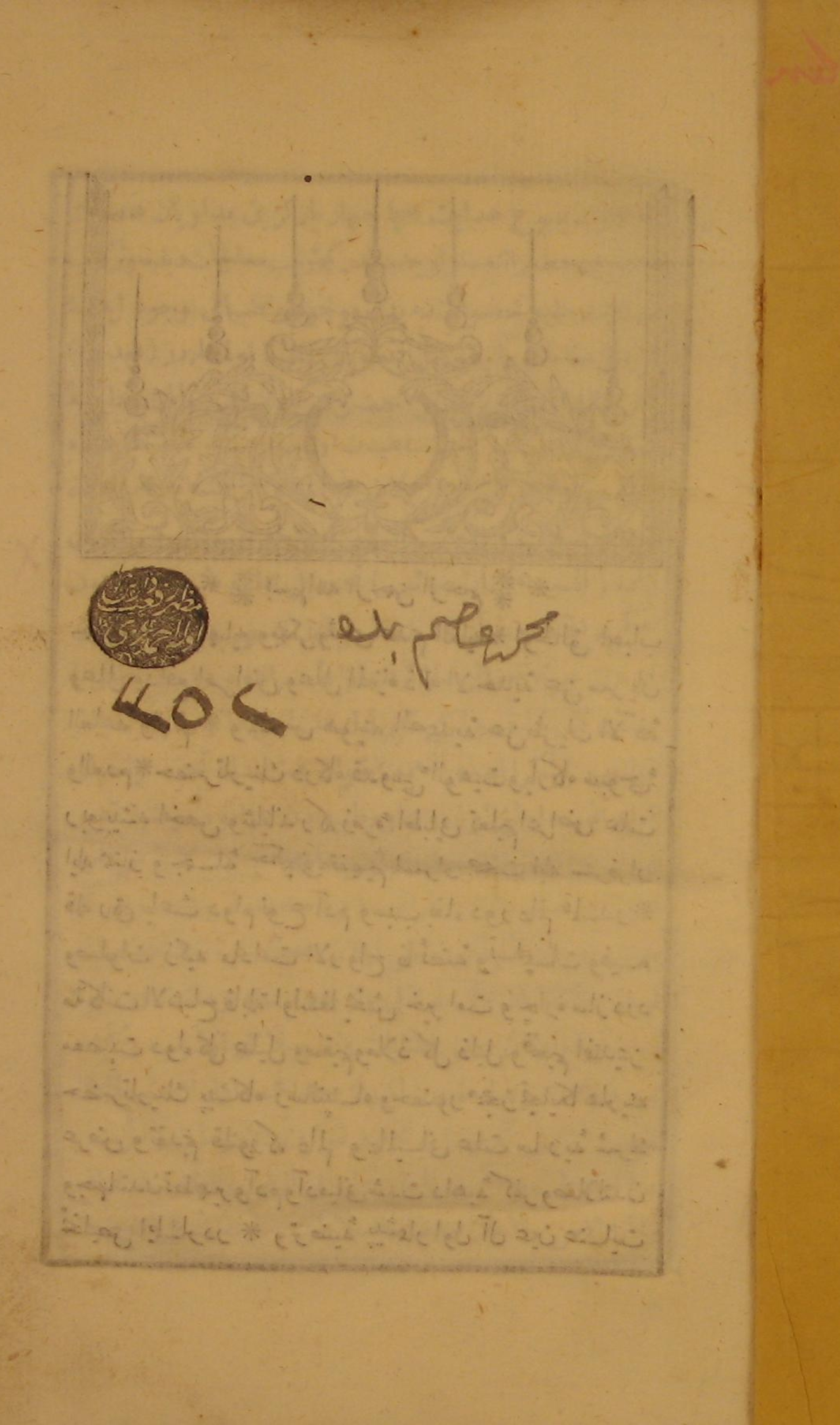
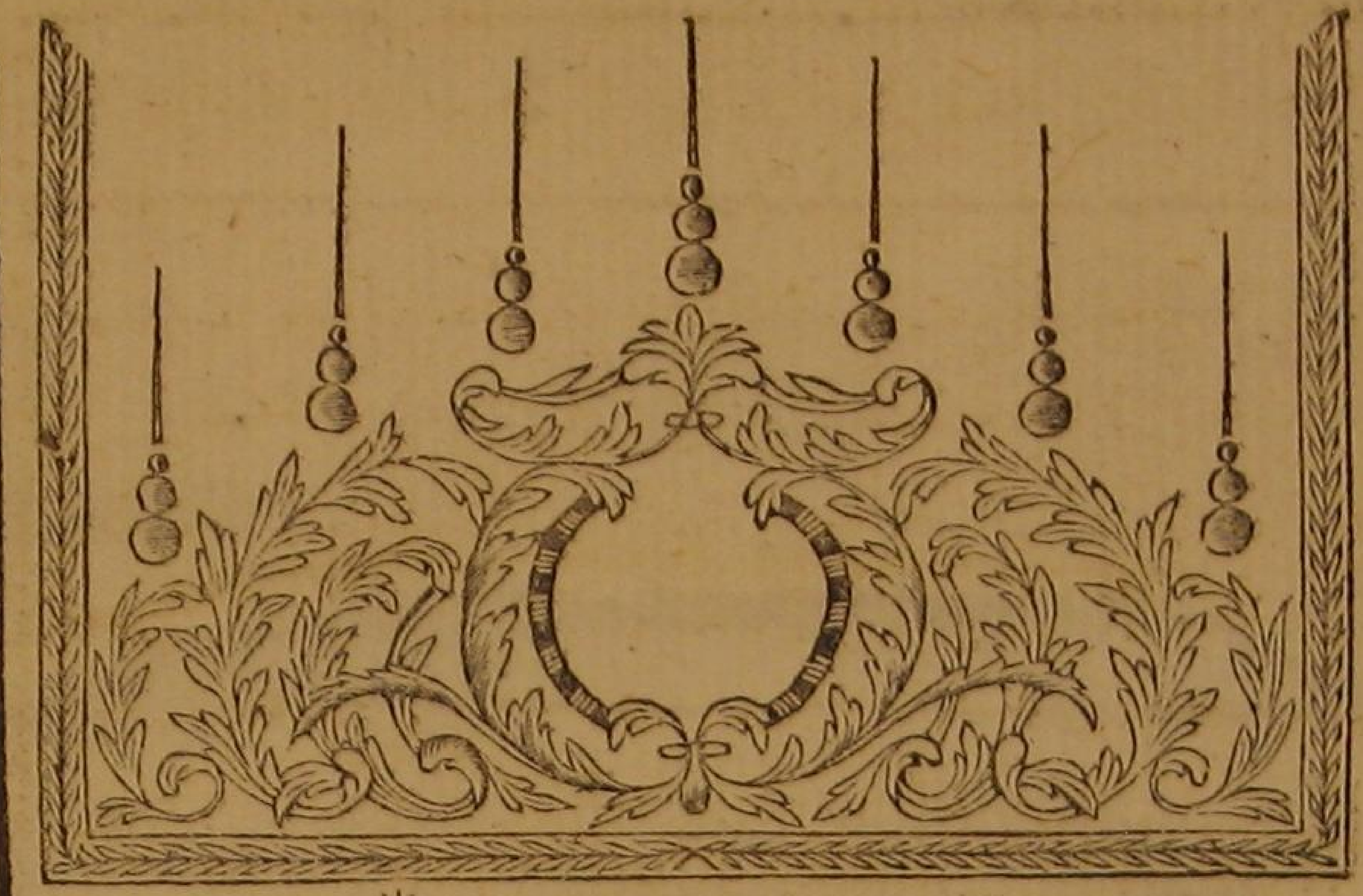

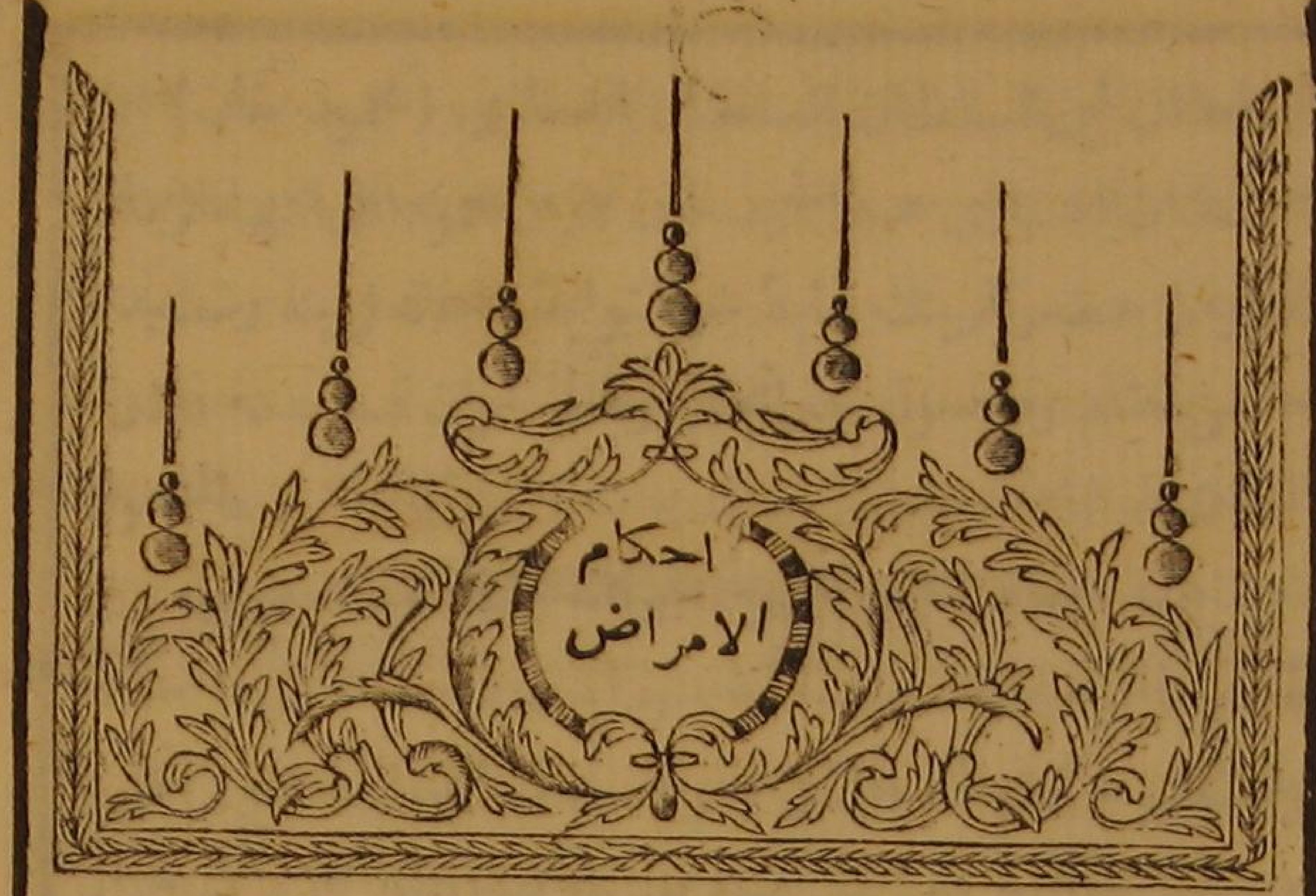

* ⁂ بسم الله الرحمن الرحيم ⁂ *

حمد وسپاس بینهایه وشکر وثنای عدیم الغایه * اول خالق اسباب
وعلل ودافع امراض وعلل المنزه ذاته الاحدیة عن سریان
العاهة والالم * والمقدس هویته الصمدیة عن طریان الآفة
والعدم * حضرتلرینك درگاه قدوسیء الوهیت وبارگاه سبوحیء
ربوبیتنه اخص وشایاندرکه زمرهء اطبایی تعلیم اعراض علت
ایله ممتاز وجملهٔ حکیمانی تفهیم اسرار صحت ایله سرفراز
قله رق باعث دوام نوع آدم وسبب بقاء دور عالم قلمشدر *
وصلوات زکیه مادامت الارواح فائضة وتسلیمات وفیه
ماکانت الاشباح قابلة اولشفا بخش خیر امت وچاره ساز درد
معصیت دواء کل علیل وسقیم وملاذ کل ذلیل وفخیم افندیمز
حضرتلرینك پیشگاه رسالتپناه وحضور معجز نجابیکاهلرینه
عرض وتقدیم قلنورکه عالم وعالمیانی علت ساریهٔ شرك
وجهالتدن تطهیر وآدم وآدمیانی شدت داهیهٔ کفر وضلالتدن
تخلیص ایلمشلردر * وترضیهٔ بیشمار اول آل عین عنایت

واصحاب ینبوع هدایت سیما چهار یارگزین مداویان عصات
ومذنبین حضراتنه سزاوجسباندرکه ترتیب معالجات دینیه وترکیب
مداوات ملیه خصوصنده بذل موجود وافنای وجود ایدرك
واصل مقامات عالیه ونائل عطایای الهیه اولمشلردر (بعد ذا)
آثار جلیلهء عصر پرنصر حضرت پادشاهی وآیات جلیهٔ
مجددیٔ جناب شهنشاهیدن اولوب چند سنه ظرفنده
تأسیس وتخصیص بیوریلان طبخانهٔ حکمتمایهٔ همایونده
بو عبد ضعیف وپرمعایب الشهیر بخواجه عبد الرحیم افندی
زاده (السید عثمان صائب) تحصیل علوم طبیه وتعلم فنون
حکمیه ایتمکده بذل نقدینهٔ موفور وسعی بلیغ نامحصور
ایدرك بعونه تعالی سایهٔ هماوایهٔ شاهانه ده بین الاقران
صنف ثانی خلیفه لکی شرفیله ممتاز وحائز رهین اعزاز
قیلنوب تشکرا لهذه النعمه اخوان هنرمندانه تحفه واحبای
البابه نخبه اولمق اوزره علوم طبیه دن علم امور مرضیه تعبیر
اولنان علم خطیرك اصول وقوانینی حاوی مباحث کلیهٔ مرضیه
عنوانده سبك دلنشین فرانسا ویده عهد قریبده شومل نام
طبیب ادیبك تألیفکرده سی اولان کتاب حذاقت‌نصابك
لسان طلاقتسان ترکی یه نقل وترجمه سنه ومقتضای شیوهء
زبان واقع اولان بعض اطنابات وتطویلاتی تهذیب وتنقیحه
صرف همت وبذل مقدرت ایدرك حمد الحمد اولی نعمت عالمیان
وسبب آرایش آدمیان مجدد قوانین دین وملت ومؤسس
مکاتیب طب وحکمت قاطع عروق البغی والطغیان رافع
رایات الامن والامان سلطان السلاطین خلیفة الله فی الارضین

السلطان ابن السلطان السلطان الغازی (محمود خان) ابن
السلطان الغازی عبدالحمید خان لازال محمودا الی انتهاء الزمان
افندیمز حضرتلرینك سایهٔ شوکتوایهٔ شاهانه لرینه رسیدهٔ
حسن ختام وموصول خیرانجام اولمغله اوان تسویدده نظر
التفات پادشاهانه متعلق بیورلدیغنده انجق کمال کرم عالمشمول
پادشاهانه والطف جهانشیوهٔ ملوکانه اقتضاسندن اوله رق
تقدیم عاجزی حقنده لسانا صدور ایدن فرمان ضمنی یه امتثال
واولمفهوم لطیفك خلافی وقوعندن اجتنابا منظور نظر
عنایت شاهانه بیورلمق امنیه سیله کستاخانه هزاران هزار
عجز وافتقار وشکستکی واضطرار ایله خاکپای
کیمیا بخشای همایونه تقدیمه جرأت قیلندی
ومن الله التوفیق وبیده
ازمة التحقیق

* *

** بسم الله الرحمن الرحیم **

مقدمه علم امور مرضیه نك تعریف وتقسیمی بیانده در * علم امور
مرضیه و پاتولوجیا طبك اولشعبه سنه اطلاق اولنور که انده
اسباب واعراض وعلامات واشارات مثللو كرك بالفعل وكرك بالقوة
احوال مرضیه دن عد واعتبار اولنان اموردن بحث اولنور
بوصورتده علم مذكورك علم امورطبیعیه وفیسیولوجیا تعبیراولنان
علمه نظیر ومقابل اولدیغی ظاهراولور (زیرا علم امورطبیعیه ده
مبحوث عنها اولان حالات صحیه وافعال طبیعیه در وطبیبك بو علم
امورمرضیه یه احتیاجی سائر فنون طبیه دن زیاده اولوب انلرك
تحصیل وتعلمی بوكا وسیله ومقدمه اولدقلری جهتندر
زیرا تشخیص امراض وتفریق اعراض ایتمك همان بو علم
وساطتیله در بنابرین طبیب حقنده مطلب اعلا اولان علم امور
مرضیه اولمش اولور (وعلم مذكوری تقسیمده اطباء عصر
اختلافلری

اختلافلر ایدوب بعضیسی اولا ایكی قسمه تقسیم ایدوب برینه
علم امورمرضیهٔ داخلیه ودیكرینه علم امورمرضیهٔ خارجیه دیو
تسمیه بعده بوقسملره دخی مرتبهٔ ثانیه ده حضریه وسفریه
وسیاسیه قیدلرینی ضم وعلاوه ایدرك علم امورمرضیه یی علم امور
مرضیهٔ داخلیهٔ حضریه وعلم امورمرضیهٔ داخلیهٔ سفریه
وعلم امورمرضیهٔ داخلیهٔ سیاسیه وهكذا اقسام سته یه تقسیم
اولنماسنی اختیار واعتبار ایلیوب اكا كوزه تحریر رسائل وتقریر
دلائل ایلمشلردر (وبعض اطبادخی جنسیت ونوعیت جهتیله
تقسیم اولنماسنی تنسیب وتصویب ایدرك جنس مرضك اعراض
ذاتیه سندن بحث ایدن قسمه علم امور كلیهٔ مرضیه ونوع مرضك
اوصاف خصوصیه سندن بحث ایدن قسمه علم امور جزئیهٔ
مرضیه اطلاق ایلمشلردر (وترجمه سی صددنده اولدیغمز كتابك
مؤلفی دخی رأی مذكوری ترجیح وتحسین ایلیوب انجق بوكتابی
قسم اولی شامل وحاوی اولمق حقنده جمع وتألیف ایلمشدر پس
بوكتابده مبحوث عنها جمیع امراض بیننده مشترك اولان اوصاف
مشتركه واعراض كلیه دیمك اولوب هرنوع مرضه خاص اولان
اوصاف خصوصیه واحوال جزئیه دن قطعا بحث اولنمیه جغی
واضح واشكاراولور (باب اول) تعریفات مرضیه یه دائر بعض
اقاویل ومذاهب بیانده اولوب ایكی فصلی حاویدر (فصل اول)
ماهیت مرضك تعریفات متعدده سنده اولان لا ایله تعریف
مختاری بیانده در مرضك كرك ماهیت وحقیقتنه وكرك سبب
اولیسنه نظرا اجلهٔ اصحاب فندن هربری برنوع تعریف وبیان
ایتمشدر ازجمله قروطونی نام طبیب قوای ثلثه یعنی قوت حیوانیه

وقوت طبیعیه وقوت نفسانیه نك اختلاللری ومجاری
طبیعیه لرندن خروجلریله تعریف ایتمشدر (و افلاطون) دخی
قوای مذکوره بدلنده بدنك اجزاء اولیه سی دیو زعم ایلدیکی
عناصر اربعهٔ مشهوره نك بربریله اولان توازن وتعادلك تغیریله
تعبیر ایلدی وقدمای حکمادن (اسقلنبیادس) نام حکیم دخی
افلاطونك ارکان اربعه سنه معادل اجسام صغار غیر قابلة التجزی
یی اختیار ایدوب مرضی انلرده وقوع بولان تغیردن عبارت
قلدی (وسلو یوس) نام طبیب دخی بدنده موجود اولان اخلاطك
بربریله اولان مدافعه ومقابله سندن ناشیدر دیدی و (برون) نام
(فیلسوف) دخی ایر یتابیلیته یعنی قوت محرشه تسمیه اولنان قوتك
تزاید وترقی سنه اسناد ایلدی (وسید نحام) نام طبیب دخی مادهٔ
مرضیه یی طبیعتك دفع وازاله سنه سعی سببیله بدنه عارض اولان
حالتدر دیو تعریف ایلمشدر (امدی مرضك ماهیت وحقیقتنی
تعریف تام ایله تعریف ایتمك متعذر اولدوغندن آثار واسبابیله
تعریف رسمی اوله رق تعریفنه تعرض یله (جالینوس)
دیدیکه مرض او حالتدر که انده افعال بدنیه تغیر ایده جالینوسك
بو تعریفنی اصلاح وتوجیه ضمننده اطبای متأخرین درلو درلو
تغییر وتبدیله دوچار اولمشلردر زیرا افعالك مطلقا تغیری
موجب مرض دکلدر نسوانك اوقات حیض ووضع حمل
اثناسنده ظهور ایدن اوجاع شدیده وسیلان دم نفاسی وسرعت
نبض وازدیاد حرارت وسقوط اشتها فعللری اوقات مذکوره ده
متغیر اولوب حال بوکه بو حالتلرده مرض ونه مبتلا اولنلره مریض
اطلاق اولنور کذلك سن هرمه واصل اولان کیمسه لرك دخی

افعالی متغیر اولوب تحت نظامده اولمدیغی از جمله معاملهٔ
ازدواجه ضعف باه سببیله بطلاننده وحواس خمسهٔ ظاهره نك
ضعفی وفتورندن وملکات عقلیه نك اختلالندن ظاهر واشکار
اولوب انلره دخی نه مریض ونه بو حالاته مرض تعبیر اولنور (امدی
افعالك تغییری صحته منافی اولمدیغندن حصول مرضه علت
مستقله اوله مز وبو تقریبله صحت دیدکلری او حالتدر که انده
افعال نظام بدنیه اوزره صادر اولور دیو تعریف ایتملری دخی
صواب اولمدیغی آشکار اولور زیرا هر شخصك کندویه
مخصوص برصحت شخصیه سی اولدیغنی اطبا جزم وتیقن
ایلمشلردر بو صورتده (جالینوسك) تعریفی تصحیح وتنقیحه
محتاج اولدیغندن بعضیسی تغییر افعالدن مراد مطلقا تغییر
اولیوب بلکه مادهٔ ممرضه سببیله حاصل اولان تغییر دیمکدر
دیوب بعضیسی دخی تغیری نظام طبیعیدن خروج سببیله حادث
اولنان بر تغیردر دیو تحریر ایتمشلر ایسه ده بو تحریرلر دخی ناقصدر
زیرا هر نه زمان شو تغیردن مرض لازم کلور ایسه ده لکن هر زمان
مرضدن بو تغییر لازم کلمز نته که (فتق) علتی بویله در پس
تعریف مرضدن اعضانك تفرق اتصالنی وافعالی تغییر ایتمیان
نسیجلرك تغیرلرینی اخذ ودرج ایدوب حالت صحیه یه منافی اولمیان
افعالك نظامدن خروجنی استثنا ایلمك کرکدر وبو عصرلرده
علم تشریح مرضی درجهٔ کماله رسیده اولمق سببیله بعض اطبا بادیٔ
مرض اولان اشیایی بهر حال آلات واعضاده بر آفت مادیه نك
وجودی اولدیغنی جزم وتیقن ایدوب لکن اکثر احوالده بو آفت
مادیه حواس ایله حس اولنه میوب همان بزلرك محسوس

ومشاهدی اولان اختلال افعال اولدیغندن بو اختلال وتغیری
سبب مرض دیو اخذ واعتبار ایدرز دیه رك مرضك اول آفت
مادیه نك بدنده حصول ووقوعندن عبارت اولمسی برامر معقولدر
دیمشلر (امدی بو محلده دکین اطبانك حقیقت مرض بابنده اولان
اقوال وآرالرینی مصنف کتاب زبده وخلاصه ایدوب کندو
رأیی اوزره مرض اول تغیر محسوسدر که شخصك صحت عادیه سنه
نسبت واضافتله اعضا وآلاتك وضعنه یاخود نسج وجوهرلرینه
ویاخود افعال طبیعیه دن برینك ویابر قاچنك جریاننه
ویا بوذکر اولنانلرك بر قاچنه ویا جمله سنه عارض وطاری اولور
دیو تحریر وتعریف ایلمشدر (فصل ثانی) نوع مرضك تعریفنه
دائر بعض کلام بیانده در سابقده بیان اولندیغی اوزره ماهیت
مرضك تعریفی مثللو انواع مرضدن هر نوع مرضك دخی برد
قول کلی ایله تعریف اولنماسی مقتضی اولوب لکن بو کتاب انجق
علم امور کلیه مرضیه یی حاوی اولمق اوزره تألیف اولندیغنه بناء
نوع مرضی تعریف واندن بحث ایتمك وظیفه مزدن خارج ایسه ده
بعض ملاحظات ومطالعاتك بسط وبیانی مناسب کورلمشدر
امدی فصل اولده بسط وحکایه اولندیغی اوزره ماهیت
مرضیه نك حقیقتنه وصول متعذر اولدیغی مثللو نوع مرضك
دخی حقیقتنه وصول متعذردر وکرچه بعض اطبا بر مرض
مخصوصی حقیقتنه تعریف ایتمك انجق اول مرضك محلنی تعیین
ایتمك واو محلك نو جهله مریض ومأوف اولدیغنی بلمك ایله اولور
دیمشلردر (ولکن بو قول دخی باطلدر زیرا بو مثللو تعریفلر
دخی تعریفات لفظیه قبیلندندر مثلا (پلورسیا) یعنی ذات الجنب

حجاب صدرك التهابی در دیمك (وتابس مزنتریقا) صلابت
ماساریقا غدد ماساریقه نك فطرت اصلیه لرندن استحاله لریدر
دیمك (وآسیجیتس) یعنی استسقاء زقی حجاب مستبطنه سروم
اطلاق اولنان مائیت دمك انصبابندن عبارتدر دیمك
واپیستاقسیس) یعنی رعاف غشاء مخاطینك سیلان وجریانیدر
دیمك وهکذا هر بر مرضی بوکونه تعریف ایلمك اول مرضلرك
تعریفات حقیقیه سی اولمیوب بلکه اسملرینك تفسیرلریدر وبوندن
بشقه بعض امراضك محللری اطبا عندنده متفق علیه دکلدر
مثلا حمای نائبه یعنی اسیتمه دنیلان مرضك محلی بعض اطبا عندنده
کبد وبعضیسنك رأیجه طحال وبعضیسنك قولی اوزره معده
وفرقهٔ آخری زعمنجه امعا وبعضیسنه کوره اعصاب کذلك
جلد وودیاب وعروق لنفائیهٔ ماساریقیه اولوب هر بری مرض
مذکوری کندی رأیی اوزره تعریف ایلدیکندن برینك تعریفی
دیکرلك تعریفیله منافضدر (امدی بر مرضك کوزلجه رسم
وتعریف اولنمسی مراد اولندقده اول مرضك آثار اعراضی
وبعضا دخی اسباب ظاهره سی تعریفده اخذ واعتبار اولنمالیدر
مثلا ضربه وصدمه وجروح وعربجه قولنج اسربی معناسنه
جوهرنده (اسرب) یعنی قورشون ماده سی بولنان بعض
ادویهٔ کیمیائیه یی استعمال وتناول سببیله حادث اولان وجع قولنج
وسکته ومرض فرنکی وجدری بو قبیلدندر اسباب ظاهره سی
تعریفده اخذ اولنمدیغجه صحیحا شرح وبیان اولنمز (والحاصل
بر مرضك افرادنی جامع واغیارنی مانع اولمق اوزره تعریف
اولنماسی مراد اولندقده اول مرضی اشخاص متعدده واسنان متفاوته

وسنوف متمایزه و اقالیم مختلفه دن قنغی شخص ایله مناسبتی
وقنغی سن ایله ملازمتی و قنغی صنفده کثرت و وفرتی و قنغی
مزاج ایله موافقتی و قنغی اقلیمده قدیم و اصلی اولدیغی بیلوب
و بر صورتده اولمرض بولندقده انکله برابر دائما بولنان اعراض
لازمه یی و بعض صورتده بولنوب صورۀ دیگرده بولنمیان اعراض
مفارقه یی بر برندن فرق و تمییز برله اولمرضی آثار دائمه و اعراض
لازمه سیله تعریف ایتمک ایله اولور نته که غریمود نام طبیب کتاب
الجمیاتک جلد اولنده بونی تصریح ایتمشدر * باب ثالث *
امراضک محال و مواضعی بیاننده در امراضک مواضعی
ومحللری اوچ قسم اوزره اولوب (اولکسی کرک بالذات و کرک
بالواسطه حواس ظاهره دن حس بصر وحس سمع وحس لمس
ایله محسوس اوله رق معلوم اولانلر و ایکنجیسی مقدمات یقینیه دن
اولان مجربات ایله استدلال ایدرک حصوله کلنلر اولوب (اوچنجیسی
دخی کرک بطریق الاحساس و کرک بطریق الاستدلال بر وجهله
معلوم اولمیانلردر بو صورتده رمد) یعنی کوز اغریسی و درون قدن
حادث اولان بثورات و اورام ولوذتان تعبیر اولنان غده لرک تورمی
وحمره) یعنی بلاانجق والات تناسلده ظهور ایدن نسنه لر و اغشیۀ
دماغیه دن ام صلب تسمیه اولنان غشاده منتشر شکلنده حاصل
اولان اورام کذلک بعض امراض بطنیه ایله مریض اولان
کمسنه لرک قارننه اصول اوزره بصه رق واوه رق احشاء بطنک
قنغی سنده اولدیغی فهم اولنان امراض و بالذات کورمک
واشتمک ممکن اولمدیغی صورتلرده کورمک حقنده (اسپقولوم)
واشتمک حقنده قریب عهدده لاانک نام طبیبک ایجاد و اختراع

ایلدیکی استه توسقوپ تسمیه اولنان آلتلرک اعانه و وساطتیله
حل وکشف اولنان جمله سی قسم اولدن اولدیغی اشکار اولور
اما مواضع ومحللری امراض مذکوره مثللو محسوس ومشاهد
اولمیوب بلکه امراض داخلیه دن اولان برمرضک موضع
ومحلنی تعیین ایتمک بالاده بیان اولندیغی اوزره استدلاله محتاج
اولوب اولدخی ایکی وجهله در اولکیسی تشریح مرضیده
بیان اولنان قواعد کلیه یه وثانیسی دخی علم امور طبیعیه ده
تقریر واثبات اولنان افعال طبیعیه یه بناءدر شویله که مرض
واحد سببیله وفات ایدن نیجه کیمسه لر تشریح اولندقده انلرک
اعضا والاتلرندن بروزیاده سی متغیر وفاسد اولدیغی بالتجربه
ثابت اولسه اولمرضه اوغریان اخر کیمسه لرده دخی ینه اول
عضو وآلتک تغیر وفساد ایله یعنی اولمرضک موضع ومحلی
اولعضو اولدیغنه بحسب النظر الحدسی حکم اولنور مثلا
برطرفده وجع شدید ایله برابر نخامۀ دبقیۀ دمویه وسرعت نبض
بولنان کیمسه لر وفاتلرندن صکره تشریح اولنوب اولکیمسه لرک
ریه لرنده بر تغیر عظیم بولنمغله هزباریته اولطرفده اعراض
مذکوره ایله برابر اول مرض بولنان کیمسه ده دخی موضع
مرض ریۀ اولدیغنه حکم اولنور لکن بعض اسباب ایله مثلا
سکته وفلج وصرع وکذا موت فجائه ایله وفات ایدن کیمسه لر
تشریح اولندقده اولکیمسه لرک اعضالرندن هیچ برعضوده
برتغیر حس اولنمدیغندن بومثللو امراضک موضع ومحللری وجه
اول ایله بلنه میوب بلکه فیسیولوجیاده بیان اولنان قاعده لره
تطبیق وقیاس ایله حصوله کلور زیرا علم مذکورده هرفعلک

آلتی کیم اولدیغی اثبات و بیان اولنوب و بر فعلك نظام
طبیعیسندن خروجی اولفعلك آلتنده بر تغیرك وقوع و حصولنی
مستلزم اولدیغی دخی ثابت اولمشدر بنا برین مثلا بدنك بر طرفنده
یالکز بر وجع شدید حس اولنوب یاخود او طرفده قوت حس
معطل اولسه اول مرضك محلی دماغ و یا اعصاب اولدیغنه و مرض
مزبور حرکت و سکون و عضلاتك تقبض و انبساطلری ایله
تزاید و تناقص ایلدیکی صورتده منع خلو طریقیله موضع مرض
یا عضلات و یا اعصاب و یا ایکیسی مجموعی اولدیغنه حکم اولنور
زیرا علم امور طبیعیه ده حسك آلتلری دماغ و اعصاب و نقله نك
یعنی حرکت ایدیه نك دخی آلاتی عضلات ایله اعصاب مجموعی
اولدیغی اثبات و بیان اولنمشدر پس ایکی وجه ایله مواضع
و محللری تعیین اولنه میان امراض قسم ثالث اولوب انلر دخی
حمیاتدر که اطبا بر وجهله موضعلرینی تعیین ایده ممشلردر نته که
باب ثانیده اشارت اولندی و علم تشریح مرضی یه تشبث و توسل
اولنسه اولدخی بو بابده عاجزدر زیرا بعض کره اعضانك
هیچ برنده تغیر حس اولنمیوب و بعض صورتده جمیع اعضاء
بطنیه ده بر تغیر عظیم و امعاده بثورات و تسبح ریه و مجرای هوائینك
شعبه لرنده بر حمرت و بطون دماغده سرو زیه اطلاق اولنان
صویك وجودی و طحال و عضلاتك لون و قواملرنده بر بوزقلق
و جلدده غانغرینه لر حدوث ایتمش بولنور اما فیسیولوجیایه
تطبیقا تعیین اولنسون دینورسه جواب اولدر که کرچه بر فعلك
اختلالی اول فعلك آلتنده بر تغیر اولدیغنه دلالت ایدر لکن
باب اعراض و علاماتده بیان اولنه جغی اوزره افعال طبیعیه نك

تغیری ایکی درلو اولوب بریسی بالذات و دیکری بالعرض اولور پس
حمیاتده افعال طبیعیه دن بر فعل تغیر ایتمیوب بلکه مجموعی تغیر
ایتمك سببیله قنغیسی بالذات و قنغیسی بالعرض متغیر اولدیغی معلوم
اولمیوب فیسیولوجیاده بیان اولنان قاعده ایسه بالذات متغیر اولان
فعلك آلتی دیمك اولدیغندن او طریق ایله دخی بو مثللو امراضك
موضعی تعیین اولنماز بوندن نصکره معلوم اوله که امراضك
بعضیسی بدنك مرکب اولدیغی اعضاء مختلفه و انسجهٔ متغایره دن
هر جنس عضوده و هر نوع نسجده وقوعه کله بیلوب
و بعضیسی دخی انلردن بعضیسنده حصوله کلور مثلا التهاب
و سرطان و اسکوربوط و فرنکی و بونلرك امثالی اولان آخر
مرضلرك وقوعی و حصولی بر عضو و بر نسجه مخصوص اولمیوب
بلکه جمیع عضوده و هر بر نسجده حادث اوله بیلور و بعضیسی
دخی مثلا استسقاء و سیلان دم و بونلرك امثالی مرضلر امراض
مذکوره نك عکسنه ملا بس اوله رق جمیع عضوده حصول
و حدوثلری ممکن اولمیوب بلکه اولکسی یعنی استسقاء مائیت دم
اطلاق اولنان صویی افراز ایلین غشاء عنکبوتی و حجاب صدر
و مستبطن بطن مثللو غشالرده حدوث و سیلان دم اغشیهٔ ملعمیه
تسمیه اولنان غشالرده ظهور ایدر و ذکر اولنان اختصاصدن مراد
اختصاص حقیقی اولمیوب بلکه اختصاص اضافی اولدیغندن
مثلا سیلان دم حقنده اغشیهٔ ملعمیه دن ماعدا اولان اعضا
و انسجه ده حدوث ایدن سیلان دم ایله اغشیهٔ مذکوره نك
سیلان دمه مخصوصیتی یوقدر دیو مناقشه اولنماز بو دخی خفی
دکلدر که امراضدن جرحه و انکسار و داء سرطان مثللو بعض

علل ابتداء ظهورلرندن انتهالرینه دکین محللرینی تبدیل ایلمزلر
و بعضیسی دخی بالعکس تبدیل محل ایدوب انلر دخی برقاج
کونه در بعضیسی محل اولنی ترك ایتمیه رك یواش یواش اعضاء
مجاوره یه نقل وسرایت ایدرنته که اغشیهٔ بلغمیه ده حادث
اولان التهابات بونوعدندر و بعضیسی موضع اولنی ترك ایدرك
دفعة محل اخره نقل ایلر حمرهٔ منتقله وریح طیارونار فارسی کبی
واسنان و فصول مثللو بعض احوالك دخی موضع امراض
حقنده دخل عظیمی واردر شویله که سن صباده یعنی اوان
صباوتده امراض رأسیه مثلا استسقاء رأس و سعفه ونارطیار
و قلاع یعنی آغزاغریسی ورعاف کبی مرضلر اکثریا بلکه دائما
بوسنده حدوث وکذاسن شبابده التهاب حجاب صدر والتهاب
ریه ونفث الدم وامراض قلبیه وعربیده سل وترکیده ورم وایمجه
خسته لك دیو مشهور اولان مرضلر حدوث ایدوب خصوصا
مرض اخیرك سن شبابك غیری اسنانده ندرت وقوعی وقلت
حدوثی اولدیغندن بین العوام مرض مزبورك حصولی همان
اون بش ایله اوتوز اراسنده اولوردیو مشهوردر وسن شبابده امراض
صدریه چوق اولدوغی مثللو سن کمالده دخی امراض بطنیه یعنی
انده محفوظ اولان احشانك علل وامراضی وقوعه کلور مثلا
معده وامعا و بیضتین وخصیتین وکبد و مثانه ورحم مرضلری
کثرت وقوع اوزره در شویله که امراض مذکوره بوسندن اول
وصکره حادث اوله بلور سه ده پکده برقیلندندر وسن صباده
حصول بولان رعافه بدل سن شبابده نفث الدم حادث اولدیغی
مثللو سن کمالده دخی نفث الدم بواسیره تبدیل اولور والحاصل

سن

سن شیخوختده امراض بطنیه وخصوصا امراض مثانه ایله
بنه یکیدن عته وعمی وصمم واسترخاء عمومی مثللو امراض رأسیه
ظهور ایدر و بعض امراضك ظهوری فصول اربعه ایله موافق
ومناسب اولوب فصل شتاده امراض رأسیه و فصل ربیعده
امراض صدریه وفصل صیف وخریفده امراض احشا یعنی
علل بطنیه وقوع بولورسه ده لکن اسنان حقنده بیان اولنان
موافقت ومناسبتك درجه سنه بالغ وواصل دکلدر *باب رابع علم
اسباب مرضیه بیانده اولوب برمقدمه والتی فصلی حاویدر
مقدمه * علم اسباب مرضیه اول علمه اطلاق اولنور که انده
امراضك حصول وحدوثلرینه سبب اولان مواددن بحث
اولنور واسباب دخی ایکی قسم اعتبار اولنور برینه اسباب داخلیه
تعبیر ایدرلر که بالفعل بدنده بولنان مواد عنصریه یعنی اجزاء
بدنیه دن عبارت اولان سبیلردر واول برینه اسباب خارجیه
اطلاق ایلمشلردر که خارج بدنده یعنی خارجده موجود اولان
شیلر دیمکدر و بوقسملری دخی مرتبهٔ ثانیه ده اوزر قسمه تقسیم
اولنوب ظهور مرضده دخل عظیمی وتأثیر قویسی اولانلره
داخلیه وخارجیه قیدلری معتبر اوله رق اسباب قویه وتأثیر
جزئیلری اولانلره اسباب ضعیفه وبدنی تدریجا افساد وتغییر
ایدرك مرض مخصوصه مستعد قیلان اسبابه اسباب معده و بدن
مستعدده بالقوه موجود اولان علتی اتفاقی اوله رق تحریك
وایقاظ وقوه دن فعله اخراج ایدنلره اسباب اتفاقیه وقوانین
حکمت طبیعیه واصول کیمیقائیه یه متعلق اولانلره اولکی یه
اسباب جسمانیه وثانی یه اسباب کیمیقائیه وطبیعتك برمرضی رد

قامەسی ارتفاع مذکوردن دون کرك انسان وکرك حیوان اولمغارەیه
دخول ایلدکاری آنده اختناق واقـع اولوب هلاك اولدقلری
چوقدر و براوطەدە مجتمع نیجه مریض کیمسنەلردن حاصل اولان
فساد وتعفن واوان حربده وقوعیافتـه اولان امواتدن دفن
اولنمامق سبیله حاصل اولان عفونت هوا حمیات عفنه وردیه‌نك
حدوثنه سبب مستقل اولور (کذلك نباتاتك رایحەسی دخی بعض
امراضك حدوثنه سببمستقل اولور (مثلا سنبل وزنبق وطورنج
و پورتقال اغاجلرندن صادر اولان روایح قویه باش اغریسی
وکوکل بولنماسی و بایلمغه سبب اولور (ومواد نباتیه ده حاصل
اولان میاسمایعنی مادۀ عفنه اکثریا حمیات نائبەیه سبب مستقل اولور
وبتاق وچورق محللرك جوارنده توطن ایدن کیمسەلردە مشاهد
اولان حمیات دوریەنك حصولی اولمحللردە حادث اولان میاسمالردن
نشأت اتمسی اقرب احتمالدرزیرا بویلەیرلردە توطن ایدن کیمسەلردە
حمیات مذکورەنك اواخر صیفده ظهور اتمسی بوموسمده بتاق
وچورق مکانلرك صولری چکیلوب مقدماصو ایلەمستور اولان
موادنباتیه میدانه چیقوب کندیلرنده موجود اولان میاسمالر
دخی هوایه داغلوب امراض مرقومەنك حدوثنه سبب اولور
و بو بتاقلر بالکلیه قرودقده حمیات مذکورەنك مندفع وزائل
اولمسی دخی بونی تأیید ایدر کذلك هوایه یایلوب داغیـلان
ریاح معدنیه مثلا قورشون و باقر رایحەسی وجع قولنجه وکرۀ
بخارك مزاجندەزیاده حرارت وزیاده برودت اولمسی سبب مستقله
اولور وزیاده برودت اولمسی انجماد واختنـاقه واصوات عنیفه
واضواء شدیده صمم وعمایه اسباب مستقله اولور (منطبقه)

بونوعده بولنان اسباب موجبه اجسام جارحەدن کولله
وقورشون وآلات قاطعەدن قلج و بچاق وآلات نافذەدن مزراق
وسونکومثللو نسنەلردرکه بدنه نوجهله تأثیر ایلدکاری جملەنك
معلومیدر کذلك بعض املاح معدنیه درکه کرك جلدك
اوزرینه یابشدرمق و طلا ایلمـك کذلك ایچمك ویمك ایله
طوقنـدقلری عضوك حیاتنی ازاله وافنـا ایدر سموم حیوانیه
دخی بونوعدندر کذلك ویروس تعبیر اولنان مواد سمیـه دخی
بونوعدن اولوب انجق سموم حیوانیەدن فرقلری شوجهتدندرکه
مواد سمیـه خسته‌لردە تکون ایدوب آخر کیمسـەلره تعدی
وسرایت ایدر وبطیء التـأثیردر و سموم حیوانیه بالعـکس
سریع التـأثیر و بولندقلری حیوانلرك مریض اولمسنه موقوف
اولمیوب بلکه انسانك بزاق و بلغمی مقامنده انلرك بونوع رطوبت
طبیعیه سیدر و بونلر ایله مسمـوم اولانلردن غیری یه سرایت
و تعدیلری یوقدر (نوارده) بو نوعده مندرج اولان اسـباب
مستقله اطعمه واشربه واجزا وادویه درکه نیجه امراض متفرقەنك
حدوثنه سبب اولورلر و باعتبـار بعض اطبا سموماتی بونوعده
عد واعتبار ایلمشلردر (معلوم اوله که معنای سمده اختلاف اولنوب
مثلا نام) طبیبك قولنجه مقدار قلیلده بدنه تأثیر قوی ایله تأثیر
ایلیوب تغیرات عظیمه‌یی احداث ایدن اجسامه اطلاق اولنور
دیمشلردر (وماحون) نام طبیب دخی بالفعل اطفاء شعلۀ حیات
شانندن اولان اجسامه اطلاق اولنور دیمشدر و علی کلا
التقدیرین حکمای سلف سمومی اوچ نوع اعتبار ایلیوب برینه سموم
حیوانیه ودیکرینه سموم نباتیه واول برینه سموم معدنیه تسمیه

ایتمشلر ایدی لکن اطبای عصر وجه مذکور اوزره انواع
طبیعیه‌لرینه کوره تقسیم ایتمکی اعتبار ایلمیوب بلکه کیفیت تأثیرلرینه
نظر ایدی نوعه تقسیم ایتمشلردر یعنی سموم اکاله وعاصره وقابضه
وحریفه ومخدره ومخدرهٔ حریفه ومفتته نوعلرینه درج ایتمشلردر
امدی سموم اکاله‌نك مجرای طعام اوزره ایلدیکی تأثیر مقرحاتك
جلد اوزرینه اولان تأثیری کبی اولوب انجق سموم اکاله‌نك
تأثیری اعضای لازمه ومجرای هضمی‌یه اولدیغندن احداث
ایلدکلری آفات ومضاری دخی مقرحاتك آفاتندن خطرلو
وزیاده ضررلو اولور ومعصره اولان سمومك دخی کیفیت تأثیرلری
امعایی صیقمق و بوزمق طریقیله اولوب بونلر دخی قورشون
ایله معمول اولان اجزالر واسکی شرابلردر وحریفه نوعندن
اولان سملر دخی قولوکنتبس که عربیده حنظل وترکیده
ابو جهل قارپوزی وآقونیتوم یعنی خانق النمر که ترکیده جوپلمه
واوقوریتا یعنی فرافیون که ترکیده ایت سکی دینلان نبات
وبومز اجزاء اولان سائر اجزالردن عبارتدر مخدره نوعندن
بولنان زهرلر آفیون وخانق الکلب یعنی ایت اولدرن وبان اوتی
وتبع یعنی دوتن دد یکن اوت ویاللادونه وبونلرك امثالی
اجزالردر که تأثیرلری دماغ واعصابه اولوب افعالنی تغییر
وملکاتنی تعطیل ایدرلر ومخدرهٔ حریفه نوعنده بولنان سموم
دخی مثلا زهر اومتار ایکیسنك یعنی سموم مخدره وسموم حریفه‌نك
تأثیرلرینی حاوی اولانلردر ومفتته نوعندن اولان زهرلردن
مثلا دلیجه وامراض وبائیه ایله هلاك اولمش حیوانلرك اتلریدرکه
غانغرینالرك حدوثنی واکثریا مهلك اولان حیات ضعیفه‌نك

حصولنی

حصولنی موجب اولور ومفرغه وضروریه ونفسانیه نوعلرنده
بولنان اسباب مستقله‌دن مثلا افراغ وافرازی افعال طبیعیه‌دن
اولان بول وطمثدرکه برسبب ایله افراغ اولنه‌میوب مثانه ورحمده
تراکم ایلدکلرنده احتباس بول واحتباس طمثه کذلك عضلاتك
قوت وشدت ایله اولان تقبض وتقلصلری مرتکز وملاصق
اولدقلری اوتار وعظامك قوپمق وقریلمسنه کذلك انفعالات
نفسانیه‌دن مثلا عشق وحسرت وطن وصبیانده واقع
اولان قصقانمق بدنك ضعف وهزالنه کذلك چوق دوشنوب
وذهنده برشیئ داغاقورمق ومالیخولیا که ترکیده قره سودا
دینلان مرض مخوفه وزیاده فرح وخوف وغم وغصه دخی
نیجه امراض مخوفه ومهلکه‌یه سبب مستقل اولورلر کذلك
برمرض مرض آخرك حصولنه مثلا غدد سماخیه‌نك تورمی
اختناقه ومعده ومراره‌نك دخی دلنوب قوپماسی حجاب
مستبطن بطنك التهابنه سبب مستقل اولورلر* مقالهٔ ثانیه ارکان
ساریه اطلاق اولنان مواد سمیه بیاننده‌در* مریض کیمسه‌دن
آنکله مصاحب ومجاورتی اولان آخر صحیح المزاج کیمسه‌یه
بولاشوب کچمك شانندن اولان امراضه امراض ساریه وبویله
بولاشوب کچمکه عربیده سرایت وترکیده بولاشمق اطلاق
اولنور وبو سرایتك نه وجهله حصوله ونه کیفیت ایله وقوعه کلدیکی
بو آنه قدر یقینا معلوم اولمامش ایسه‌ده لکن بر فاعل مادی
واسطه‌سیله اولدیغی اطبای عصر عندنده مقبول اولوب
اولفاعل مادی‌یه (ویروس) یعنی مادهٔ سمیه وجوهر ساریه
اطلاق اولندی امدی بو ارکانك مریضدن آخر کیمسه‌یه کچمسی

برقاج وجهله اولوب بعضا او لمریضك اجزاء سیاله سندن
مثلا بلغم وقیح وعرقنك ایچنده محفوظ ومستور اوله رق اولوب
وبعضا دخی سیالاتك كندیلری مادهٔ سمیه وساریه یه استحاله
ایلملریله حصوله كلور وامراض ساریه برنوعه منحصر اولدیغنه
بناء سببلری اولان موادساریه دخی برقاج نوع اولوب بعضیسی
برشخصك عمرنده برکره بولاشوب وبعضیسی نیچه دفعه سرایت
ایدر مثلا (حصبه وجدری واسقارلاتین) مرضلری انسانك
عمرنده برکره پیدا وتیفوس وصاری حما وفرنکی و بلکه طاعون
بر کیمسه یه برقاج دفعه اصابت ایده بلور وسرایتك برقاج صورتی
اولوب مادهٔ ساریه حاصل اولدیغی کیمسه دن آخر کیمسه یه
بولاشمش برشیٔ توسط ایتمه رك اولدیغی صورتده سرایت
بالذات وبالنفس مریضدن اولمیوب بلکه مریض اولدیغی
اثنارده استعمال ایلدیکی مثلا برداق وچبوق وقاشق وبالجمله
وقت مرضده و برابر بولنان شیلر سببیله کچدیکی حالده سرایت
بالواسطه تعبیر اولنور وسرایت بالذات درت نوع اولوب اولکی
مریضك یاتدیغی اوطه ده اکلنوب اقامت ایله حاصل اولور
زیرا مواد ساریه بو اوطه ده موجوددرته که تیفوس و بلکه
جدریده واقع اولور وثانی الدن اله یعنی حقیقة طوقنمق وسورتمك
ایله سرایت ایدر وامراض ساریه نك اکثریسی بویله اولور وثالث
دخی غایت شدید طوقنمق یعنی جزئی طوقنمق ایله سرایت
ایتمیوب بلکه اصرمغه وبشره نك صویلوب وصیرلمسنه منوطدر
نتکم داء الکلب تسمیه اولنان قودزلق علتنه اوغرامش کلایدن
مرض مزبورك شخص آخره سرایتی اصرمغه محتاج وفرنکیلو

کیمسه دن ازدواج طریقیله حصول بولدیغی تقدیرجه
آخره سرایت ایتمك شرطی بشره صویلوب اولمحله فرنکیلو
کیمسه نك اجزاء سیاله سندن مثلا برازقنك وصول ووقوعیله
مشروطدر ورابع دخی بعض امراض ساریه ایله هلاك اولمش
حیوانلرك اجزالرندن مثلا یولك ودریلرندن حصوله کلور که
اکثریا یولك ودری ایله الفتی اولان کیمسه لرده (بوستوله مالیتا)
یعنی بثورات ردیه حدوث ایلمسی بوسببدن نشأت ایدر وسرایت
بالواسطه دخی باکاده بیان اولندیغی اوزره مریضك استعمال
ایلدیکی شیلر واسطه سیله اولوب انجق انلردن مواد ساریه یی
قبول وآخره نقل ایدن شیلردن کتان وپموق وکتناور وایپکدن
معمول منسوجات ومغر وشاندر خصوصا بونلرهوانك
طوقنمه سندن مصون اوله لر کذلك مریض ایله مصاحبت
ومجاورتی اولان کیمسه لر بعضا کندیلری مصون اوله رق
ارکان ساریه یی بشقه کیمسه لره سرایت ایتدره بلورلر کذلك
هواده اوچان ذباب وزنبور مثللو بعض حیوانلرك امراض ساریه
ایله مریض اولمش کیمسه لردن مواد ساریه یی اخذ ایدوب نیچه
کیمسه لره بولاشدردقلری تجربه اولنمشدر وارکان ساریه نك قوهٔ
سرایتی باقی ودائمی اولمیوب بلکه درجه بدرجه مرور زمان ایله
تناقص ایدوب وبالکلیه محو اولدیغی تجاریب عدیده ایله ثابت
اولمشدر مثلا قیح جدری برسنه مرورنده برازقوتی کیدوب واوچ
سنه مرورنده بالکلیه قوهٔ سرایتدن اثر قلمدیغی بالمشاهده ثابت
اولمشدر واعتدال اطلاق اولنان کرك هوا وکرك بدنك حرارت
وبرودتی دخی امراض ساریه نك سرایتنه اعانه ایدرلر (ومیزان

الحراره تسمیه اولنان آتشك زیوه یاخود روحی حد انجماده اولان
صفردن اشاغی خزینه طرفنه طوغری هبوط ایلدككده یعنی
هوالر صوغیوب بوزلر پیدا اولدقده سریعا امراض وبائیه‌نك
مندفع ومنطفی اولمسی اركان ساریه‌نك قابل انجماد اولملرینه
ومنطفئه حراره‌ده صیننده آلت مذكوره‌ده اشارت اولنان حد غلیان
یعنی صولر قیناییوب طاقت كلمز درجه‌لره چیوب صعود ایلدككده
صاری حمانك دفعة مندفع ومنعدم اولمسی اركان ساریه‌نك
شدت حرارت وافراطه سخونت ایله محو ومحترق اوله جغنه دلالت
ایدر وتیفوسك دخی فصل شتاده كثرت ووفرت وقوت وشدت
اوزره حصوله كلدیكی دخی قول مذكوری تأیید ایدر كذلك
هوانك قپالو وبولانق اولمسی دخی مواد ساریه‌نك تأثیرینه
سهولتی موجب اولور وبو احوال عامه‌دن ماعدا احوال
شخصیه‌دن دخی مثلا طفولیت وشباب ورخاوت وضعف
خلقت واستعمالی عادت برله كندیلرینه طبیعت ثانیه ایدنمش
كیمسه‌لر حقنده معتادلری اولان ارواح واكسیراته متعلق شیلری
ترك وعدم رغبت ونقاهت حالنده اولان ضعفیت ورغبت
وخشیت وپرهیز وحمیه‌یه عدم رعایت وافراغ واستفراغ ماده
كثرت ووفرت وفساد ونوم ویقظه حاللرنده عدم عدالت
مثللو نیچه احوالك سرایتنك تأثیرنده دخل واعانه‌سی واردر
(بو دخی معلوم اوله كه امراض ساریه‌دن بعضیسی قطعات
اربعه‌دن برنده یعنی جغرافیونك كره ارضی درت قطعه اعتبار
ایدوب برینه آسیا وبرینه افریقا ودیكرینه اوروپا واولبرینه
دخی امریقا تعبیر ایلدكلری قطعه‌لردن انجق برنده قدیم واصلی

اولوب قطعهٔ دیكرلره نقل طریقیله حاصل اولمشدر مثلا
بولند یعنی اوروپا قطعه‌سنده تیفوس وسعقه یعنی كل اصلی
وقدیم اولوب چدری وحصبه آسیا قطعه‌سندن (وپستیس
یعنی طاعون دخی آسیا یاخود افریقا قطعه‌سنك هدیه‌سی
وامریقا تیفوسی دینلان صاری حما دخی امریقا یعنی یكی دنیانك
یادكاری وبركزاریدر اما اركان ساریه‌نك حدوث اولمسی
وابتداء ظهوری نوجهله اولدیغی مستور وخفی اولوب انجق
بعض اطبا بركره وجوده كلوب اندنصكره برندن اوبرینه
بولاشوب یكرك حصول وظهوره كلوردیمشلر ایسه‌ده قول
مذكورك صحیح اولدیغی معلوم اولمیوب بلكه اولا حدوث
وابتداء ظهورلرینه سبب اولان اسباب وجوده كلدككده ینه
یكیدن حادث اولمسی ممكندر وایكی صورتده دخی بو مواد
ساریه‌نك حیوان وجماد یاخود بعض مواد ساریه حیوان
وبعضیلری جماد اولدیغنده اختلاف اولنوب اینه نام طبیب
جمله‌سنك خرده بین ایله كوریله‌بلور غایت كوچك بوجكلر
اولمسنه ذاهب اولوب جمهور اطبا دخی ایكی نوع یعنی برازی
حیوان وبرازی جماد اولوقلرندن اولدیغنی تسلیم وقبول ایلمشلردر
وصوابه قریب اولان جمهورك مذهبیدر * فصل ثانی *
اسباب معده بیاننده اولوب بر مقدمه وایكی مقاله‌یی حاویدر
مقدمه اسباب معده‌نك بعضیسی بر كیمسه‌یه مخصوص اولمیوب
بلكه احوال عامه‌دن اولوب تأثیرلری برچوق كیمسه‌یه بردن
مثلا برشهر وبر ایالت وبر دولتك وبر اوردو ودونغا وخسته‌خانه
وزندان مثللو یرلرده مجتمع اولان كیمسه‌لره اولوب امراض

متشابهه نك حصولنی موجب اولوب بعضيسی دخی احوال
شخصيه دن اوله رق تأثيرلری دخی حادث اولدقلری كبی سلره
خاص اولمق تقريبله انجق اول كيمسه لرده سببلری اوله جق
امراضك حدوث و حصولنی مستلزم اولور (پس قسم اوله
اسباب معدهٔ كليه وقسم ثانی يه اسباب معدهٔ جزئيه تسميه اولنوب
اجمالا هر قسمدن بعضيسی ذكر و بيان اولنور * مقالهٔ اولی
اسباب معدهٔ كليه بيانده در * اسباب معدهٔ كليه نك بعضيسی
كرهٔ بخارده و بعضيسی دخی توطن اولنان محللره مخصوصدر
(محيطه) هوانك بدن انسان اوزره تأثيری اولديغی مشاهد اتدن
اولوب و تبدلاتی نتيجه امراضك حدوثنه سبب معد اولديغی
تجاريب عديده ايله ثبوت بولمشدر شويله كه هواء بارد و يابس
التهابات شديده و سيلان دم مفرط و طبيعت التهابيده اولان جميع
امراض حاده يه و هواء حار و يابس دخی التهابات خفيفه و حمره
و بثورات وقوعنه و صفرا علامتی اولان جميع امراضه و هواء
حار و رطب دخی امراض بلغميه و ضعفيه يه و هواء بارد
و رطب زكام و اسكربوط و ريح طياره سبب معد اولوب بدنی
امراض مذكوره نك حدوثنه مستعد قيلور (و شيخ الصناعه
بقراط فصولده تنبيه ايلديكی اوزره جميع امراضك هر فصلده
ظهوره كلمسی ممكن اولوب لكن هوانك تبدلات و تغيراتنك
اكثريسنك حدوثنده دخل عظيمی واردر وينه فصولك
باب ثالثنده كرك فصل شتاده حادث و كرك فصل صيفده حادث
اولان امراضك بينلرنده اتحاد صورت واردر يعنی فصل شتاده
وقوعبولان امراضك صورتلری متحد و فصل صيفده حادث

اولان امراضك دخی كذلك صورتلری متحد اولوب امراض
شتائيه نك صورتی امراض صيفيه يه و امراض صيفيه نك
صورتی امراض شتائيه يه مغايردر ديو اشارت ايتمشدر و بو وجهله
امراضی ايكی صنف ايتمك درج طريقيله در يعنی فصل ربيعك
نصف اخيريله فصل خريفك نصف اولی فصل صيفدن
و فصل خريفك نصف اخيريله فصل ربيعك نصف اولی
فصل شتادن اولمسنی اعتبار ايله در (و فرانسه ده فصل ربيع
و سابق و لاحق اولان آيلرده حصوله كلان امراض بيننده كی
مشابهت فصل صيف و سابق و لاحق اولان آيلرده حدوث
ايدن امراض بيننده اولان مشابهتدن زياده بولنوب كذلك
فصل خريفده ظهوره كلان امراض ايله فصل شتاده
وقوعبولان امراضده دخی مشابهت مذكوره بولنمغله برطرفدن
فصل ربيعده حصولبولان امراض و برطرفدن فصل خريفده
ظهوره كلان امراض جمع اولنوب بر برينه مقايسه اولندقده
فصل ربيعده پيدا اولان امراضك سيرلری سريع و انتهالری
سليم و مدتلری قصير و قابل تدبير و اكثريا حمای التهاب اثرلريله
وقوع بولدقلری مشاهده اولنوب و فصل خريفده وقوعبولان
امراضك سيرلری بطیء و مدتلری طويل و انتهالری خطرلو
و غير قابل تدبير و حمای صفراويه علاماتی پديد اولديغی رؤيت
اولنمشدر (و بو وقتين متقابلينك امراضلرينی بيننده فرق عظيم
اولديغی مثللو هر بر فصلده وقوعه كلان امراض بيننده دخی
فرق بولنه بيلورسه ده انجق فصلين مرقومين بيننده بولنان
فرقلر قدر ظاهر دكلدر (بو دخی معلوم اوله كه اطبا عندنده

فصول اربعه اهل هیئت عندنده مصطلح اولان فصول اربعه
یعنی شمسك صفر حمله انتقالندن صفر سرطانه وارنجه یه دکین
اولان مدته فصل ربیع وصفر سرطاندن میزانه دکین اولان
ایامه فصل صیف وصفر میزاندن صفر جدیه وارنجه یه دکین
اولان اوقات فصل خریف وصفر جدیدن ینه صفر حمله رسیده
اولنجه یه دکین اولان زمانه فصل شتا اطلاق ایلدکلری فصول
اربعه اولمیوب بلکه آنلره مغایر اولارق شباطك اون ایکسندن
مایسك اوائلنه دکین ربیع واوائل مایسدن اواسط اغستوسه
دکین صیف واواسط اغستوسدن تشرین ثانینك اون ایکیسنه
دکین خریف وبوندن دخی ینه شباطك اون ایکیسنه دکین
شتا تعبیر اولنور ووجه مذکور اوزره فصول اربعهٔ طبیه نك
فصول اربعهٔ متعارفه یه مغایر قلنمسی امراضده بو فصللردن
هر برنده اختلاف و تغایر مشاهده اولندیغنه مبنیدر (تنبیه)
هر بار کتب طبیه ده فصول اربعه دن بری مطلق اولارق
ذکر اولنسه مراد بو فصول اربعه دن اولاندر (امدی فصل
شتا یبوست اوزره اولادقده امراض التهابیه وسیلان شدیده یه
ورطوبت اوزره اولدیغی حالده علل بلغمیه وسیلان مزمنه
فصل صیفده دخی امراض صفراویه وجبان د وکك
وقولا امور بوس وامراض عصبیه وفصل خریفده دخی
بلغمیه واستطلاق بطن واسهال وحمیات نائبه حدوث فصل
ربیعده دخی خناق امراض صدریه حمیات التهابیه واقع اولور
وقرو بعض کواکب ثابته بعض امراضك حصول بولماسنه
سبب اولور دیمش ایسه ده هنوز کواکبك آتموسفرا یعنی کرهٔ

بخار

بخار اوزرینه تأثیری اولدیغی معلوم اولمیوب ومزاج هوایی
دخی تبدیل وتغییر ایلدکلری ثابت اولمدیغندن بدنه دخی بروجهله
تأثیرلری اولمدیغی ثابت اولمشدر اماقمرك بعض امراضه سبب
اولمسی جذر ومد خصوصنده تشکلات قمریه نك دخلی
اولدیغنه بناء بدن انسان اوزره تأثیر ایلمسی استبعاد اولنمیوب
اسباب مرضیه دن عد اولنه بیلور ومکان ومحل دخی اسباب
معده دندر (شویله که اقالیم جنوبیه ده تتانوس یعنی تمدد
وصاری حما واقالیم شمالیه ده مشهور اولمیان نیچه امراض
التهابیه کثرت اوزره اولوب واقالیم معتدله ده دخی درلو درلو
مرضلر حصولبولور ومرتفع ویابس اولان یرلرده امراض
حاده وممالك منحطه ورطبه ده امراض مزمنه نك حدوثی
اکثردر وبعض یری یوکسك وبعضیسی اشاغی دوشمش
شهر وولایتلرده ودخی قطعهٔ مرتفعه ده امراض قلت اوزره
اولوب لکن حاده وقطعهٔ منخفضه سنده امراضده کثرت اولوب
لکن مزمنه اولور (وخواجهٔ فنك) میاه واهویه وامکنه
حقنده تألیف ایتدیکی رساله ده تنبیه ایلدیکی اوزره برمحلك
جوانب اربعه دن قنقی جانبی مکشوف ایسه اومحلده وقوعبولان
امراضك اکثریسی آچق اولان جانبدن هبوب ایدن روزکارك
تأثیری سببیله اولور کذلك وطن اصلیلرندن اوزاق یرلره نقل
وسفر ایدن کیمسه لر حقنده نقل مذکوره دخی اسباب معدهٔ
کلیه دن اوله بلور کذلك آفات نفسانیه دن مثلا غصه وغم وکدر
کذلك اردو ومحاصره اولنمش قلاعده بولنان عساکر واهالی
حقنده محاربه ومحاصره ایدن دوشمانك صوت غلبه سندن

نشأت ایدن اناث نفسانیه دخی اسباب معدهٔ کلیه دن
اوله بلور * مقالهٔ ثانیه اسباب معدهٔ جزئیه بیانندهاولوب بر مقدمه
وایکی نمطی حاویدر * مقدمه اسباب معدهٔ جزئیه اسباب
معدهٔ کلیه مثللو متعدده وکثیر اولدیغندن ایکی قسمه تقسیم
واحوال شخصیه دن اولان اسبابی علی الانفراد حاوی اولمق
اوزره نمط اول وضع اولنوب نمط ثانیده دخی احوال شخصیه دن
اولمیوب بلکه تأثیرات خارجیه دن اولان اتیان وبیان اولنور
(نمط اول احوال شخصیه دن اولوب حدوث مرضده تأثیری
اولانلردن بریسی سن یعنی یاشدر زیرا هر مرضك حین ولادت
بلکه رحم مادرده بولندیغی وقتدن آخر عمره دکین حصول
بولماسی ممکن ایسه ده لکن بعض امراضك حصول وحدوثی
بعض اسنانده و بعض آخرك دخی بشقه یاشلرده حدوثی اکثر
اولدوغندن مدت حیاتده جمیع امراضه استعداد علی السویه
اولمیوب بعضیسی بعض اسنانده و بعضی دخی دیکر سنلرده کثیر
الوقوعدر مثلا استسقاء رأس واستسقاء نخاعك ظهوری جنین
رحم مادرده اولدیغی اثناده واختناق المولودین نام علت و یرقان
وغلظت نسج خلوی عهد ولادتده و حمیات خراجیه ودیش
دوکمك اغریسی ونار فارسی ورعاف وخناق خناقی تسمیه اولنوب
زبان افرنجیده قروپ اطلاق اولان بر نوع خناق وسعال کلبی
یعنی بوغماجه او کسورکی دینلان او کسورك وسعفه یعنی کل ووجع
نخاع وسراجه وحرکات تشنجیه وعلل دودیه بر یاشندن یدی
یاشنه وار نجهیه دکین اولان مدتده والتهاب رئه وسل ونفث الدم
کنجلکده وحراقیهٔ وسیلان دم وسرطان وامراض عضویه دخی

سن کمالده وجوهر دماغك کوشمه سی وآقاسی وعته وصمم
وعلل مثانه دخی سن شیخوختده کثیر الوقوع بلکه دائمی
الحصولدر (استطراد) قدماء اطبادن بعضیسی زعم ایتمشلردر که
مدت حیاتده بعض اوقات مخصوصه ومعینه واردر که انلرده
امراضك ظهوری سائر وقتلردن اکثر اولوب و بو تقریب ایله موت
دخی او وقتلرده زیاده واقع اولور دیو ب او وقتلره سنین
انحطاطیه) تسمیه ایتمشلر ایدی وزعملر نجه بو سنین
انحطاطیه کویا بر عقده اولوب هر بر کیمسه بو عقده لردن برینه
واصل اولدقده او کیمسه نك عمرینك ادوارندن بری دوکنوب
نظام بدن یکی بر صورته کیرر دیرلر ایدی (وکلدانیون قولی اوزره
بو مذهب قدماء حکمادن فیثاغورسك مذهب باطلی اولوب
نیچه زمان مکاتیب حکمیه ومدارس علمیه ده ضبط وتقریر اولنمش
ایدی و بو وهمه ذاهب اولمه نك منشائی بودر که علم امور طبیعیهٔ
انسانیه ده بیان اولندیغی اوزره بدن انسان دائما بر حالده قالمیوب
بلکه بر طرفدن تجدد ایدوب و بر طرفدن خراب وبعبارة اخری
بر طرفدن تحلل و بر طرفدن ترکب ایتمك اوزره اولدیغندن بعض
قوله کوره ایکی و بعضیسنه کوره طقوز و بعضیسنه کوره یدی
سنه ده بر دور ایدر یعنی یدی یا طقوز یا ایکی سنه ختامنده یدی
سنه و یا طقوز سنه و یا ایکی سنه اول بولنان اجزادن هیچ بریسی
موجود اولمیوب معدوم اولور انتهی واحوال مذکوره دن بریسی
دخی ذکورت وانوثت اولوب ذکورده جرحه وضربه وانکسار
وحمای عفنه یعنی تیفوس و علل ریح طیار مثللو امراضك
وقوعی اکثری اولوب نوع اناثده دخی امراض عصبیه چوق

اولور لكن هر نوعه مخصوص اولان امراضك اكثريسى
مقتضاى نوعيت ومستندعاى ذكورت وانوثت اولميوب بلكه
اسبابك موافقتى ومدار تعيشك اختلافندن اقتضا ايدر مثلا
دبه يعنى استسقاء بيضتين زمرهٔ رجاله ورحمك اسكير تعبير اولنان
بر نوع تغير وفسادى والتهاب رحم طائفهٔ نسايه مخصوص
اولوب وبعضيسى دخى نه مقتضاى خلقت ونه اسبابده
موافقتدن نشأت ايدوب انجق وقوعى بعضيسنده كثير
وبعضيسنده قليلدر مثلا رجالده حصات مثانه واحتباس بول
واناثده استريا يعنى اختناق رحم وثدينك سرطان تعبير اولنان
بر نوع تغير وفسادى چوق واقع اولور واسباب معدهٔ جزئيه دن
بريسى دخى مزاج اولوب دموى المزاج اولان كيمسه لر امتلاء
عروق والتهابات شديده وسيلان وحماى التهاب علاماتى بولنان
جميع امراضه وصفراوى المزاج اولانلر دخى حميات صفراويه
وخرابات والتهابات غشائيه وامراض آليه خصوصا فسادات
سرطانيه يه ولنفائى المزاج اولانلر دخى علل زكاميه واستسقاء
وسراجه واسكوربوط وامراض مزمنه يه وعصبى المزاج اولان
كيمسه لر دخى استريا وراقيا ومانيا وماليخوليا وحركات
تشنجيه واختلال حواس ظاهره وملكات عقليه يه مستعد
اولوب مختلط المزاج اولانلر دخى هر بر مزاجك سبب معد
اولديغى امراضه مستعد اولوب (لكن ضعيفا حصوله كلور وقوى
البنيه اولان كيمسه لرك مأوف خسته اولملرى كرچه سيرك واقع
اولور لكن خسته اولدقلرنده ضعيف البنيه اولانلر كبى امراض
خفيفه ايله خسته اولميوب بلكه امراض حاده والتهابات شديده

ايله خسته لنوب واكثرى تدبير قبول ايتميوب هلاك اولورلر كذلك
اعضانك بيوكلكى وكوچكلكى دخى اسبابدن عد اولنه بلور
مثلا باشى بيوك چوچقلر استسقاء رأسه واختيار اولانلر دخى
سكته يه وكوكسى ككش اولانلرك رئه لرى بيوك اولديغندن قلبك
آنورسماسنه مستعد اولورلر (ورئيس الصناعه يعنى بقراط)
يازمشدر كه احشاسى بيوك اولان كيمسه لر وجع مفاصله غايت
مستعدلردر كذلك بر فعلى ادمان واكثاردن حصوله كلان قوت
اعتياد دخى اسباب معدهٔ جزئيه ده اولوب هر نقدر اولفعلى
اعتياد قديم اولسه اول قدر دخى تركندن امراض متنوعه حصول
بولور فافهم كذلك صناعت وحرافتك دخى حدوث مرضده
تأثيرى اولوب هر بر صنعتك اقتضاسنه كوره نيجه علل حادث
اولور (مثلا مذاكرهٔ علوم ومطالعهٔ فنون ايله مشغول اولان
ذوات صداع وسهر واكثريا نزله وسكته يه وحمال مثللو افعال
شاقهٔ بدنيه ايله اوغرا شانلر فتق وانكسار وانخلاع وبو مثللو
امراض خارجيه يه مستعد اولمشلردر (وبو ذكر اولنان احوال
شخصيه دن ماعدا اسباب جزئيه دن عد اولنه بلور بشقه احوال
شخصيه وار ايسه ده لكن انلرك تأثيرلرى بونلر قدر ظاهر
اولمديغندن بو قدر ايله اكتفا اولنمشدر (نمط) ثانى اشبو نمطده
بيان اولنه جق اسباب معدهٔ جزئيه انواع ستّه دن محيطه نوعنده
بولنان اسباب معدهٔ جزئيه اسباب معدهٔ كليه نك محيط نوعنده
مندرج اولديغندن انواع باقيه ده موجود اولان اسباب تفصيل
وبيان اولنور (منطبقه) بو نوعده بولنان اسباب جزئيه دن
بريسى رويه اولوب انجه وخفيف رويه لردر كه ريح طباروز كام

ونوازله وصجاق طوتان رویه لر دخی بدنی سخوتی سببیله
کوشتدیکندن بنه علل مذکوره نك حدوثنه سبب اولورلر
وبوسببلردن تأثیری قوی اولان اسباب بدنی باصوب صقمق
طریقیله تأثیر ایدنلر اولوب منوطی اولان عضوك بکجولمسنه
واواعضوده اولان اجزاء سیاله خصوصا اورده ده وبلکه
شراینده محفوظ اولان دمك جریان ودورانتی تعویقه سبب اولور
نته که قاعده سی عصابه ایله بغلنمش وبوغلمش اولان شیشلرك
باغك صقماسی سببیله غانغرینا حالنه کیرمسی وقصبهٔ رئه نك
صقلمسیله اختناقك وقوعی بیاندن مستغنیدر (ولکن انوطا
سببیله وقوعبولان اثرلرك ظهوری اکثریا سائر اسباب معدهٔ جزئیه
مثللو اغردر وبونلردن حادث اولان اثرلرك بعضیسی غایت
ضررلو وبعضیسی دخی جزئی ضررلو اولمسی تضییق ایدن
شیلرك طبیعتی وعضو منوطینك بنیه سندن ومدت انوطادن
ایجاب ایدر (امدی بصوب وصقان شیلرك بعضیسی دیزباغی
وصارغو وجکرطه وطاریلك کبی ظاهر بدنه ملاصق اولان
شیلر اولوب بعضیسی دخی کرك خارجدن برتقریبله ایچرویه
کیرمش اولان اجسام اجنبیه وکرك آثار مرضیه دن اولان شیلر
وتراکم ایتمش اسیلانات مائیه کبی داخل بدنده بولنانلر اولکی
صورتده طشره دن وصورت ثانیه ده ایچرودن بدنی بصوب
وصقه رق نیجه امراض متنوعه نك حصولنه سبب معد جزئی
اولورلر (مثلا اوروپاده قادینلرك اکثری کیدکلری قورسه دینلان
الاستیقی یلکلر سینه لرینی ومیانلرینی صیقوب باصدیغندن
اکثری امراض رئویه وقلبیه یه وخامل اولدیغی صورتده بلك

صقلمسی سببیله رحمك وضعی تبدیل وتغییر ایدرك اسقاط جنینه
باعث اولور وقوشاق دخی پك صیق باغلندقده معده وامعانك
صقلماسی سببیله فعللرینك تغیرنی موجب اولور (کذلك دیزباغی
پك صیق اولارق باغلندقده اباقلرك شیشماسنه وآیاق قابلرینك
طارلغی دخی چوجقلرده آیاق پرمقلرینك اکری بوکری اولمسنه
سبب اولور (وداخل بدنده برشیش سببیله بصلمق دخی امراض
مختلفه نك حدوثنه سبب معد جزئی اولوب عضلات ایله جلد ویا
عضلات اراسنده اولدیغی صورتده ضررلری خفیف وداخل
قحفده وجوف صدرده ومنخرینده واغزك کری طرفلرنده واقع
اولدیغی صورتده غایت مخاطره لودر (مثلا داخل قحفده تکون
ایدن شیشلر دماغك مرکب اولدیغی نصف کرتین تعبیر اولنان
شقلرك هرقنغیسنی باصسه اول نصف کره یه مقابل اولان
نصف بدنك کلیسی یا بعضیسی مفلوج اولور (یعنی نصف
کرتین مزبورندن صاغ طرفنده اولان نصف کره باصلسه
فلجك وقوعی بدنك صول طرفنده وصول نصف کره یی باصدیغی
صورتده بدنك صاغ طرفی مفلوج اولور (زیرا محلنده بیان
اولنمشدر که نصف کرهٔ یمیندن صدور ایدن اعصاب بدنك صول
طرفنه ونصف کرهٔ یساردن صدور ایدنلر صاغ طرفنه کیدرلر
واورام مذکوره قبهٔ قحفده یعنی دپه طرفنده اولدیغی صورتده
عظمین جداریی اکل ایدرك طشره اوغرار وصدر ومنخرینده
تکون ایدن اورام دخی بویله اولوب درون امعاده حادث اولان
ریحلر دخی امعایی تمدید ایلدیکندن اوجاع ریحیه یه سبب معد
جزئی بلکه مستقلدر (وعضو منوطینك قی ویومشق اولمسنك

دخی داخلی اوله رق بر عضو نقدر یومشق اولسه اولقدر
باصلمق سببیله آز متغیر اولوب و بالعکس نقدر قتی اولسه اولقدر
متأثر اولور (بنابرین شریان ابهرك صدور ایلدیکی قلبك بطن
ایسرندن براز اوته لرده آنورسما وام الدم تعبیر اولنان ورم حادث
اولدقده اولا طرفنده اولدیغی صورتده اولا عظام قصی و ثانیا
عظام قص ایله هر بر ضلعك نهایتلری بیننده اولان غضروفلر
ازیلوب وکریده بولندیغی صورتده فقرات ظهریه اوزیلور
حالبوکه عظام و غضروفه نسبتله یومشق اولان قلب و رئه
بو درجه متأثر اولمازلر انجق جزئی قلب یرندن اوینار وآق جکر
دخی آزجق کوجیلور کذلك ورم مذکور قصبهٔ رئه یی باصدیغی
صورتده اولا حلق غضروفیه اوزیلوب ثانیا هر ایکی حلقهٔ
غضروفیه یی بربرینه ربط ایدن غشالر اوزیلوب قوپار
والحاصل بو مثللو اورامك تأثیری عظمه اسرع و غضروفلر
حقنده نه پك چابك و نه پك آغر بلکه وسطدر (واکسیز غیطان
کبی شیلر ایله بر عضو صیقلدقده اول عضو کسیلوب حالبوکه
اکلو اولدیغی صورتده بو مثللو ضرر ظهور ایتمیوب جزئی متأثر
اولور (کذلك قول پاپچاغك بر طرفی قویجه باغلاندقده
اولباغلو اولان موضعك اشاغی سنده بولنان قان دورر (اما قول
پاپچاغك نهایتنه دکین باغلنوب صارلمش اولسه اصلا دورمایوب
جریان ودوران ایدر (اشته باصمق وصیقمق و باغلمقدن نشأت
ایدن آثار ظاهره اشبو تفصیل اولنان وجه اوزره در (غریبه
توی طلو دوشکده یاتمق حصات مثانه ووجع کلایه سبب اولور
حالبوکه قتی دوشکده یاتمق اصلا هیچ بر مرضه سبب اولماز

کذلك

کذلك یومشق و خصوصا توی ایله طولمش صندالیه لر رحم
و باسور طمرلرینك امتلاسنه سبب اولور کذلك آیزن بارده بهرکون
کرمك تأثیر مقویسی سببیله امراض النهایه یه وآیزن فاتره کیرمك
ضعف بدنه وکوشکلکه سبب اولور کذالك عدم نظافت دخی جمیع
امراض ساریه وجلدیه نك حدوثنه وتنظیف بدن ایتمکده افراط
ایتمك وقوی الرایحه اولان شیلر ایله تبخر ایتمك امراض عصبیه نك
حدوث وحصولنه سبب معد جزئی اولور (داخله) بو نوعده
بولنان اسباب معدهٔ جزئیه مأکولات ومشروبات و معالجات
دیمك اولوب هرقنقیسی وجه لایقی اوزره استعمال اولنمدقده
نیجه امراضك اسبابندن اولور مثلا معتاد اولان مقداردن
ازطعام ایتمك بدل مایتحلل اولمادیغندن بدنك هزال و ضعفنه
وقوای بدنیه نك نقصانته وجوق ییدیکی صورتده ایوجه هضم
اولنمدیغندن امتلا وفضول ردیه نك حصولنه سبب اولور کذلك
مشروباتدن دخی صودن ماعدا نقدر مشروبات وار ایسه
جمله سنك افراطی بهرحال اسباب مرضیه دن اولوب خصوصا
راقی وروم واکسیر مقوله سی شیلرك استعمالی بغایت مضر اولوب
انجق خلال طعامده تناول اولنماسی علی الریق استعمال
اولنماسندن اهون واولادر وحامور ایشی یمکلر دخی امتلا یه
و یاغلو طعاملر معده بوزلماسنه واسهاله ودائما ات یمك دخی
امراض النهایه یه وطوزلو کبابلر دخی اسکوربطك حدوث
وحصولنه سبب معد جزئی بلکه بعض صورتده مستقل اولور
(مفرغه) بدندن افراغ و اخراج اولنماسی امور طبیعهٔ
بدنیه دن اولان بول و بلغم وعرق مثللو اجزاء سبالهنك نظام

طبيعيدن خارج اولارق افراغ وافراز اولنماسي دخي اسباب
امراضدندر مثلا چوق درلمك وچوق صالهلاتمق وقادنلرده سودك
چوق اقماسي هزال بدنك وذبولنه وكثرت جماع وازدواج واستمنا
دخي امراض مذكوره ايله برابر امراض عصبيهنك حدوثنه سبب
اولور كذلك دفع وافراغ اولنمسي عادي ودوري اولان طمث
ودم باسورك احتباسي وقان الدرمغي عادت ايتمش كيمسهلرك قان
الدرمامهلري امتلاء عروقه سبب اولهرق نتيجه امراضك حدوثني
موجب اولور (ضروريه) حركت وسكون بدنيان دخي اسباب
معدهٔ جزئيهدن اولوب افراط وتفريطلري بهرحال بعض
امراضك حدوثنه سبب اولور مثلا كرميان تنبل كيمسهلرده آلات
حركت اولان عضلاتك كوشكهسي واعتذالك اويقونسزلغي
وقوعهكلهرك بالاخره استسقا ونزول مثللو امراض مخوفه ظهور
ايدر ودائما ديز اوستنه اوتورمق لوماغو يعني ناحيهٔ قطنده ريح
طاراك حدوثنه وآرقه اوستنه ياتمق امتلاء دماغ ورعاف ونزول
وقوعنه سبب اولور كذلك نوم ويقظه حاللرينك دخي نظام
طبيعيدن خروجلري اسباب مرضيهدن اولوب كنج آدملره
التي ساعتدن سكز ساعته و اختيار كيمسهلره دها آز مثلا درت
ساعتدن التي ساعته وچوجقلر حقنده كنجلردن زياده طقوز واون
واونبر ودها زياده ايومق لازمدر واشخاصك اختلافيله مختلف
اولوب بعض كيمسهلره درت ساعتي كافي و بعضلرينه دخي سكز
ساعت بله آز كلور پس چوق ايومق استرخاء بدن و نزول وجميع
علل دماغيهيه وآز ايومق و برقاج كون متواليا اويقوسز قالمق
نظامسز جمايه وعلل عصبيهيه سبب اولور وچوق اويويان

كيمسه

كيمسهلرك معمر اولدقلري نادر بلكه عديم الوقوعدر (نفسانيه)
بونوعده بولنان اسباب معدهٔ جزئيه احساسات وتفكرات ديمك
اولوب هر درلو احساسك حسنه مجبول ومجبور اولديغي شيئي
زياده حس ايلمسي اول حسك آلتنده وبلكه جميع اعصابده
برضرر رو زياننك حدوثنه سبب معد جزئي اولور مثلا حس
بصرك يعني كورمنك قوتلنمسي شويله كه جزئي برضيا ايله
كوزلكسز ودوربينسز عادتا كوريلميان شيلري كورر درجه
قوت بولدقده زيادجه برآيدنلق اولديغي صورتده صعوبت
ايله كوره بيلور ونهار زياده ضيايه تحمل ايدميوب زور ايتديكي
صورتده قيء وفساد هضمه و دها بشقه نتيجه امراضه سبب
اولور وتفكرات وتخيلات دخي اسبا بدن اولهرق اولمياجق
شيلري دوشنمك وغصهلنمك وخلاف طبيعت اولان اموري
دوشنوب و بو لايوم ديو صواشوب طورمق و ذوق و تلذذ
ايدنميهرك علم و معرفته چالشمق جملهسي ضعف بدنه سبب
اولور ولكن ذوق و تلذذ ايدرك اولديغي حالده غداء روحاني
اولديغي مثللو غداء بدنيه مقامنده اولوب قطعا برضرري
موجب اولماز * فصل ثالث * اسباب اتفاقيه بياننده در مقدمهٔ
بابده بيان اولنديغي اوزره اسباب اتفاقيه ديمك بدنك مقدما اسباب
معدهنك تأثيري سبيله مستعد ومهيا اولديغي مرضي فعل
ووجوده كتوران اسباب اولوب انلردن دخي تأثيرلري قوي
اولان بونلردر برصيجاق محلدن دفعة صوغوق يره چقمق
وبالعكس غايت صيجاق وغايت صوغوق هوا طوقنمق ويكي
يابلمش يابولرده اكلنمك وروبهنك كيفيات وكمياتي بردن بره تغيير

وتقلیل ایتمك وصوغوق یاصجاق صویه طالمق ویغمور وروزکاره
قارشو طورمق واصلانمش روبه‌یی ارقه‌ده طوتمق وحمیه وپرهیزه
رعایت ایتامك وقوقش وفنابشمش طعاملردن یمك وبیوقت
طعام یمك وافراغ وافراز اولنمسی ضروری اولان عرق
وبول کبی شیلرده احتباس واقع اولمق کذلك مقدار طبیعیسندن
زیاده افراغ اولنمق وبی وقت فصد ایتمك ومسهل ومقیء وزیاده
یوریلمق وحدندن زیاده سکون واستراحتده اولمق وفریاد
وفغان ایتمك واصوات مزعجه ونغمات مهلکه‌یی اشتمك وزیاده
فرح وغصه وبونلره مانند بعض اسبابدر * فصل رابع *
امراضك ولادی وذاتی اولمق مثللو بعض صفتلری بیانده‌در
برمرضك حدوث وظهوری صاحبی اولان کیمسه رحم مادرده
وقوع بولوب بعدالولاده نمایان اولسه اولمرضه مرض ولادی
دینور واستعداد ارثی اولمیدرق وقت ولادتدن الی اخر العمر
وقوعه کلان امراضه امراض مکتسبه اطلاق اولنور ودفعه‌بر
ویابرقاچ اشخاص منفردهیه اصابت ایدن امراضه امراض منفرده
تسمیه اولنور ودائما یاخود وقت وقت بر بلده‌ده ویا برقومده
حصول بولانلره امراض بلدیه وامراض قومیه‌ده تعبیر اولنور
وبرچوق کیمسه‌یه بردن بره اصابت ایدن امراضه مستولیه
وامراض وافده‌دینورو بالذات اسباب مرضیه‌نك تأثیرندن حاصل
اولان امراضه امراض ذاتیه دینلوب مرض اخردن نشأت ایدنلره
امراض عرضیه اطلاق اولنور * فصل خامس * اسباب
مرضیه‌نك مدت تأثیرلری بیانده‌در امراضك بعضیسی واردرکه
آنلری حصوله کتورن اسبابك بدنه اتصال وانطباق

وقوع

وقوعبولدیغی آنده اولمرضلر دخی وجوده کلورنته که ضربه
وصدمه وقرق وچیقق مثللو امراض خارجیه‌ده مشاهده اولنور
وجدری وپروسنك تأثیری اوچکوندنصکره بللو اولور وریح
طیار دخی سبب مستقلی اولان صوغوق المقدن اون ایکی
واون بش کونصکره پیدا اولور وفرنکی دخی سبب مستقلی
اولان جماع وازدواجدن اوچ دورت هفته صکره آشکار اولور
وداء الکلب دخی علامات اولیه‌سی عض کلبدن قرق
کون صکره بللو اولور ولکن اسباب معده‌نك تأثیر ایلمسی
نقدر وقته محتاج اولدیغی تحقیقا بیان اولنه‌مز زیرا بونلرك
بعضیسی سن وجنس ومزاج کبی دائما شخص ایله برابر بولنور
اما اسباب ظاهره‌نك مدت تأثیرلری آنی اولمز ایسه‌ده ازوقتده
ظاهر وآشکار اولور * باب خامس اثار متقدمه یعنی علامات
منذره بیانده‌در * اثار متقدمه یاخود علامات منذره اول اثرلره
واول علامتلره اطلاق اولنور که برمرضك ظهور ووقوعندن
اول انلر وقوعبولورلر وهرمرضك علامات منذره‌سی
اولمق واجب دکلدر زیرا بعض اسباب مستقله بدنه متصل
ومنطبق اولدیغی آنده مسببی اولدیغی مرض هیچ براثر وعلامت
تقدم ایتمیه‌رك حصوله کتورورلر مثلا مادهٔ وبائیه برکیمسه‌یه
سرایت ایتدیکی آنده مسببی اولان مرض وقوعه کلوب حالبوکه
ظهور مرضدن مقدم اولکیمسه‌ده هیچ برتغیر وبراثر وعلامت
اکلاشلمز اما حصبه‌دن اول حادث اولان آقسرمق
وچیچکدن اول فی ایتمك علامات منذره‌دن عد اولنمز زیرا بونلرك
حدوثی کرك قزامق وکرك چیچکك حدوثندن اول اولمیوب

بلکه اسبابك تأثیری و مرضك تحقق و وقوعندن مقدم ضكره
حصول بولورلر امدی علامات منذره انجق اسباب معده نك مسببی
اولان امراضه منحصر اولوب انلردن دخی امراض مزمنه استثنا
اولنمالیدر و علامات منذره نك حصول بوله جق مرضك قنغی مرض
و اول مرضك خفیف و شدید و حاده و مزمنه دن اولدیغنه هیچ
بر وجهله دلالتی بوقدر زیرا بر علامت منذره نك بر مرض مخصوصه
اختصاصی اولمدیغندن ماعدا بر مرضك نیچه علامت منذره سی
اوله بلور مع مافیه بوراده بعض علامات منذره ذکر و ایراد
قلنشدر امدی طورشده کوشکلك و یوریمکده قوتسزلك و بدنك
کون بکون ضعیفلمسی و دقت ایله باقلسه یوزده و آلنده اولان
چزکلرك تغیری و اکثریا یوزده کمودت و جزئی حرکت ایله یورلمق
و بدنك اطراف مختلفه سنده خصوصا باشده آغری و اغراق حس
اولنمق و کورمك و اشتمکده قاماشمق و چیکلامق کبی اختلافات
طویلمق و انفعالات نفسانیه نك تغیری مثلا حالت صحتده غضب
عادت و طبیعتی اولمیان کمسه لرده طارغنلق و سردلك پیدا اولمق
و اویقونك اویقوسزلغی و اشتهای طعام اکسلمك و بعضا آرتمق
و هضم ضعیف اولمق و بول و دفعه ده تغیر و جزئی حرکت سببیله
نفس کسلمك و آغز آجی اولمق و صوسزلق قوی و نفسی
فنا قوقولی اولمق و ارالق ارالق ایکلدمك و آف اوف ایتمك
و اسنمك و کرینمك و متعاقبا اقسرمق و یورك اوینامق و بایلمق
و اوشمك و اصنمق و دری قوری اولمق و بیوقت درلمك و بوینك
رنکی حال صحتده کی رنکنه مغایر و مخالف اولمق و آلات تناسل
دخی تنبل اولمق بونلرك جمله سی وقوع مرضدن مقدم حصول

بولان علامات منذره دندر و بعضا دخی ضعف و کسل حاصل
اولمق مقامنده قوت و غیرت پیدا اولور و یوزك رنکی قرمزیلشور
و شخص کندوینی غایت قوتلنمش ظن ایدر و ملکات عقلیه
دخی غایت قوت و شدت اوزره اولور و طعامه اشتها و بالتقریب
هضم دخی قوی و سریع اولور و اول کمسه بو وجهله قوتلرینك
تزاید و ترقیسنی برایو شی ظن ایدوب خوشلنور اما بلمز که بو ایسه
بر مرضك اثار متقدمه سیدر و علامات منذره نك مدتی یعنی پیدا
اولدقلرندن حصول مرضه دکین اولان مدت مختلفه اولوب بعضا
برقاچ ساعت و بعضا برقاچ کون و بعض صورتده برقاچ هفته
و بعضا دخی برقاچ آی قدر ممتد اولور لکن بو صورتلرده ظهوره
کله جك مرضك آغرلغی غایت ملحوظدر اما بو جهتده برقاچ
وجهله استثنا واردر شویله که علامات منذره کون بکون
قوت و شدت بولدقده عرض مرضی ایله مختلط اوله بلور
و بعضا دخی اسباب واصله دن اولور زیرا اوشمك و هضم
ایده مامك و افراغ و افرازی عادی اولان سیالك احتباسی و تیبس
انفجارات هر نقدر علامات منذره دن ایسه ده لکن اکثری اسباب
اتفاقیه دن اولورلر و بالاده بیان اولندیغی اوزره علامات منذره نك
قوت و ضعفندن دلالت ایلدیکی علتك دخی قوت و شدتی استدلال
اولنمز زیرا نیچه امراض مهلکه نك غایت خفیف علامات منذره
ایله مسبوق اولدیغی و بالعکس نیچه امراض خفیفه نك علامات
منذره قویه ایله مسبوق اولدیغی تجربه اولنمشدر و بعضا دخی
علامات منذره حصول بولمش ایکن بعدنده بر مرض وقوعه کلمیوب
بلکه افعال طبیعیه نظام عادیسنه رجوع ایدرلر * باب سادس *

سینتوماتولوجیا یعنی علم اعراض مرضیه بیانده اولوب برمقدمه
ودرت مقاله‌یی جامعدر (مقدمه) برمرض وعلتك وجودنه منوط
ومربوط اوله‌رق کرك اعضایه وکرك افعاله وکرك جمله‌سنه
عارض وطاری اولان هرتغیر محسوسه عرض مرضی اطلاق
اولنور (وحصول ووجودی وجود مرضه موقوف اولمیوب
بلکه حالت صحیه‌ده‌دخی وقوعی ممکن اولان تغیرات محسوسه‌یه
آثار تسمیه اولنور وایکیسندن دخی شخصك بحسب الصحة
والمرض احوال بدنیه‌سندن ماضی ومستقبل وحالده واقع
اولان حال وکیفیتنه دلالت واشارت ایدنلره علامات اطلاق
اولنور بوصورتده علامات هربرندن اخص اولمش اولور
(مقالهٔ اولی) افعال نسیه‌ده ظهور ایدن اعراض مرضیه
بیانده اولوب سکز فصلی حاویدر * فصل اول * اوضاع
ظاهره ده ظهور ایدن اعراض بیانده اولوب ایکی قیدی
حاویدر قید اول اجمالا اوضاع ظاهرهٔ بدنیه واحول عضلاتی
جامعدر وضع بدن یعنی قیام وقعود وحرکات بدنیه عادیل اولمیان
کیمسه‌لرده سربست ویقظه حالنده قعود واضطجاع ورياضت
یعنی حرکت ایدوب کزینمك هروجهله زحمتسز وبلا عسرت
وحال نومده اطراف یعنی اللر وایاقلر یارم بکولی اولمق وبدن صاغ
یاصول واکثریا صاغ یانه میل ایدوب حال مرضده بونك خلافنه
اوله‌رق مریض قائم اولدقده طور وشنده کوشکلك وسولپوکلك
وبعضا ما یخولیالو کیمسه‌لرده اولدیغی کبی طور وشنده متانت
وقوت اولوب وبعضا سکته‌ده اولدیغی کبی اصلا حرکته عدم
اقتدار وبعضا قورا تسمیه اولنان علتده کورلدیکی مثللو حرکاتده

نظامسزلق وآقرلق حادث اولور (وبعضا کزاز خلفی وکزاز
قدامی مرضلرنده کورلدیکی وجه اوزره آرقه‌یه یاخود اوکه
طوغری منشنج اوله‌رق بوکلمك عارض اولور وارقه اوستنه یاتمق
ضعفدن یاخود بشقه طرفنه یاتماسنده زحمت ومشقت
اولدیغندن اقتضا ایدر (مثلا حمیات ضعفیه‌ده ضعفك کمالندن
وریح طیار عمومیده یان طرفلره یاتمقده وجع شدتلو طوتوب
غایت زحمت ویردیکندن مریض ضروری ارقسی اوستنه
یاتور ویوزی قیون یاتمق قولنج زحلی وبعض امراض جنونیه‌ده
وقوعبولور وداعما برطرفه یاتمق اوطرفده یا طرف دیکرده
وجع شدید اولدیغندن یا اول طرفك حجاب صدرنده مایئت
دم تراکمندن اقتضا ایدوب سروزیته نك تراکمندن اولدیغی
صورتده سیال مذکورك بریکدیکی طرف اوزرینه
ووجعدن نشأت ایتدیکی تقدیرجه وجع پیدا اولان طرفك
مقابلنه یاتور وبعضی امراض صدریه‌ده خصوصا قلبك
انوریسماسنده تنفسده زیاده زحمت وعسرت اولدیغندن
نه آرقه ونه یان ونه یوز اوستنه یاته میوب دوشکده طیانوب اوتورر
وبعض امراضده داعما برطرفنه یاته‌میوب برطرفندن اولبرطرفه
چاپنوب دونر وبخصوص اولورته که بعض التهابات بطنیه‌ده
وحمیات خراجیه‌نك اوائلنده قتی چوق کورلمشدر (سحنه یعنی
بدنك سمن وهزال حالندن استدلال اولنان اعراض مرضیه‌دن
ازجمله شیشکنلك که التهابلو حارده داعما پیدا اولوب واشتداد
مرض وقتنده دها زیاده‌لنور (اما بعض ادویهٔ قلبیه واغذیهٔ
مسمنه واشربهٔ مقویه وبونلرك امثالی تبدیل هوا کبی شیلرسببیله

حاصل اولان سمن درجهٔ افراطه بالغ اولمدقجه اعراض
مرضیه دن دکلدر (ولکن حدنی تجاوز ایتدیکی صورتده علت
ومرضدن معدود اولدیغندن تدبیری لازمدر (ومریض
خفقنده انتفاخ بدن عضلات ایله جلد بیننده واقع اولان
نسیج خلوینک یعنی نسیج حجروینک خلالنده مائیتدم نفوذ ایدوب
اول فرجه لری طولدردیغندن حاصل اولور (پس انتفاخ مزبور
جمیع بدنه عام اولورسه استسقاء لحمی ویاالکز بر طرفه خاص اولورسه
اوذیما تعبیر اولنور وبونلرک سمن طبیعیدن فرق وتمییزی شو وجهله
اولور که سمن مرضیده نسیج حجروینک استسقا خاصه سی
زائل وسمن طبیعیده نسیج خلوینک کیفیت استسقائیه سی
باقی اولدیغندن بدنک هر قنغی طرفنه بصلدیغی آنده ترک
اولندقده سرعتا وضع اولنه عودت ایدر (اما استسقاء لحمی
واوذیما علتنده نسیج مرقومک کیفیت مذکوره سی زائل وباطل
اولدیغندن عضو منتفخ باصلوب ترک اولنسه وضع اولنه نهایت
بطیء رجوع ایدر وبونلرده جلدک دخی لوننده کمودت اولور
وبدنک هزالی اکثریا بلکه دائما اعراض مرضدن اولوب اکثر
امراضده وقوعبولان بو حالتدر وبرقاج درجه اولوب اولکسنه
هزال جزئی وایکنجیه هزال کلی ودرجهٔ اخیره یه (ماراسموس
یعنی حال دق دینور که رطوباتک بالکلیه فناسندن عبارتدر
(وجلدک رنکی کرچه اقلیم وجنس وبونلرمثللو احوال مخصوصه
ایله هرنقدر مختلفه اولور ایسه ده ولکن بهر صورتده جلدک حال
صحتده اولان لونی اطبا شویله طورسون بلکه طبه اصلا انتسابی
اولمیان کیمسه لره دخی ظاهردر (وبالجمله حمیات نائبه نک نوبت

وقتلر

وقتلرنده صولق وزمادی اولور (وسراجه واستسقاء زقیده
صولقلق ایله برابر پارلاقلق اولور وحمیات ضعفیه ده مغبر اولور
وسمین کیمسه لرک ایستمه نوبتلرنده ومطلقا اسکوربوط وامراض
قلبیه وعلل معده ده مائی کبی اولور (والتهاب ایله وقوعبولان
حالرده وخراجانک ظهورندن مقدم پنبه (واسقارلاتینوده
قرمزی یه یقیندر وصفرالو حالرده بر از صاری یلق وداء سرطانده
صمان رنکنده ویشل اولور (ویرقان اسودده یعنی قاره صاری یلقده
سواده مائلدر وزنجیلرک لونی کبی دخی اولدیغی مصنف پاریسده
فقرا خسته خانه سنده کوردم دیو حکایت ایدر (واسکوربوط
وفرنکی وبعض حالرده سطح جلدک بعض محللرنده لکه لر پیدا
اولور (وعادات خارجیه ده ظهور ایدن اعراضدن بریسی دخی
ورمدر که بر عضوک مقدار وحجمی اقطار ثلاثه سنده تزاید
ایتمکدن عبارتدر وبری دخی (فلکتنا یعنی تنبج اولوردر که
بشره ایله آلتنده اولان نسیج بلغمی اراسنده کیسه لر ایچنده
سیروزیته یاخود مادهٔ مرضیه طولمق سببیله حاصل اولور (نته که
حمره وغانغرینالرده مشاهده اولنور تفرق اتصال اولدر که
بر عضوک کرک آلات جارحه وکرک سبب دیکر ایله یاریلوب
آیرلمسی اولوب اوچ نوعی بیان اولنور (فیسورا یعنی شقاق اول
تفرق اتصاله دینور که اکسز واوزنجه اوله وسببی اکثریا فرنکی
ویروسلری یعنی فرنکیدر وبونوع تفرق اتصالک موضعی اکثریا
ال اوستنده وبورن یانده ودوداقلرده ومه لرک باشنده ومقعد
وقضیبک اطرافیدر (اولجرا یعنی قروح اول تفرق اتصاله
اطلاق اولنور که فساد مزاجدن حاصل اولور (ورنک واثر وشکل

وعدد اعتباریله انواع مختلفه‌سی واردر (فیسنولا یعنی انفجار
اول تفرق اتصاله دینور که اندن خارج بدنه سیالات طبیعیه
یاخود مواد مرضیه ترشح ایدر وعضلاتك ضعفی دخی اعراض
مرضیه‌دن اولوب التهاب بولنان عضلرده حالت طبیعیه‌ده‌کی
قوت ومتانتی حفظ وبلکه تزاید ایدر (وبالعکس ضعف کلی
ایراث ایدن امراضده قوتسز وکوشك اولور (قید ثانی تفصیلا
هر برعضوده ظهور ایدن اعراض وعلامات بیانند‌ه‌دور)
(فی الرأس) رأس وضع طبیعیسنی حفظ ایده‌میوب منعطف
اولمسی عضلات رقبیه‌نك کوشکلکندن وخرزات عنقیه‌نك
انخلاعندن وپیونده اولان غده‌لر یعنی بزلك تورمندن اقتضا
ایدوب وزیاده آرقه‌یه اکلمسی قروپه تعبیر اولنان برنوع خناقده
وعسر تنفسی موجب اولان امراضده وقوعبولور (واوکا
اکیلواولمسی اکثری قصور خلقتدن ناشیدر ویوزك قرمزی
وکوزلرك شخوص وجودی وطبقهٔ ملتحمه‌نك قانلو اولمسی
وکوز قپاقلرینك کریلو اولمسی خاصة قلبك وناحیهٔ رأسده واقع
اولان امتلاء دمونك اعراض وعلامانندر اویوزك جرمی
کوچیلوب صولق یاخود مائی کبی اولمسی وعضلات وجه
منقبضه واسمرارك یعنی یوزده اولان چزکلرك بوقارو یوقارو
یاخود خط منصف بدنه متوجه اولمسی معده وامعا وحجاب بطنك
التهابنه دلالت ایدر (ووجه بقراطی دیو مشهور اولان وجه
اولدرکه برون سیوریلوب کوزلر چقورلشور وشقاقلر باتق
وقولاقلر صوغق وکریلو واللرك دریسی دخی فنی وکریلو وقوری
ویوزك رنکی قورشونی ودوداقلر صارقق اولوب واسمرار غابت

ظاهر اولدیغندن کندیلرینه نسبتله وجه بقراطی دیو معروف
اولمشدر ویوزده بو اعراض مذکوره‌نك ظهوری برقیبی قوبدن
وحبه وپرهیزدن نشأت ایتدیکی صورتده علامات موتدندر
(فی العینین) کوزلر حال صحتده زجاج تعبیر اولنان نجو بفلر درونده
وضع طبیعیسی اوزره نه‌پك طشره‌یه بارز ونه ایچرویه غائر اولوب
جمله‌نك معلومی اولدیغی اوزره درو دائما رطب وقوی وپارلاق
اولوب سهولتله حرکت ایدر ووضع طبیعیلرنده دوردجه‌بری
نه طرفه ناظر ایسه دیکر دخی اولطرفه ناظردر وبیاض العین
صافی وبیخطوط وانسان العینك انقباض وانبساطی مساوی
وسریعدر وکوز قپاقلری اینجه وآچیلوب قپانمسی سریع وحال
یقظه‌ده یریرندن یعنی اوسده‌کی النده‌کندن برکوزده نه شکل
ایسه اولبرکوزده دخی اویله اراق اولوب اویقو حالنده
کوزی تمامه ستر وحفظ ایدر (وحال مرضده بومذکوره مغایر
اوله‌رق حارده ودماغك التهابلرنده درلو درلو تغیر ایدوب
سوزیلور ومخوف اولور (وکاه چشم عدو کبی اولور وجولاننده
تغییر وفساد اولمق دماغك بهرحال ماؤف اولماسنه مربوطدر
وعارضا واقع اولان حول دائما دماغ کبیره برآفت تطرقنه
دلیلدر وعینك تغیری طبقهٔ ملتحمه‌ده ظاهر اولور وجنونده
وزیاده ضعف وبرن عللده موتدن مقدم طبقهٔ قرنیه طونق
وپوسلو اولور وطبقهٔ قرنیه‌ده کندینك عللندن اولارق
قبارجقلر ویاره‌لر واقع اولور ومردمك چشم سبات ظهور ایدن
امراضده زیاده آچق اولوب کوز اغریلرنده وحیات دماغیه‌ده
منضیق اولور ورطوبت بلوریه‌نك شفاف ایکن کثیف اولمسی

عماده ظهور ایدر کذلك رطوبت مائیه‌نك ورطوبت زجاجیه‌نك
دخی مزاج و قواملرینك تغییر ایلمسی علل عینیه‌ده وقوعبولور
وبیاض العینك حمرتلی و رطوبتلو اولمسی تیفوسده وخراجات
حمالرنده پیدا اولور (فی الصدغین) شقاقلر حال طبیعیده طولغون
و مستوی اولوب کرك امراض حاده وکرك امراض مزمنه‌نك
نهایتلرنده چقورلشورلر وناحیه رأسه قان هجوم ایدن امراضده
شریان صدغی شطحیلرك نبضانی سریع وحدتلو اولور (فی
الخدین) یکاقلر حال صحتده دکرمی ورنکلو ووجنه یعنی الماجقلره
طوغری زیاده‌جه قرمزی اولوب حال مرضده کاه مفلوج وکاه
متشنج اولور که لقوه تعبیر اولنور و صورت اولاده کوشك
وصولپوك و ثانیده غلظت پیدا اولور (ودیش آغریلرنده
ونوازللرده بری یا ایکیسی بردن شیشر و کاه اوزرلرنده سیولجه
پیدا اولور که بعض اطبا کبدك بعض علتلرینه و توزلو اثلر
و اکسیر مقوله سی ارواحك تناولنه مربوطدر دیمشلردر
(فی الانف) برون تشنجدن صاغه یا صوله چارپلور و رعافدن
اول قزاریر و یلانجق اولدقده پارلاق و شیشکین اولور
و امراض حاده و مزمنه‌نك اواخرنده غایت ضعیف اولور
و بعض امراض ضعفیه‌ده مورا روب غا نغرینا حالنه
کیرر ودلکلری دخی عسرت نفسده چاپك چاپك آچیلوب قپانور
ولکن ضعف نهایه رسیده اولدقده بالعکس تضیق ایدر نته که
وجه بقراطی عارض اولان امراضده مشاهده اولنور وحمیات
قویه‌نك مدتنده سیاه سیاه مخاطلر بریکوب و امراض خفیفه‌نك
انحطاطلرنده سیولجه‌لر وسراجه‌لو چوجقلرده قبسولالر

ظهور

ظهور ایدر (فی الشفتین) دوداقلر حال صحتده یومشق اولوب
سربست حرکت ایدرلر وحال سکونده بر برینه قریب وعضلات
شفویه‌نك فعللریله مضبوط اولوب کنارلری دوز و قرمزی
رنکلودر اما حال مرضده وضع وحرکت وحجم ولون وخراجات
ورطوبت و یبوست اعتباریله مختلف اولوب ضعفلو حمالرده
ومهلك علتلرده صارقق واوجاع شدیده‌ده صفقشمش و بوزیلمش
و بعض امراض عصبیه‌ده مختلج اولوب دترر و یوزك بر طرفی
مفلوج یاخود متشنج اولدقده دوداقلر دخی او طرفه چارپلور
و بوچاربلق تشنجدن اولدیغی صورتده تشنج کلبی تعبیر اولنور
وسراجه‌لو کیمسه‌لرده اوست دوداق شیشر و امراض
التهابیه‌ده زیاده قرمزی واستسقاده صولق و ایسیمه نوبتلرنده
وامراض قلبیه‌ده اسمر اولوب یابس اولور وکاه اوزرنده یبوست
مزاجدن قبوقلر وطلالر حاصل اولور و فکك تغیراتی وجهه
تابع اولوب انجق بعض حالده تمرکی و بثورات ظهور ایدر که
مناغرا دیو معروفدر (فی الاذنین) قولاقلر حمیات نائبه‌نك
نوبتلرنده صووقق اولوب حمالرك وقت اشتدادلرنده قرمزی
وآتش کبی اولور و بو اعراض جانب رأسده امتلاء دموی ایله
برابر اولان حمیاتده دها قوی و شدید اولور و مجرای سمعی
خارجیدن بلغم وجراحت وقان اقدیغی اولور وبعض صورتده
کمك پارچه‌لری چیقر وقولاق توزی دینلان موضعك شیشمسی
بعضا بالذات اولوب و بعضا عارضی اوله‌رق وقوعبولور نته که
تیفوسده رؤیت اولنور (فی الشعر) سقوط شعر اکثری فرنکیلو
کیمسه‌لرده و مرض سلده ظهور ایدوب کیدرك بتون قللره

سرایت ایدوب دوکیلور و صباح دوکیلوب یکیدن تمز ایسه
اولوقت داء الثعلب دینلور و بو اثرك سببی نه اولدیغی بو آنه دکین
کشف و تحقیق اولنه میوب یقینا معلوم اولمیان مواددندر
(فی العنق) بیون خناقلرده و غواتره تعبیر اولنان مرض که
غضاریف حنجره دن غضروف درقینك یاننده بولنان غدهٔ
درقیه نك تورم انتفاخندن عبارتدر بو علتده عنق بیویوب
شیشر و هزال کلیده سائر اعضا ایله برابر ضعیفلیوب کویا طولی ارتار
و بو ناحیه ده بولنان وریدلردن سطحی بولنان مثلا وریدنحرینك
طولغون اولوب کریلمسی و ترقوه ایله عنقك اسفل بیننده اولان
قطعه سنده قان بریکوب تموج ایتمسی قلبك شق ایمننك آنورسماسنه
دلالت ایدر و بو حالتك شریان سباتیده ظهور ایتمسی مرض
مذکورك اشتدادنه علامتدر (فی الصدر) کوکس حال صحتده
شخصك قامه و اندامیله متناسب اولوب و رمده طاروبهی
وقلبك آنورسماسندن صول یانی یومرولشور و سلده اضلاعك
ارالری جقورلاشور و تراکم دمده بالعکس ضلعلرك ارالری قباروب
شیشر و بو وضع جلد صدر نقدر انجه اولور ایسه اوقدر
اشکار اولور و جهلرده ظهور ایدن اعراضك اکثریسی امراض
نسایه مخصوص اولدیغندن موضعنده تفصیلا شرح و بیان
اولنور و منکب اصحاب ورمده بارز کورینور و فقرات قطنیه دن
برینك بارز اولمسی (پوت) نام طبیبك بولوب کندویه اضافتله
مرض پوت دیو مشهور اولان علت و خیمه نك اعراض لازمه
سندندر و اکثریا عمله طائفه سنده و جز مجبلرده عظیم قصك
آلتنده ظهور ایدن جقوراق برمرضك اعراضندن اولمیوب

بلکه

بلکه استعمال ایلدکلری آلاتك تأثیرندن و عادات و اوضاعلرینك
اقتضاسندن حصوله بولور و حجاب صدره سروزیته منصب
اولدقده طوقنمق و دکلمك ایله سیال مرقومك تموج ایتدیکی حس
اولنور اکر بو صو ایله برابر هوا دخی موجود اولسه اول وقت برقاب
درونده محفوظ اولان صویی تحریك ایتمکدن ظهور ایدن
صوت مثللو سسلر و کورلتولر اشیدیلور و بونلردن بشقه صوده
ظاهر اولان اعراضك تفصیلی تنفس و دوران دمدن استدلال
اولنان اعراض بحثنده بیان اولنور (فی البطن) قارن حال صحتده
اشخاصه کوره برحجم معینی و برصوت معتدلی واردر
وقاتی اولمیه رق محکم و صولپوك اولمیه رق یومشاقدر
اما حال مرضده بیولوب کوجیلور و سسی زیاده لنوب اکسلور
و بیومسی دخی جزئی یعنی برطرفی یا کلیسی و هر طرفی اولور
و بو صورت اخیره مجرای طعامده یعنی معده و امعاده ریحك تراکم
ایلمسندن یاخود حجاب مستبطن بطنه سروزیته نك
انصبابندن حادث اولور و امعاده ریح بولنوب آذ اولدیغی
صورتده قراقر امعا و چوق اولوب قارنی کردیکی صورتده
استسقاء طبلی اطلاق اولنور و بو ایکی لفظك معنالری بر برینه
قریب ایسه ده لکن اولکیسی اکثریا وقوعبولوب ایکنجیسی امراض
مزمنه دن معدوددر و انتفاخ بطن سروزیته دن نشأت ایدرسه
اولوقت صوتی اکلاشیلور و دم و سائر اخلاطك انصبابندن
حاصل اولان انتفاخلر دخی بویله در و امراض کبدده مراق یمین
و علل طحالده مراق یسار منتفخ اولور و علل احتباس بولده
مثانه یه تراکم ایدن بول سببیله کریلدکده اشاغیدن کوبکه طوغری

یمرطه شکلنده برشیش پیدا اولور ومعده وامعا ومحضنتین وغدد
ماساریقیه تورم وانتفاخلرنده بطن اوزرنده اورام مختلفه
حاصل اولور وتصغر ایتمسی هزال بدنه تابعدر وآلات تناسلده
حصول بولان اعراض ایله نیجه امراض استدلال اولنوب
خصوصا فرنکی علتنك علاماتی بو راده غایت ظاهر اولور
واطراف مقعدده تعبیر اولنان اورام باسوریه ظهور ایدر
(فی الاطرف) ال و ایاقده ظاهر اولان اعراض مرضیه مثلا
فلجده یومشق اولوب حرکت ایده مز واسترخاء دماغده تشنج
وبعض امراض عصبیه ده حرکات غیر منتظمه ظاهر اولور
ونقرسیده ووجع مفاصلده بین المنفصلین یاخود اطراف
مفصلده شیش پیدا اولور واظفارده وقوعبولان امراض مثلا
حمیات نائبه نك نوبتلرنده صواق وصار یلقده صاری اولور
وورمده اکیلور اشته عادات خارجیه نك ویردیکی اعراض
وعلاماتك اجمالا بیانی بویله اولوب تفصیلی ابواب آتیه ده
بیان اولنور * فصل ثانی * الات حرکت یعنی عضلاتده
ظهور ایدن اعراض مرضیه بیاننده اولوب برمقدمه وایکی
قیدی حاویدر (مقدمه) حرکت ایدنیه نك آلتلری ایکی جنس اولوب
بری عظام وتوابعی یعنی غضاریف ورباطات وبری عضلات
واواحق یعنی اوتار واوتار عریضه واغشیهٔ مفصلیه درپس عظام
سائر اعضایه دعامه ودستك وعضلاتك ارتباط وارتکازنه
وبدنك صلابت وقوامنه خدمت ایدوب فعل حرکتده بیعمل
وغیر مؤثردر وعضلات عظامی احاطه وبدنی افات خارجیه نك
تاثیرندن وقایه وبوصورت اغذیهٔ انسانیه نك ظهورنده نفعی

بیغایه

بیغایه اولوب وبالاراده انقباض ایدر وبوتقریبله فعل مرقومك
الات فاعلیه سیدر (قید اول) عظامده ظهور ایدن اعراض
وعلامات اکثریا کندویه مخصوص اولان علالده وقوعبولوب
بعضا دخی کندویه مخصوص اولمیان امراضده مثلا فرنکیده
ششمسی واسکوربوطده متصل اولدیغی غضروفدن آیرلمسی
واقع اولور وبرپاره وبرجبان سببیله میدانه چقدقده لونی
وجوهری بوزیلوب کاه بولانق بیاض وکاه قاره اولور ویومشیوب
کوشه دکده صولوارك اقار واستیلوس تعبیر اولنان عملی جراحی ایله
باصلدقده چوکوب باصیلور وجوریمسی بعضا برسبب معلوم
اولمیه رق عمود صلبك علتنده وقوعبولوب حدبه یعنی قنبورلق
ظهور ایدر واغشیهٔ دماغیه دن ام صلبده منتارشکلنده زوائد پیدا
اولدقده اوستنه تصادف ایدن عظم قحفی اکل ایدوب خارج
قحفه چقار (قید ثانی) عضلاتده ظهور ایدن اعراض قتی چوق
اولوب قوتنك تزایدی واکسلمسی وکلیا منعدم اولمسی ودرلودرلو
تغیر ایتمسی اولوب قوت عضلیه نك یعنی بین الناس عضلیه
قیدندن عاری اوله رق یالکز قوت دینلان کیفیتك تزایدی
امراض عصبیه ده خصوصا اصحاب مانیاده مشاهده اولنور که
نیجه قوی باغلری قوپاررلر ونیجه قوتلو کیمسه لرك اللرندن
قورتیلورلر وقوت مذکوره نك تناقصی اکثر امراضده وقوع
اولوب حرکاتده ضعف وقیامده عسرت وجزئی یورمك ایله
یورغنلق حاصل اولور وزیاده نقصان بولدقده شخصك بروجهله
حرکت ایتمکه مجالی قالمیوب دوشکه دوشر وکاه اولورکه
دوشکده دخی کندی کندینه برطرفدن اوبرطرفه دونه مز بلکه

اللرینی دخی اصلا تحریك ایده مز وقوت عضلیه كلیا منعدم
اولمسی استرخاء وقوعندن عبارت اولوب اكر بو انعدام قوت
بدنك طولا بر طرفنده مثلا یاتون صاغ طرفنده یاتون صول
طرفنده حادث اولور ایسه اولوقت فالج تسمیه اولنور وبعضا
یالكز برالی وبعضا ایكی ال بردن مفلوج اولور نته كه قولنج زحلی
وبعض حیاتده كوریلور وبعضا دخی یالكز بر عضله وبلكه
بر حزیمهٔ عضلیه مفلوج اولور واسانك مفلوج اولمسی وسقوط
جفنده عضلات جفندن مفلوج اولان انجق عضلهٔ رافعه
اولمسی كبی وقوت عضلیه نك تبدلی برقاج نوع اولوب اولكی
رعشه در كه بر عضوك غیر ارادی اوله رق حركت ایتمسیدر
وبو عرض اكثریا حمیات نائبه ده واوجاع عصبیه ده حاصل
اولور كذلك زیوه نك تأثیرندن وقهوه یی وایچنده اسپرتو
بولنان جمیع مشروباتی چوق چوق ایچمكدن وسن هرمه
واصل اولان كیمسه لرده جمیع قوایه ضعف كلدیكندن دخی
پیدا اولور (وثانی جسادت وصلابتدر كه استرخایه مقابل وانك كبی
جزئی وكلی ویوزده وبعض عضلاتده ظهور ایدر وهر صورتده
دماغك بر علتنه خصوصا كوشه مسنه دلالت ایدر (وثالث
تشنجاتدر كه عضلاتك تقبضات وتقلصات غیر ارادیه سندن
عبارت اولوب اوچ قسمدر (قسم اول تشنج متوجعدر كه نوبتله
تقبض وانبساط یعنی بعض عضلات براز مدت قبض ایدوب
صكره براز منبسط اولدقدن صكره ینه تقبض ایدر یاخود بعض
عضلات تقبض ایدوب بعد الانبساط بشقه عضلات تقبض
وتقلص ایدر وبو علامت اختناق رحمه مبتلا اولان نسوانده

نیجه آثار غریبه نك حصولنه سبب اولوب بعضیسنك اللری
چارپیلوب بعضیسی دخی بیشعور اوله رق مضطرب اولور
وبعضیسی صیق صیق اوجنی اچوب قپار وبعضیسی قالقوب اوتورر
مصنفدر كه بز پارسده كوهرجله خانه ده بر كنج قز كورمش ایدك كه
هرنه وقت اختناق رحمه دوچار اولورسه علت مرقومك اعراض
معلومه سندن اولان تشنجاتدن بشقه بیشعور اوله رق اللرینی
آچوب سرعتله دونر ایدی وبو حالت ساكن اولدقده
راحت ایدردی وبو تشنج دائما كلی اولمیوب جزئی اولدیغی
صرعه ده واختناق رحمده ظهور ایدر (وویرت نام طبیب)
بو تشنج جزئینك بر غریب صورتنی سكز یاشنده بر قزده كورمش
در كه عضلات ماضغه ایله عضلات مدغبه شو وجهله منقبض
ومنبسط اولور ایدیكه بر دقیقه ده ایكیوز قرق دفعه بالمناوبه
متقبض اولور نبضی دخی مدت مرقومه ده طقسان قدر نبضان
ایدوب وبو وقته دكین تشنج مذكور حقنده اطبانك استعمال
ایلدكلری تراكیب وادویه نك قطعا بر فائده سی ظهور ایتمیوب
انجق تخویف شدید ایله براز مدت علت مرقومه مندفع اولور
ایدی (وغاوبیوس) نام طبیبك اختلاج اطراف دیو تسمیه
ایتدیكی اللره وایاقلره عارض اولان حركات غیر ارادیه حقیقتده
مرض دیكر اولمیوب بلكه بو تشنج متوجعدن بر قسمدر وقسم ثانی
تشنج تمددی در كه كریله رك بر مرتبه عضلات تقلص ایدر كه
بر وجهله دفعنه چاره بولنمز بلكه بالطبع زائل اوله وبو تشنج
تمددی برقاچ نوع اولوب برینه تمدد دیرلر كه آنده جمیع عضلات
بدن علی السویه تقبض وتقلص ایدر واكر بو تقلص عضلات

قدامیه‌ده قوی اولوب بدنی اوکه اکری ایسه کزاز قدامی
وبالعکس عضلات خلفیه‌نك تقلصی قدامیه‌دن قوی اولوب
بدنی کیرویه چویرور ایسه کزاز خلفی وعضلات جنبیه‌نك
تقلصی قوی اوله‌رق بدنی صاغ یاصوله میل ایتدیرر ایسه
کزاز جنبی اطلاق اولنور وبعض اشخاصده کزاز خلفی ایله
برابر کزاز جنبیه دخی وقوعبولدوغی واردر (قسم ثالث)
قلب ومعده وامعا ومثانه ورحمده اولان تشنج واسپاسموسدر
مثلا صرع وقوعنده تبول واندفاق منی واندفاع براز واختناق
رحمده‌فیء وبعض اصنافِ تمددده طعامی بلع ایده‌مه‌مك بوقسمدندر
وقوت عضلیه‌نك تبدل ایتدیکی صورتلردن رابع اختلافدر که
سکته‌ده کوریلور شویله که بوعلت ایله برکیمسه مصاب اولدقده
اوکیمسه‌نك بدنی آفت مذکوره‌نك اصابتی آننده نه حالده
ونه وضعده ایسه طوقنلمدیغی صورتده اوحالت اوزره قالوب
حالبو که اوموق وصوامق ایله وضع طبیعی‌یه کلور وبوعرض
اکثریا اختناق رحم اوغریان نسوانه عارض اولور (وخامس)
خورا تسمیه اولنان علتده کوریلور که مصاب اولان کیمسنه
هر نقدر سکون اوزره اولام دیر ایسه ده ینه النی یا ایاغنی
ضبطه قادر اوله‌میوب اولعضو دائما مرتعش ومختلج اولور
والنی برنسنه‌یه اوزاتمق قصد ایتسه طوغری طوغری‌یه اوزاده‌میوب
درلو درلو حرکتلر ایدر (وسادس) اولنوعدر که عضو مصاب
سرعت ایله حرکت ایتمدکجه حرکاتنده نظام اولمیوب سرعت
وحدت ایله تحریك ایدرلر ایسه نظام اوزره اولور نته که بعض
کیمسنه یواش یوریه میوب سرعتله حرکت ایدر

بعض

وبعض کیمسنه‌لر آغر آغر تکلم ایتسه‌لر لسانلرنده لکنت پیدا اولوب
سرعت وحدتله سویلدکلرنده اصلا بو حالت اولمز (وسابع
عضلات قابضه‌ده وقوعبولان جسارت دائمه‌در شویله که
عضلات مذکوره قصه‌لوب اولقدر قیصلشور که کویا دربینك
آلتنده رباطات وارظن اولنور واولمفصلك انبساطنه مانع اولور
اشته الات فاعلیهٔ حرکات اولان عضلاتده ظهور ایدن
اعراض واحوال بونلردر * فصل ثالث * صوت وکلامده
ظهور ایدن احوال واعراض بیاننده اولوب ایکی قید ایله
برلاحقه‌یی شاملدر (قید اول) صوت بعضاً پك قوی اولور
بوصورت جنونده واقعدر واکثر امراضده خصوصا علل آلات
تنفسده ضعیفدر وبالکلیه منعدم اولدیغی دخی اولور وبو حاله
آفونیا یعنی بطلان الصوت دینلور وقوت جهتیله تغیر ایتدیکی کبی
پرده وآهنك جهتیله دخی تغیر ایدر مثلا حمیات ردیه‌ده وحالت
جنونه قریب واثناسنده پرلاق ودوز وبعض خناقده تیز پرده
وتمددده اصلق جالار کبی وداء الکلب وورم ریوی وحنجریده
بوغق وقصق وبعض علل حنجره‌ده آهنکسز اولور
ومالیخولیانك بعض نوعنده صوت بعض حیوانلك اصواتنه
مشابه اولوب وبوجهتله قنقی حیوانك صوتنه بکزر ایسه
اول نوع مالیخولیایی اول اسمله مثلا صوت کلبه مشابه اولدقده
صوت الکلب معناسنه جینانترو پیا وصوت ذئبه مماثل اولدقده
صوت الذئب معناسنه لیقانترو پیا تسمیه قلنمشدر وبعضا
صوتك اختلافی صممدن نشأت ایدر زیرا قوه سامعه ایله عیار اولنه
مدیغندن تیز اولاجق پرده پست پرده ایله وپست اوله‌جق محلده

تیزوبك پرده ایله محاوره ومکالمه اولنور (قیدثانی) کلامده
ظهور ایدن تغیرات عدیده گاه صوتك تغیریله برابر اولوب
گاه یالکز کلامده واقع اولور وبو تغیرات برقاج درلودر اولکسی
پلتکلنوب صوت مرتعش ومترك اولور نته که بعض شدید حمارده
واقع اولور وثانی اولحالدر که انده بعض حروف سویلنه میوب
زور ایله وتکرار ایدرك سویلنور بوحالت همان جمیع علل
دماغیه ده وبعض حمیات شدیده ده ظهور ایدر واصلا اعراض
مرضیه دن اولیه رق بعض کیمسه لرده خلقی اولور (ثالث بطائت
وسرعت کلامدر ورابع اولحالتدر پورتال نام طبیب آنی برقادنده
کورمش در شویله که اول قادن سویلمکه کوج ایله باشلیوب
برقاچ کلام ایتمش اولسه اندنصکره خیلی وقت کندوبی آله میوب
عقلنه کلورسه سویلرایمش اشته بواثر غریب دخی اعراض
کلامدن عد اولنمشدر (وخامس اولحالتدر که کلام اولمیوب صوت
اوله بلور موتیتاس یعنی خرسده اولدیغی کبی که انجق اصوات
مرتبهٔ مرتبط ءنك حصولی ممکن دکلدر اما صوتك عدمی کلامك
عدمنی اقتضا ایدر وانعدام صوت سکته وبعض امراض
عصبیه ده کوریلور وبعضا مسموم اولمقدن لازم کلور (نته که
سوواز نام طبیب بعض خرسزلر حقنده حکایت ایدر که خیانت
ایدوب صو یاجقلری کیمسه لری بالتقریب ایچنده بازداتورا تخمی
نقع اولنمش شراب ایچوروب اول کیمسه لرده عرضی دلسزلك
پیدا اولدیغندن استدکلری کبی صویوب قچارلر ایمش زیرا کیفیت
مذکوره بزدم قومك خاصهٔ سمیه سندندر (لاحقهٔ لطیفه لاانك
نام طبیب اختراع بلدیکی طریق استماع ایله صدرك احوالنی

تجسس وتفحص اصولنی صوته دخی تطبیق ایتدکده نیچه الزم
اولان آثاره مطلع اولدی ازجمله برصحیح کیمسه سویلدکده
وچاغردقده جدران صدرك هرطرفنده ال ایله تخمین وتقدیر اولنه
بلور برنوع دترمه حاصل اولور که یالکز یاخود اسطوانهٔ
سمعیه ایله کوکس استماع اولندقده برکورلتی اشیدیلور که ابطده
وعموده صلب ایله عظم کتفك حافهٔ انسیه سی اراسی کبی محللرده
دها زیاده واضح وعیان اولور (ومرضیلرده بوصوت صدر
درلو درلو تقلب ایدوب بعضا نطق صدری وبعضا
صوت جدی ودها نیچه کونا کون سسلر پیدا اولور ونطق
صدری صدرك برنوع سس ویرمسندن عبارتدر که بالواسطه
استماعده کویا مریضك کوکسندن برسس چقوب اسطوانهٔ
سمعیه اورطه سندن دکلیانك سمعنه واصل اولور (اکر طبیب بلا
واسطه یعنی قولاغنی خسته نك کوکسنه ویروب دکلر ایسه کویا
اول کیمسنه طبیبه صدرندن سویلنور کبی کلور (وبواثر ظهوری
دائما اصحاب سلده وبعضا قصبهٔ رئه سی توسع ایتمش کیمسه لرده
وقوعبولور (شویله که خسته تکلم ایدر ایکن کرك بالذات وکرك
بالواسطه کوکسك اوستنه قولاق ویریلوب دکلندکده مجروح
اولانه جوف رئه ایله مشترك ومتصل اولان شعبه نك حذاسنده بواثر
اکلاشلور وحال صحتده قصبهٔ رئه وحنجره وجه مشروح اوزره
استماع اولندقده بیله بومثللو کیفیات صادر اولور (وطبیب مرقوم
بواثرك حصولنی مجرای هوائیه نك وجوف مجروحك پیومسنه
وجدارلرینك محکم اولمسنه اسناد ایدر واثر مذکور صدا
تیزلندکجه زیاده آشکار وپستلندکجه آز بللو اولور (وبعض

كيسه لرده كاه ظهور ايدوب كاه غائب اولور (وبو انقطاعك
حصولی جوف مجروحك ياخود اول جوفه منتهی اولان شعبه نك
مفتحی براز وقت منسد اولمسنه منوط اولمسی اقرب احتمالدر
(ودخی صوت جدی نطق صدری كبی اسطوانهٔ سمعيه ايله
ياخود بالذات قولاغه واصل اولان برصوت قويدن عبارتدر
(امابونده صوت پك تيز وغايت عاليدر شويله كه كويا كوكسده
بشقه بركيسه سس ويرركبيدر ودائما تركدر بوسببدن كچی سسنه
بكزر وبعضا ترنچه وبوری سسلری كبی شيلر اولور وسببی لاانك
رأينجه شعبه لرك صوت طبيعيسی منصوب اولان مواد سياله سببيله
متغير ومتبدل اولمسيدر وعلی الاطلاق صوت جديك حصولی
حجاب صدره سروزيته منصب اولمسنه متعلق اولوب انصباب
مذكور هر نقدر معتدل اولور ايسه اولقدر صوت مذكور
ظاهر وهر نقدر افراط وتفريط اوزره اولور ايسه اولقدر
خفی اولور * فصل رابع * قوت حسيه وقوای حساسهٔ خارجيه
وداخليه ده ظهور ايدن اعراض وعلامتنده اولوب برمقدمه
واوچ قيدی حاويدر (مقدمه) قوت حسيه اولكيفيتدركه جميع
اجزاء بدنيه آنك وساطتيله كنديلره واردو واصل اولان انطباعات
وتأثيرات ايله متأثر اولورلر وبو كيفيت نباتاتده دخی موجوددر
امدی بو قوت حال طبيعيده هر عضوك مزاج وطبيعتنه كوره
مختلف اولوب بعضيسنده شديد وبعضيسنده ضعيفدر
اماحال مرضده بونك عكسی واقع اولوب نيجه درلو تغيرات
ظهور ايدر وقوای حساسهٔ خارجيه اولدركه خارج بدنده
موجود اولان بعض كيفياتك احساسی انلرك وساطتيله

حصولبولوب بطريق الاستقراء معلوم اولان بش حاسه دركه
حواس خمسهٔ ظاهره ديو مشهور ومعروفدر پس بونلردخی
سابق كبی حال صحتده متعلقلری اولان كيفياتی اخذ وقبول ايدوب
بلاتغيير ولاتبديل مركز حسه يعنی دماغه نقل وايصال ايدرلر
وحالت مرضيه ده بيان اولنه جغی اوزره كوناكون متغير
ومتبدل اولورلر وقوای حسيهٔ داخليه اولدركه اجزاء بدنيه ده
حادث اولان آثار مولمه وافعال ضروريهٔ بدنيه انلرك وساطتيله
محسوس ومعلوم اولور پس بونلردخی حال صحتده جمله نك معلومی
اولديغی اوزره منتظم اولوب حالت غير طبيعيه ده نيجه درلو
مختلف ومتغير اولورلرنته كه بيان اولنسه كركدر (قيد اول)
حال مرضده قوت حسيه ده ظهور ايدن تغيراتی بعض اطبا
قوت مذكوره نك بين الاعضاء هر برينه لايق وجه اوزره تقسيم
اولنمامسنه اسناد ايدرك بدنك برطرفنده حس اولنان وجع شديدی
اول موضعده قوت حسيه نك تراكم واجتماعنه ذاهب اولمشلر
ايسه ده رأی مذكورك واقعه مطابق اولمديغی اشكاردر
زيرا قول مذكور جميع اشخاص حقنده جاری دكلدر ومراقيا
واسترِيا وتيفوسده قوت حسيه تزايد ايتديكی صورتده جميع
اعضا والاتده تزايد وتناقص ايلدكده جميع اعضاده تناقص ايدر
وبعض علل حادهٔ دماغيه نك دور اولنده جميع اعضاده
بردن تزايد وبالعكس دور ثانی وثالثده جميعسنده بردن تناقص
ايدوب منعدم اولور وضعف ونقصانی اكثريا قوت عضليه ايله
برابر اولور وبرسبب ايله مثلا دماغك برنصف كره سنك
انوطاسندن ايكيسنه دخی يعنی هم قوت حسه وهم قوت

عضلیه‌یه ضرر و زیان اوله بیلور لکن حرکات باطل اولان
انوطاء دماغیه‌نك اکثریسنده قوهٔ حسیه محفوظ اولاولدیغی کبی
کذلك سبب مادیسی معلوم اولمیان بعض امراضده قوت
عضلیه محفوظ اولوب جلدك قوت حسیه‌سی باطل اولور
وبو کیفیتك شرح وایضاحی حقنده اطباء عصردن (ماژاندی)
نام طبیبك شروع ایندیکی تصفحات عمیقه وتجاریب صحیحه‌دن
مستبان اولان شودر که مخ مستطیلدن ونخاعدن صدور ایدن
الیاف قدامیه انجق اراده‌یی عضلاته نقل وایصاله مأمور والیاف
خلفیه انجق حسه منوطدر شویله که الیاف خلفیه‌یه اصابت ایدن
آفت الیاف قدامیه‌یه بر ضرر کتورمیوب ایکسی بردن مأوف
اولدیغی تقدیرجه یعنی کرك مخ مستطیل وکرك نخاع بوسبوتون
مأوف اولدقده قوت عضلیه وقوت حسیه ایکسی بردن مأوف
اولور (قید ثانی) احساسات داخلیه یعنی وجدانیات اصحاده
افعال ضروریه‌نك علی النظام اجرا اولمسنه مربوط اولان
حاجاتدن عبارت اولور مریض کیمسه‌لرده بو ضرورات
وحاجات وآندن نشأت ایدن افعال متغیر اولور وبعض احساسات
واردر که خاصةً امراضه متعلق اولوب طبیبك دقت وامعاننه
محتاجدر وجع بو قسمدندر واسباب وجع متعدد اولوب
بعضیسی معلوم وبعضیسی نامعلومدر وکندی سببیله
حصول بولان آثار دخی درلو درلو اولوب وطبیعته وشدتنه
وقالب وصورتنه ومحلنه کوره مختلف اولور امدی اوجاعك
اثرینه اولدیغی جمله‌نك معلومی ایسه‌ده ینه اولا ظهور ایتدیکی
آلتك فعلی تغیر ایدر مثلا عضلاتده اولدقده حرکاته زحمت ویرور

وقده ظهور ایتدکده مضغی ومعده‌ده هضمی تغییر وافساد ایدر
سائر آلات دخی بو قیاس اوزره‌در (ثانیا) بعض صورتده سیالاتك
کرك ظاهر بدنه وکرك خلال اعضایه جریان وانصبابنی ایجاب
ایدر (ثالثا) ظهور ایدن عضو ایله مناسبت وتعلق اولان عضو
آخر دخی بالعرض متغیر اولور مثلا صداعده قیء واکثر اوجاعده
حرکات تشنجیه‌یی اقتضا ایدر (رابعا) زیاده مشتد اولدقده
جمیع افعال بدنیه‌نك فسادنی موجب اوله بلور وحس اولنماسی
اعتباریله برقاچ نوع قلنوب کریلور کبی حس اولنان اوجاعه
اوجاع ممدده تسمیه اولنور نته‌کم فلغمونیاتده مشاهده اولنور
وآغرلق حس اولنمق طریقیله وقوعبولانلره اوجاع ثقیله
دینلور که استسقاء رأسده واقع اولور وزونقلامق ایله حس اولنان
اوجاعه اوجاع ضاربه اطلاق اولنور که ضربان قلب ونبضان
نبض ایله هم وقت اوله‌رق زونقلیوب ضربان ایدر وبو نوع
اوجاع انجق تقیح ایدن اورامده ظهور ایدر (وبر نوعی دخی
اولدر که اراالق صنجار کویا بر مزراق ایله دلینور کبی حس
اولنور وبو سببدن بو نوع اوجاعه اوجاع رامحه دینور سرطانده
واوجاع عصبیه‌ده واقع اولور (وبر نوعی دخی بورغی ایله
دلینور کبی شیلر حس اولنور وبو نوع اوجاعه اوجاع ناحته
تعبیر اولنور ریح طیارده قتی چوق ظهور ایدر وبر نوع وجع دخی
اولدر که ازیلور کبی حس اولنور که اوجاع سحقیه اطلاق اولنور
ونوع دیکری دخی اول اوجاعدر که کویا آتش طوقنور
ظن اولنور نته که غانغرینالو یلانجقلرده حادث اولور وبو نوعه
اوجاع محرقه دینلور ونوع آخر کجشمك حس اولانلر اولوب

امراض جلديه ده پيدا اولور واوجاع خا كه تسميه اولنور والحاصل اوجاع خارقه واوجاع لادغه دخی واردر و بعض عليل كيمسه لر دوچار اولدقلری وجعی بر پارهیه بكزدرلر كه انك كارلری دباغت ايدر وكويا برالت ايله اولپارهنك اوته سنه بروسنه طوقينلور و بونك امثالی نيجه حالات حس اولنور كه انلر بونلره قياس ايله ادراك اولنور ومدت مرضده وجعك اوصافی تبدل ايده بلور مثلا قلنجونده ابتداء مرضده ممدده نوعندن اولوب اواسطنده ضاربه واواخرنده يعنی ورم مذكور تقيح ايتدكده ثقيله نوعندن اولور و شدت وضعف اعتباريله دخی اوجاع مختلف اولوب مريضك افاده سندن ويوزينك احوال و اوضاعندن وافعال بدنيه نك تغيرينك كلی و جزئی اولمسندن معلوم اولور و قالب وصورت اعتباريله دخی مختلف اولهرق بعضيسی دائمه و بعضيسی نظام اوزره نائبه و بعضيسی نظام اوزره اولميهرق نائبه اولوب صورت اولاده شدت وضعفی يكنسق و صورت ثانيهده كاه شدت و كاه ضعف بولور و بعضيسی ظهورندن انتهاسنه دكين موضعنی تبديل اتميوب قاره وبعضيسی اورادن اورايه نقل ايدر و بوسببدن صورت اولاده اولانلره اوجاع ثابته وثانيه ده بولنانلره متحركه دينور و بعض اوجاع موضعنه نسبت واضافتله تسميه اولنور مثلا باشده ظهور ايدن اوجاعه صداع ورأسك برطرفنده اولدقده شقيقه والنده ظهور ايدنلره صداع جبينی و قفاده اولانلره صداع قفوی ومدار عينك اوستنده حس اولنانلره صداع طاقی وصدرك يانلرنده اوفاق تفك اولهرق ظهور ايدنه وجع الجنب

وامعاده

وامعاده ظهور ايدنلره قولنج وبوبركده ظهور ايدنه وجع الكلا وقاره جكرده حاصل اولانه وجع الكبد وعمود صلبده حادث اولانه وجع سبسا ونفس عصبده اولانه وجع العصب وعظامده حادث اولانه وجع العظم اطلاق اولنور (قيد ثالث) حال صحتده حواس خمسهٔ ظاهره اشياء خارجيهنك انطباعنی سريعا اخذ وقبول ايدوب وسريعا دماغه نقل وايصال ايدرلر وحال مرضده بالعكس اشياء خارجيهنك انطباعنی بطاءت اوزره اخذ و قبول ايدوب دماغه دخی اغر و مشوش و متغير اولهرق نقل وايصال ايدرلر وحواس ظاهرهنك تغيری بعضا كندوده وقوعبولان علت وآفت سببيله حاصل اولوب و بعضا بالواسطه پيدا اولور امدی حاسهٔ بصر ياخود قوت باصرهنك افراط طريقيله متغير اولمسی كوز اغرسنده ودماغك حجابلرينك التهابنده واقع اولوب ضعف طريقيله متغير اولمسی تيفوس وامثالنده ظاهر اولور و بطلانی عماده و بعض علل عصبيهده واقع اولور وحاسهٔ بصرك تبدلی برقاچ نوع اولوب اولكيسی تخيلات شاذهدر كه امور موهومهيی اشياء مبصره ظن ايدر مثلا شظايا يعنی قعلجملر وانجه آغلر وسنكلر كورروكويا كوزی اوكندن دوتندن برديرك مرتفع اولوب عالی اولدقجه تشعب ايدر وبونلره مانند شيلر كورينور ايكنجيسی اول تبدلدر كه انده اشياء مبصرهنك الوان واشكالی متغير اولور امتلاء دمويدهور مد داخليده عليل هرشيئك رنكنی قرمزی كورر و يرقانك اوائلنده هرشی صاری كوريلور و بعض امراض عصبيهده برشی تماميجه كورلميوب كاه نصفی وكاه نصفندن زياده سی ياخود نصفندن اقلی كوريلور

وبو حاله بصر منصف تعبیر اولنور بعضا برشی ایکی کوریلور
وبوکا بصره ضعف اطلاق اولنور (وبو حالت اکثریا ایکی کوزی
بردن آچوب باقمقدن پیدا اولور وبری آچق ودیکری قپالو ایکن
دخی وقوع بولور نته که حوفان نام طبیب بیان ایتمشدر وبو ایکی
کورمك دائما حول حادث یعنی صکره دن اولمه شاشلغك
مقدمه سیدر (حاسهٔ سامعه نك تزاید وافراطی بعض امراض
عصبیه ده ودماغك حجابلرینك التهابنده وتناقص وضعف
تیفوس وحمیات ضعیفه ده پیدا اولور وکلیا باطل اولمسی امراض
اذنده واقع اولور وحمیات شدیده ده حادث اولان صمم حواس باقیه
باطل ومعطل اولمدقجه کلی اولماز وحاسهٔ مذکوره نك تبدل
ایلمسی ایکی درلو اولوب اولکیسی اولدر که انده مریض اصوات
موهومه اشیدر یعنی طنین ودوی که قولاق چیکلایوب کورلدر
ایکنجیسی اشتدیکی سسلری غلط اوله رق حس ایدر شویله که
تیز پرده اولان سسی پست پرده وپست اولانی تیز پرده اشیدر
واحباسنك سسلرینی بربرندن فرق وتمییزه قدرتی قالماز (وحاسهٔ
شامه نك زیادی بعضا علل عصبیه ده مشاهده اولنور نته که باللی
نام طبیب یکی دنیاده سانت دومنغو نام اقلیمه سفرنده علل وبائیه دن
اولان صاری حما ایله مصاب اولدقده کندینك قوت شامه سنك
اولقدر تزایدنی حکایت ایدر که ایچدیکی صولرده منبعنده
بولنان نباتاتك رایحه لرینی بربرندن فرق وتمییز ایدر ایمش (وحاسهٔ
مذکوره نك ضعف وتناقصی غشاء مخاطینك رطوبت طبیعیه سی
زائل اولان قوریزاده یعنی زکامده واوزه ناده یعنی قروح
الانفده وامثالی اولان عللده واقع اولور وغشاء مخاطینك کلیا

رطوبتی

رطوبتی کیدوب قوریلشدقده قوت شامه کلیا باطل اولوب
بطلان الشم اطلاق اولنور وبعض حمیات مختلطه ده وخفیف
اولان اختناق رحمده رایحه موجود کل ایکن کوناکون
رایحه لر حس اولنور (وقوت ذائقه نك تزایدی نادر اولوب ضعف
وتناقصی اکثریدر واکثریا حمیات قویه نك انتهاسنده کلیا باطل
اولور (وبو سببدن محمومین مقدما مکرها ومجبورا یوب ایچدکاری
اطعمه واشربه یی بلا استکراه اکل وشرب ایدرلر زیرا لذتی حس
ایتمزلر وقوت مذکوره نك تبدل ایلمسی حال طبیعده اولان لذتی
تبدل بولمقدن عبارتدر (مثلا حاسهٔ ذائقه سی فاسد اولمش
وتبدل ایتمش کیمسه لرك بعضیسی هرنه تناول ایدر ایسه حموضت
وبعضیسی مرارت وبعضیسی ملوحت بولور (وبو حاله فساد
الذوق اطلاق اولنور (وبو نوعدن بریسی دخی اختناق رحمده
وقوعبولان حالتدر که علیل کریه الطعم اولان شیلری
لذیذ الطعم کبی تناول ایدر وحاسهٔ لامسه نك بطلانی وفسادی
حواس باقیه یه نسبتله قلیل اولدیغندن تفصیله محتاج دکلدر

* فصل خامس * افعال نفسانیه ده ظهور ایدن اعراض
بیانندهدر) افعال نفسانیه حال صحتده اشخاصك اختلافیله
مختلف اولدیغی مثللو حال مرضده دخی مختلف اولوب مریض
جزئی شیء ایله مکدر وازاجق نوازش والتفات ایله مطیب
اولور (وبعض خسته لرك اصحاب مراقیا کبی محبت وعداوتی
اکلاشلیوب طبعنه موافق برقاج صحبت ایله محبت اظهار ایدر
وادنی برقصور سببیله نیچه اشکیلر پیدا ایدرك عداوت ابراز ایتمکه
باشلر وحال صحتده حلیم وسلیم ایکن حال مرضده غضوب

وعنود اولور (وبالعكس حال صحتده سيئ الخلق اولان حال
مرضده اخلاق حسنه يه تحويل اولنور شويله كه حال
طبيعيده جبان اولان شجيع وغيور وغير تسز اولانلر غيرتلو
اولور وبو احوال نفسانيه نك تبدلاتى جمله نك معلوميدر
حتى بين الاقوام صاغلغى ايو اولانك خسته لكى اويقونسز
اولور ديو متعارفدر وبومذكور اولانلردن ماعدا دخى بونلره
قياس ايله اكلاشيلور *فصل سادس* افعال عقليه ده
ظهور ايدن اعراض بياننده در) افعال عقليه ديمك تفكر
وحفظ وتذكر وتخيل وحكم اطلاق اولنان فعللر اولوب
هر برى حال صحتده اشخاص مختلفه ده مختلف اولدقلرى
مثللو حالت مرضده دخى تغيرات متعدده لرى ممكندر مثلا
بعض صورتده تفكر وحفظ وتذكر فعللرى متغير اولميوب
حالبوكه حكم وتخيل فعللرينك فسادى اولور (وبعض حالده
يالكز تذكر فعلى قصورلودر ولكن چوق كره جمله سى بردن
بوزيلورلر وتزايد ايدوب ارتمارى بعض مرضاده وخصوصا
اصحاب ماليخوليا ده پك ظاهردر حتى چوق دفعه انلرده قوة
حافظه نك ظاهر وصافى اولديغى مدت مديده اونودلمش
نسنه لرى تماميجه حكايت ايتمارندن مستباندر وحكم وتصرفلرنده
دخى سرعت اولور وتخيللرى دخى متجددر وبعبارة اخرى اصحاب
مرقومه نك بو علت حالنده اولان درجهٔ تعقللرى حال صحتده كى
درجهٔ تعقللرندن اعلادر وختام وانتهاسى خطرناك اولان
امراض حاده نك درجهٔ انحطاطلرينه طوغرى افعال عقليه نك
انفعالات نفسانيه نك تزايدلريله برابر خارق عاده رتبه سنده ظهور

وانكشافلرينك كورلديكى قتى چوقدر وبو افعالك خسته لرده
ضعيف اولملرى قوى اولملرندن چوقدر وضعفمذ كورتيفوسده
پك ظاهردر شويله كه مريضك فكرنده دوام وثبات اولميوب
برشى سؤال اولنسه كوجيله فهم ايده بيلور وجواب واطرافنده
وقوعبولان حادثاتى مشوش ادراك ايدر وبوزينك اسرارى
همان ثابت وبيحركت اولوب وضع بدنى دخى دائما برحال اوزره
اولور وافعال عقليه نك تماما باطل اولوب بيعمل اولملرى رعونت
وحمقده وافعال نفسانيه نك جمله سنى معطل اولان سكتده مثللو
امراضده واقع اولور وبو افعالك ياخود اكثرينك فاسد اولماسى
اختلاط العقل تعبير اولنان عارضه يى احداث ايدر كه نيچه
انواعى واردر اكثريا مريضك اشياء خارجيه ايله اولان نسبت
وتعلقنده وافعال ضروريه سنده يعنى حركات وسكنات ونوم
ويقظه سنده ظاهر اولور ولكن چوقكره دخى باطنى اولور كه
انجق افعال دماغيه نك تغير واختلالندن نشأت ايدوب هيچ
برسبب غريب ايله حدوثى يوقدر واختلاط عقلك بو نوعى
مريلدانمق وتعبث يعنى اللرينى هواده سنك اولاركبى يقالمه
تحريك ايتمك واشخاص معدومه ايله مكالمه ايلمك ايله معلومدر
وتشويش عقل بعضا تام اولور كه جميع افعال بدنيه وانفعالات
نفسانيه نك نظامى بوزيلوب مريض دائما جميع افعال اختياريه سنده
خطا ايدر وبعضا انجق برماده ده ظهور ايدر ماليخوليا ده
كورلديكى كبى كه مريض كندويى طور عاديسنه مخالف
طورلرده طوتار واو اطورلره كوره عمل ايدر واختلاط عقل
كاه ثابت ودائم اولوب بعضا كلور كچر اولور (وايكى نوع)

اختلاط عقل دخی واردر که انلری مؤلفین خاصة تحریر وبیان
ایلمشلردر اولکی اولدر که اکا تشویش عذب یعنی اختلاط
خفیف دیرلر که مریضك یالکز حرکات وسکناتنده وکلامنده
بر تغیر ایله ظاهر اولور مثلا قوللرینی یاخود اللرینی بیفائده تحریك
ایدر و بلاموجب دوشکندن اشاغی اینر یاخود متصل آچیلور
و بعضا سکوت معند حالنده اولور و بعضا باین سوزلر سویلر
یعنی هذیان ایدر یاخود دشلری اراسندن الفاظ نامعقوله
مرلدانور و بو اختلاط کرك وجهك افاده سنده وکرك صوتده
وکرك تکلمنده ظاهر اوله بیلور و بونی نومده صدور ایدن هذیانه
قارشدرمامق کرکدر (وثانی اولدر که اکا تشویش شدید دیرلر
وتشویش خفیفدن فرقی بودر که مریض فریاد ایدر وشرقی
چاغرور وخیانت امارەلری اظهار ایدر و فنا نیتلر طوتار
والنده بولنان شیلری مجلسده اولان کیمسەلره آتار وآنلره توکوریر
واورر یعنی ضرب ایدر و مریض واحدده تشویش عقلك
کاه خفیف نوعندن وکاه شدید نوعندن اولماسی ممکندر وانفعالات
نفسانیەنك افراط وتزایداتلریله دخی مبادلت ایلدیکی کورلمشدر
واکر اختلاط عقل تشویش شدیددرجەسنی کچرسه اولوقت
بو مادەنك بر وجهله تعطیل ممکن دکلدر ومدت اختلاط
مختلف اولوب بعضا ابتداء ظهورندن برقاچ دقیقه صکره
ساکن اولور و بعضا برقاچ هفته و برقاچ آی و برقاچ ییل قالور
ودماغ کبیرك کرك اصالة وکرك علاقة مأوف اولماسندن دخی
نشأت ایده بیلور واختلاط زائل اولدقده مریضلر کندیلره
واصل اولان نسنەلری تذکر ایدەمزلر بلکه شعور صورتنده

یایدقلری شیلردن دخی خبرلری اولماز * فصل سابع نومده
صادر اولان اعراض بیاننده‌در * نوم حال صحتده شخصده
برمدت یکصورتی اولوب راحتلو اولوب یورغنلغی آلور
وحال مرضده قصەلنور ودرلو درلو تغیر ایدر وقطعا بدنك
یورغنلغی آلمیوب قوای بدنیەیی تعمیر ایدەمز شویله که جزئی
امتلاء دماغیه ایله برابر بولنان علتده اوزانور وبالعکس
جمیع امراض حادەده قصەلور وکلیا بطلان وفقدانی سهردن
عبارتدر که سببی دخی شدت وجع وطنین ودوی وعسر
تنفس وشدت سعال وکثرت استفراغ وخوف وفرح
وفکر واشتداد مرضدر واعراض نومدن بری دخی کابوس
یعنی آغرلق بصمقدر که کشی اویقوبه دالدقده بر انسان یاغیر
بر حیوان ویاجسم آخر صورتنده بر خیال ثقیل حس ایدر که کویا
کوکسنه چیقوب اوتورر و بصار ونفس الدرمیوب سسنی
وحرکتنی کسر و بوغلمغه یاقلشور (وبو خیالات مندفع اولدقده
نائم بردن برەاویانور وکندی‌یی اکثر یادرلمش بولور (ومراقیاده
وقلبك آنورسماسنده کثیر الوقوع اولوب بطائت هضمدن
وفساد معدەدن دخی نشأت ایدر (ورؤیا صحت ومرضده مختلف
اوله بلوب قدمای اطبانك رأینجه نومده قوای داخلیه قوی
اولدیغندن عضوا وفك اذاسنی زیاده حس ایدوب اول حس
دماغه منتقل اولمغله قوۀ متخیله مزاج علته مناسب شیلری
تخیل ایدوب مریض دخی اولصورت متخیله‌یی ادراك ایدر
مثلا عسرت تنفسده صدرك توسعنه ونفس الماغه مانع اولور)
بر آغرلغی کورر (وجالینوس نقل ایدر که بر کیمسه دوشنده

برایاغنی طاش اولمش کوررایمش اول آدمك ایاغی براز وقتدنصکره
مفلوج اولمش کذلك تغذی یه محتاج اولان علیللر دوشلرنده
طعام کوررلر واصحاب استسقا صولر ودره‌لر ودکزلر کوررلر
دیمشـلر ایسه‌ده کلی اولمـادغندن اطبای عصر اعراض
مرضیه‌دن عد ایتدیلر (واعراض نومدن بری دخی سومنولنچیا
یعنی بین النوم والیقظه دینلان حالتدر که اویخو ایله اویانقلق
اراسی اولوب انسان نه اویورنه اویانور (وبری دخی قاتافورا یعنی
افراط نومدر که چوق اویوماقدن عبارت اولوب بعضا اعراض
مرضیه و بعضا طبیعیدر (وبری دخی قوما یعنی سبات در که
افراط نومدن عبارت اوله‌رق کیفیتی دخی متغیر اولوب دائما
اعراض مرضیه‌دندر (وبری دخی لیثرغوس تعبیر اولنان نوم
مفرطدر که سباتدن قوی اولوب مریض سویلدیکی لاقردی‌یی
اونودر و بوسببدن بو عرضه سبات مفرط مألنده یونانجه
لیثارغوس اطلاق ایلمشلر درکه کتب طبیهٔ عربیه‌ده لیثرغس
دیو ضبط اولنمشدر و بوعوارضك جمله‌سی علل دماغیه‌ده حادث
اولور * فصل ثامن * خاصهٔ افعـال نسبیه‌ده ظهور ایدن
اعراض بیانده‌در (اوچ نوع عارضه دخی واردر که آنده خاصهٔ
افعال نسبیه مأوف اولور اولکی لیپوتیما و ثانی سنقوپه وثالث
ورتیغودر لیپوتیما یعنی غشی او حالتدر که جمیع افعال نسبیه یعنی
کورمك واشتمك و قوقلمق وداتمق ولمس ایتمك جمله‌سی باطـل
ومعطل اولوب یوزصولق وال وایاق کندوبی قوبی ویرمش
وکوشه‌مش اولوب لکن ینه تنفس ودوران دم باقی اولور وبو
عرض خفیف اولدقده دفکتوس یعنی غشی خفیف اطلاق

اولنور وسنقوپه دخی مذکور کبی اولوب انجق آنده براز دوران
وتنفس خفی اولور و ورتیغو یعنی دوار که باش دونمکدر)
او حالتدر که ظهور ایتدیکی کیمسه‌نك باشی دونوب هرشیئ
دونر ظن ایدر وبو حالتده اختلاج قلب کلوب اکثریا مریض
دوشوب بایلور ودائمـا وقوعی امراض مخوفه‌یه دلالت ایدر
وامراض حاده‌نك ابتداسنده واقع اولور ومدت مرضده عودت
وتکرر ایده‌بلور * مقالهٔ ثانیه * افعال داخلیه‌ده ظهور ایدن
اعراض وعلامات بیاننده اولوب فصول سبعه‌یی حاویدر)
* فصل اول * هضمده ظهور ایدن اعراض بیانده‌در) حال
طبیعیده اشتهای طعـام اوقات معینه‌ده حس اولنوب وطعام
استلك ایله اکل وتناول اولنور وعطش معتدل وهضم سریع
وجید وسربست اولوب براز غلیظ القوام ودفع اولنماسی
زحمتسز ووجعسز اولور وفعل هضمه اعانه‌سی اولان اعضا
وآلات قوی وبیعلت اولوب یعنی اسنان بیاض وقویجه مغروس
اولور ولثه قرمزی اولور وداخل فم دائمـا رطب اولور وبطن
یومشق وحجمی متوسط اولور اما حال مرضده بالعکس افعـال
هضمیه وآلات کیلوسیه درلو درلو متغیر اولور که تفصیل اوزره
بیان اولنور اشتهانادرا اصحاب مرضده زاید ایدر نته که مانیا
وعلل دیدانیه‌ده ظهور ایدر و بعضا اولقدر مشتد اولور که طعام
ویرلمسه دوشوب بایلور وبونوع اشتها یه جوع بقری تعبیر
اولنوب اختناق رحمده وحامله‌لرده کثیر الوقوعدر وبعض مرضده
مریض اولقدر حرص ایله اکل ایدر که معده‌سی مملو اولوب قیئ ایله
خلاص بولور (وبونوع جوع واشتهایه جوع کلبی وشهوت کلبیه

اطلاق اولنور وحرص ایله برطرفدن اکل ایدوب و برطرفدن
دفع طبیعی ایدر ایسه اولنوع اشتهایه شهرت ذئبیه اطلاق اولنور
اشتهانك ضعف ونقصانی قوت وتزایدی کبی قلیل اولمیوب اکثر
امراضده واقع اولوب یعنی نقصان شهوت دینلور و اصلا طعامه
اشتها قالمدیغی صورتده بطلان شهوت تعبیر اولنور (و بعض
امراض مزمنه ده مریضك اشتهاسی مختلف اولوب برکونی برکوننه
اویماز و بعض خسته لرده اشتهاء کاذب اولور شویله که مریض
برطعامی جانی استه یوب اکل ایتمکه باشلدیغی آنده اکراه ایله
فارغ اولور و بونوع اشتهایه شهوت کاذبه اطلاق اولنور وفساد
شهوت ایکی نوع اولوب بریسی استکراه عن الطعامدر که
مریض طعامدن نفرت واعراض ایدر شویله که مریض فقط
طعامی کورمك وآدنی اشتمك ایله استکراه ایدوب تهوع وقیء
ایتمکه مستعد اولور بلکه اول آنده قیء ایدر وخاصة امراض
شدیده ده وقوع بولور وبریسنه دخی عطالت معده اطلاق اولنور که
بعض طعامدن استکراه ایدوب بعضیسنه میل ورغبت ایدر واول
میل اولنان طعامك عادتاً کول قسمندن اولماسی شرطدر واکر
عادتاً کول اولان نسنه لردن اولماز ایسه اولنوع فساد شهوته
وحم تعبیر اولنور واکثریا ایکیسی دخی اختناق رحمده وحواملده
ومایاده واقع اولور وبو ذکر اولنان انواع فساد شهوتدن ماعدا
مرارت فم ویبوست فم مثللو حالات دخی حال مرضده ظهور
ایدر وعطش اکثر امراضده وخصوصا انواع استسقاده
ودیابطس ودولاب نام مرضلرده تزاید ایدوب تناقصی نادر واقع
اولور وکلیا بطلانی افعال عقلیه متغیر اولدیغنده عدیم الوقوع

اولوب

اولوب اختلال عقلده وعلل بنونیه ده سائر افعال هضمیه نك
تغیری سببیله اولدخی نظامسز ومختل ومشوش اولوب متغیر
اولورلر وبو بیان اولنان اعراض هضمیه دن ماعدا آلات
هضمیه نك هر برینك حالات مرضیه سی واردر که ترتیب اوزره
بیان اولنور (امدی اسنانده ظهور ایدن علامات بعضا
کندیلرینك عللنده وبعضا بالعرض مرض آخره منوط
اوله رق وقوع بولور وبلغمك مرارت کسب ایتدیکی بعض
امراض حادهٔ اسنانده برنوع حس ظهور ایدر که ضرس یعنی
قماشمق تعبیر اولنور (نته که حمیات بلغمیه ده واقع اوله کلمشدر
وصریر الاسنان امراض دیدانیه وبعض علل حادهٔ دماغیه نك
علاماتندن اولوب کوشیوب صالانمسی ودوکلمسی علل
اسکوربوطیه نك اعراضندندر ولثه نك انتفاخی ادویهٔ زیبقیه نك
اثری اولان جریان لعابده واسکوربوطده واقع اولوب صورت
اولاده قرمزی وثانیه ده سیاه ویومشق اولور وعلل ضعفیه ده
صولق وبعض خناقده سیاهه قریب قرمزی اولور لسان حمیات
شدیده ده مرتعش وفالج نام مرضده صاغ یا صوله چارپق وضعف
کلیده غیر متحرك اولوب عظم اللسان یعنی دلك بیومسی
خناقده والتهاب لسانده واقع اولور وکوچلمسی عضلات
خلفیهٔ لسانیه نك تقبض وتقلصندن اقتضا ایدوب کوچلمش
ظن اولنور ورطوبتی بعض عللده محفوظ وبعضیسنده منعدم
اولور واوستی بعضا دوز وپارلق وبعضا زغابه لر یعنی خاولر
ظهور ایدر وبعضا پورتك وخشن ومشقوق اولوب کاه
کلیا یابس وکاه جزئی مرطب اولور ولون لسان علل ضعفیه ده

قورشنی و التهاباتده قرمزی و بعض حمیات ردیه‌ده سیاهه مائل
و انارقبوغی رنکنده اولور (و بعضا هر بر طرفی ایشقه بشقه
رنکلو اولور (مثلا اورته‌سی بیاض و کنارلری قرمزی
و قاعده‌سی سیاه اولور و مطلقا لسانك و خاصة اوجی
و کنارلرینك حمرتی مطلقا التهاب معده‌نك علاماتندن اولدیغنی
اکثر اطبا تسلیم و قبول ایتمشلردر و لسان اوزرنده حادث اولان
طلا بعضا بیاض و بعضا صاری و یشل و اسمر و سیاه و غلیظ
و رقیق و عسیر الانتزاع و رطب و یابس و لزج اولور و بثورات
لسان قرمزی و متوجع اولدیغی صورتده علامات قرنکیدن
اولوب بیاض و سطحی اولدقده ترکجه آغز اغریسی و عربجه
قلاع و لاطینجه آفته تسمیه اولنان علتك علاماتندندر و مضغ
خسته کیمسه‌لرده قوت عضلیه‌نك ضعفی سببیله متعسر و متوجع
و عظم ذقنك اسفلك انخلاع و انکسارنده ممتنع الوقوعدر و بلع
امراض حاده‌ده سرعت و قوت بولوب مریض الینه کچن مثلا
طاس طولیسی صویی بردن قالدروب ایچر و بطائت و صعوبتی
امراض حلقده و علل مریده مثلا خناق و فالج و سقیروس
یعنی ورم صلبده و مطلقا بوغازك یانده ظهور ایتمش ورمده
یا خود مریده جسم اجنبینك قالماسنده و اختناق رحمده
و حمیات شدیده‌ده ظهور ایدر و سفاجیا یعنی عسر البلع خناقده
کورلدیکی اوزره مریض مواد صلبه‌یی بلع ایده میوب مایعات
و سیالات قسمندن اولان نسنه‌لری شرب ایدر و بعضا بالعکس
استرخاده وقوعبولدیغی کبی علیل مأکولات صلبه‌یی اکل
ایده‌بیلوب لکن بر وجهله صویه متعلق نسنه‌لری ایچه‌مز

و بونلرك سببلری شودر که خناقده غشاء مخاطی ملتهب
اولدیغندن اجسام صلبه‌نك اوزرینه تماسنه تحمل ایده‌مز
و استرخاده عضلات خلقیه بی عمل اولمغله اشربه‌یی اغزدن
بوغازه ایصال ایده‌جك قدر قوتی یوقدر (و مطلقا مایعات
قسمنی تناول ایده‌ممك خوف و استکراه ایله برابر اولدیغی
صورتده (ایدروفوبیا) یعنی داء الکلب دینلان مرضده
وقوعبولور و بو سببدن مرض مذکوره (ایدروفوبیا) اطلاق
اولنمشدر و عرض مذکور بعضا حمیات ردیه‌ده و اختناق
رحمده دخی وقوعبولور (و بو علامات ظهور ایدن کیمسه‌لر
صویه و اکا مشابه شیلره باقدقلرنده تشنج عارض اولور و فساد
بلع ایکی کونه اولوب اولکیسی مریض فمنده هیچ بر شی یوغیکن
نسنه وار کبی یوتقونورته که سقوط اللهاتده و بعض علل
عصبیه‌ده واقع اولور ایکنجیسی اولدر که طعام فم خلقی‌یه
واصل اولدقده مری‌یه کیده‌جك ایکن خیشومه یعنی ککزه
و حنجره‌یه کیدر و مرینك قوپماسنده و یاره‌لنمسنده طعامك خارجه
یا خود جوف صدره منصب اولجغی خفی دکلدر (و هضم نادرا
حالات مرضیه‌ده قوت بولورته که اصحاب مانیاده و سائر علل
جنونیه‌ده واقع اولور لکن ضعف بولماسی کلیدر و اصلا تناول
طعامه مقتدر اولمیان خسته‌لرك دخی افعال هضمیه‌سی مختلف
و متغیر اولوب تهوع و غثیان مثللو احواله دوچار اولورلر و بعضا
مریضك معده‌سی بولانوب قی ایده‌مز و نیجه زور ایله قی ایتمك
استرایسه‌ده ینه قی ایتمز و جشا و امراض عصبیه‌ده بیر ایجه
و فساد هضمده یمرطه صاریسی کبی اولور (کذلك اغزه کلان

صودخی بعضا یطعم و سرطان معده نام مرضده حامض
وامراض صفراویه‌ده اجی و حرقة المعده نام علتده حریف
ومحرق اولور و قیء علل معده‌ده و بعضا امراض کاویه‌ده وعلل
رحمیه وآفات دماغیه‌ده وقوعبولور و قویی دخی کاه صیقصق
وکاه ارالق آرلق اولوب بعضا اشتداد مرضه سبب وکاه اندفاع
مرضه وسیله اولور و قیء ایله خروج ایدن نسنه‌لر قوام طبیعت
ترکیب وکیفیت جهتیله مختلف اولوب امراض حاده‌ده فضول
هضمیه و بعض عللده بلغم وامراض صفراویه‌ده صفرا وبعضا
سواد ومواد دوائیه اولور و سیلان المعده نام مرضده صولو
یاطورنق قان وسرطان المعده‌ده جوقولات کبی وقروح المعده نام
علتده قیح و انسداد امعاده براز خروج ایدر (و بعضا قیء ایله
خروج ایدن نسنه‌لرك ایچنده دیدان وحصات صفراویه وبونلره
مماثل غیری نسنه‌لر دخی خروج ایدر وقوام یعنی غلظت ورقت
اعتباریله اکثری مایع و بعضا غلیظ وکثیف ودبق و بعضا خمر
کبی اولور (وبعضا ریح ایله مختلط اوله‌رق خروج ایدرنته که فساد
معده‌ده واقع اولور و مادهٔ مستفرغه بعضا چوق و بعضا
از اولور وقیء الدم و قیء المره نام مرضلرده خروج ایدن دم وقیحك
مقدار نه دقت واجبه‌دن در و رایحه‌سی دخی طعامك طبیعتنه
ناظر در و ایغاستر یعنی وسط الصدر وجان اوی دینلان صدر ایله
سره بیننده اولان محلده ظهور ایدن اوجاع والتهاب معده وفساد
هضم والتهاب حجاب مستبطن و علل کبد و شدت سعال ایله
برابر اولان امراض ریویه و شقیقهٔ شدیده و اختناق رحمك
اعراض و علاماتندندر بو صورتده بعض اطبانك جان اونده

ظهور

ظهور ایدن وجع مطلقا التهاب معده‌نك علاماتندندر دیدکلری
واقعه مطابق اولمدیغی ظاهر اولور (وقرا قرمعده بعضا
سرطان المعده نام علتك علاماتندن اولوب بعضا دخی صحیح
المزاج کیمسه‌لرده ریحلو نسنه‌لردن نشأت ایدر وامعاده ظهور
ایدن اعراض علاماتندن اولکبسی قراقر امعادر که علل معویه
ومراقیا وامراض مراقیه‌ده واقع اولوب حال طبیعیده دخی
اغذیهٔ نافخه و اطعمهٔ ردیة الکیفیه‌یی اکل وتناولدن اقتضا
ایدر ومادهٔ غذائیه‌نك درون امعاده جریانی زلق الامعا نام
مرضده وجمیع اسهالده سریع اولوب احتباس سازجده
بطائت وقولنج معدنیده شدت بطائت اوزره اوله‌رق دهاز یاده
احتباس وانقباض مشتد اولدیغی صورتده یارب ارحم معناسنه
اولان ایلاوس دیدکلری علت مخوفه‌دن عبارت اولور
وذوسنطاریا تعبیر اولنسان اسهالده دفع طبیعی و وجع ایله
اولدیغندن ماعدا اطراف مقعد یانوب کویا علیل دفع مقتضی
اولیور ظن ایدوب عبث اوله‌رق دفعنه چالیشور ووجع مذکوره
اوزره اولان ذوسنطاریایه ذحیر اطلاق اولنور (تنبیه) وجع
مذکوره ایله وجع باسور بیننده اولان فرق بودر که باسورده
دفع طبیعی سیرك سیرك و براز غلیظ القوام ودفعندن صکره وجع
کلیا منقطع یاخود تناقص ایدر اما ذحیرده بالعکس دفع طبیعی
صق صق اولوب بعض بسنده نسنه ظهور ایدر و بعضبسنده
برشی ظهور ایتمز ووجع منقطع اولمیوب دائمی اولور بوندن صکره
معلوم اوله که دفع طبیعینك وقوعی بعضا ارادی اولمیه‌رق
اولوب وبعضا بول ایله مختلط اوله‌رق طریق بولدن خروج ایدر

نته كه قريبا بيان اولنور وبعضا ايچنده غشا و بغرسق پارچه لری
وحصات صفراويه خروج ايدر بورايه قدر برازك كيفيت وكيتی
حقنده بيان اولنان تغيرات مرضيه دن ماعدا بعضا دخی تناول
واستعمال اولنان اغذيه وادويه نك تأثيريله متغير اولورنته كه
راوند استعماليله صفرت وبعضا احمرت پيدا اولور بوصورتده
مطلقا برازك كيفيت وكميتنك تغيريله وجود مرضه حكم اولنميوب
تناول واستعمال اولنان شيلره دقت واجبدر * فصل ثانی *
تنفسده ظهور ايدن اعراض وعلامات بياننده اولوب برمقدمه
وايكی قيدی حاويدر (مقدمه) حال طبيعيده تنفس يعنی نفس
آلوب ويرمك سهولت اوزره وبر برينه مساوی وبی صوت وسرعتی
يعنی برمدت محدوده ده مثلا بر دقيقه ده نفس آلوب ويردك عددی
مزاج وسن وسائر احوال شخصيه يه ناظر وراجعدر وعموما
عدد تنفس عهد ولادتده بر دقيقه ده اوتوز بش وايكی ياشندن
سن بلوغه دكين يكرمی بش وسن شبابده اون سكز اولور
ونسوان وقوی البنيه اولان كيمسه لرده براز قوتلو وزياده
ورجال وضعيف البنيه اولنلرده ضعيفجه اولور وهر شخصده
رياضات قويه وحركات عنيفه ومحاوره ومكالمه وانفعالات
شديده اثناسنده وصكره تزايد ايدر وطريق جريانی سن صباده
اضلاعك وسن شيخوختده حجاب حاجزك حركتيله اولوب
سن شباب وسن كهولتده ايكيسيله بردن اولور وحال مرضده
درلو درلو تغير ايدوب اولا حركتين متساويتين اولان نفس المق
ونفس ويرمكه متعلق اولان موادك شرح وايضاحی وثانيا سعال
وعطاس مثللو احوال عارضهٔ تنفسيه نك تفصيل وبيانيله

فصل من بورك احوال مرضيه سی ختام بولمش اولور (قيد اول)
تنفس حركتين متساويتين اولان نفس المق ونفس ويرمك
اعتباريله ملاحظه اولندقده اولا حركتين مذكورتينك
كثرتنه ثانيا سرعتنه ثالثا آلنان هوانك وويريلان نفسك
كميتنه رابعا تنفسك عسرتنه خامسا اختلاف وتغيراتنه
سادسا كنديلريله برابر حدوث ايدن صوته سابعا ويريلان نفسك
كيفيتنه وثامنا استماع صدرده پيدا اولان آثاره نسبتله نيچه
تغيرات متعدده حصوله كلور وتغيراتی تجسس ايتمك مراد
اولندقده واجبدر كه خسته اوتورمش ياخود ارقه سی اوستنه
ياتمش اوله وطبيب كنديسنك حضوری سببيله مرضده حادث
اولان خلجان قلب مندفع اولنجيه دكين تجسسه شروع ايتميوب
مكث ايليه وبو فعلك تجسسی سائر افعال بدنيه نك تجسسندن صكره
اوله زيرا تنفس انفعالات نفسانيه ايله اولقدر متأثر اولور كه
مريض برشی ايله منفعل اولديغی آنده چرخی بوزيلوب
دولابی نظام اوزره دونمز اولور (پس تنفس متواتر اولدر كه
برزمان محدودده مثلا بر دقيقه ده نفس المق ونفس ويرمك
عددلری حالت طبيعيه ده كيندن زياده اوله وحال
طبيعيده كيندن ناقص اولدقده تنفس متخلخل اطلاق اولنور مثلا
مجموعی عهد ولادتده حال طبيعيده اوتوز بش تنفس ايكن
قرق بش اولور ايسه تنفس متواتر ويكرمی بش اولدقده متخلخل
تعبير اولنور تنفس سريع اولدر كه نفس المق ونفس ويرمك
سرعتله اوله وتنفس بطیء بوكا قياس ايله معلوم اولور تنفس
عظيم اولدر كه هر نفس آلشده رئه يه دخول ايدن هوانك حجمی

يعنى مقدارى عاديدن كبير و زائد اوله وعكس اوزره اولدقده
تنفس صغير دينلورنته كه ذات الجنب وذات الريه‌ده وقوعبولور
عسر تنفس اولدر كه تنفس آلوب ويرمك كوچ ايله اوله و برقاج
صورت اوزره اولوب مريض تنفس ايتمك ايچون روزايمسى
وضعنى تغيره دوچار ايتديكى صورتده تنفس كايدل وخستة
جلوسه محتاج اولدقده انتصاب نفس اطلاق اولنور
و بونلرايله برابر بوغلق امارسى بولندقده تنفس خانقه تعبير اولنور
و بعضا عسرت انجق نفس آلمقده اولوب نفس ويرمكده قطعا
عسرت اولمزنته كه اسان المزماره اوذيما ظهورنده بوحالت
واقعدر تنفس مختلف اولدر كه رئه‌يه دخول ايدن هوانك مقدارى
هر برتنفسده مختلف اوله تنفس غير منتظم اولدر كه نفس
الموق ايله نفس ويرمك يعنى هر برنفسده مساوى اولميه ياخود
نظام معتاد اوزره واقع اولميه تنفس نائبه اولدر كه نفس الموق ايله
نفس ويرمك يعنى برتنفس كامله مدتى اوزون اوله تنفس منقطع
اولدر كه نفس الوب ويرمك تام اولميوب يارم واكسك اوله
وچابك چابك اولوب ارالرنده وقت سكون بولنميه تنفس مقطوع
البين اولنفسدر كه آنده صدرك توسعى برقاج كره نفس الموق ايله
وقوعبولوب ويرمسى دخى كذلك برقاج نفس ويرمك ايله اولور
يعنى كسك كسك نفس آلوب كذلك كسك كسك نفس ويرمكدر
وبو تنفس آغليان كيمسه‌لرك تنفسنه مشابهدر واختناق رحم
واكثريا حميات نائبه‌نك دور اولنده واقع اولور وحال صحتده
تنفس ايله برابر حس اولنماز درجه‌لرده برصوت خفى واقع اولوب
بعض كيمسه‌لرده اويخوده زياده‌لنور وحال مرضده كاه اصلق

سى كبى وكاه آه وانين وكاه خور يلدار كبى اولور وكاه غليان
آبده ظهور ايدن صوته مشابه اولور ونفسده حرارت ورايحه
جهتيله حادث اولان تغيرات حميات التهابيه ده حار وعلل
ضعفيه‌ده بارد اولور ورائحه‌سى بعض علل حاده ده عذب
وحامض اولوب حميات صفراويه وامراض بطنيه‌ده منتن
ومورث غثيان اولور وسلده نشادر رايحه‌سى وديت متعفن
قوقوسى كبى اولور وداءما نفسك رايحه‌سنك تغيرى آلات
تنفسيه‌نك عللنده واقع اولوب بعضا دخى خبشوم ونك مرضنده
حاصل اولورنته كه چيوه‌لى علاجلر يمكدن نشأت ايدن ساليه
اقفدن ولثه‌نك انتفاخ اسكوربطيه سنده وبوغازك خناق
غشائيسنده تحمل اولنماز درجه‌لرده رايحه‌سى منتن اولور
واصحاب كيميا علم مذكوراصولنجه هوانك اجزاء مقومه‌سنك نه
اولديغنى معلوم ايدنمشلر ايسه‌ده لكن بو آنه قدر حال مرضده
اجزاء هوائيه‌ده نه تغير واستحاله وقوعبولديغنى بولامامشلردر
انشه قديم عصردن برواطبانك فعل تنفسده ظهور ايدن اعراض
وعلاماتدن مطمح نظرلرى اولان علامات سرد وبيان اولنوب
قريب عصرده (لانك نام طبيبك اختراع ايلديكى استماع
طريقيله واقف اولديغى آثار تنفسيه‌دن بعضى دخى ذكر
اولنور (امدى صحيح كيمسه‌نك صدرى اوزرينه قولاق ياخود
طبيب مذكورك ايجاد ايلديكى اسطوانهٔ سمعيه دينلان آلتك
طرف وسيعى كوكسه قونيلوب او بر نهايتدن استماع اولندقده
حين تنفسده هوانك كيروب چقماسيله حاصل اولان برصوت
وبركورلتى اشديلور كه صدرك هر طرفنده مساوى بلكه

جدارى اينجه اولان محللرده قالن اولانلردن زياده ظاهر
وروشندر وصوت متغنى كبى حس اولنور وصبيانده شباندن
زياده ظاهر اولوب رئه ده هيچ برعلت بولنمقسزن دخى درلو
درلو اختلالات پيدا اوله بلور (وبعض كيمسه لرده نفس الحق
سرعتلو اولدقده محسوس اولوب بعضسنده دخى جميع اوقاتده
محسوس وروشن اولور (وحال مرضده بوصوت نغمهٔ تنفسيه
تناقص وفتور وتزايد وتبادل مثللو حالات ايله صدرك هر برطرفنده
مختلف اولوب ذات الرئه نك درجهٔ اولاسنده واكثر امراض
صدريه نك اوائلنده خفيفلشوب كتدكجه كليا حس اولنماز اولور
وذات الرئه نك درجهٔ ثانيه وثالثه سنده انتفاخ رئوى وفساد
سرطان رئوى وفساد كهروى وكيسهٔ رئويه نام علتلرده وصدره
سرو زيته نك ودمك وقيحك انصبابنده وانتفاخ صدرده نغمهٔ
تنفسيه اصلا حس اولنماز وصدرك بريانده صوت تنفسى نك
غيبوبتى كاه دائم وكاه كلور كچر اولوب تكبدرئوى نام علتده صورت
اولى وزله رئويه ده صورت ثانيه ظهور ايدر ونغمهٔ تنفسيه نك
قوتلو اولماسى اولارنه نك كليا ياجزئيا تنفسه صلاحيتى قالمديغى
صورتده اولور ثانيا سطح صدره قريب محلده برفرجه اولماسنه
دلالت ايدر (ثالثا رطوبت رزازيه صدره منصب اولدقده اغو
فونيا يعنى صوت الجدى اشيدلان موضعده غايت زياده قوتلنور
وطبيب مذكور بعض صوت تنفسى يى بعض نسنه لره تشبيه ايدرك
بر راسم تعيين ايليوب وهر صوت تنفسيك قنغى مرض
صدرى يه دلالت ايلديكنى دخى امراض رئويه وعلل قلبيه نك
بوطرز جديد اوزره تجسس وتبعنى حاوى كتاب العلامات نام

تأليفنده

تأليفنده تفصيلا بيان ايلمشدر تفصيلى مراد اولندقده كتاب
مذكوره مراجعت اولنه *قيد ثانى آثار تنفسيه بياننده در*
آثار تنفسيه دن اولكيسى ضحكدركه تعريفه حاجت يوقدر
واكثريا آثار صحتدن اولوب بعضا دخى اعراض مرضيه دن
اولور نته كه اختلاط عقلده واختناق رحم وحجاب حاجزك
التهاباتى وقروحنده مشاهده اولنور (ثانى تثاوب وتمطيدركه
بعض حميات نائبه نك نوبتى وقتلرندن اولجه واختناق رحمك
درجهٔ انحطاطنده واقع اولور (وثالث عطاس اولوب اعراض
مرضيه دن اولديغى صورتده قوريزه يعنى زكام وحصبه نك
علاماتندن اولور (ورابع فواقدركه اكثر امراضده واقع اوله
بلوب خصوصا التهابات بطنيه ده كثير الوقوعدر (خامس
سعالدركه انواع متعدده سى واردر سعال ذاتى اولدركه موضعى
رئه ياخود قصبهٔ رئه ياخود حنجره ياخود حلق اوله سعال عرضى
اولدركه سببى اعضاء مذكوره نك غيريده بولنه وسعال ذاتيه نك
موضعى رئه ياخود قصبهٔ رئه اولدقده سعال ذاتئ صدرى
دينلور وحنجره وحلقده اولدقده سعال ذاتئ حلقى اطلاق
اولنور وسعال عرضى دخى سببى اولان عضو ايله تقييد اولنوب
مثلا التهاب معده دن اولان سعاله سعال معدى تسميه اولنور
وسعال مذكورك علاماتى يابس اولوب طعامدن صكره ترقى
ايده وجان اوينده وجع اولوب تهوع وغثيان موجود اوله وادويهٔ
سعاليه دن فائده كوريلوب اشربهٔ حامضه وادويهٔ مقيئه دن
انتفاع كوريله وكندى كندينه قئ ايتدكدن چوق فائده بولنه
بلكه مريض بالكليه خلاص بوله (سعال رطب اولدركه سببى

شعبه‌لرده بلغمك تزايد ايلمسى اوله و سعال يابس بونك خلافنده
اولنه‌دينور و اكثريا سعال برايكى كره ظهور ايدوب براز
سكوندن صكره ينه عودت ايدر و بعضا برنفس ويرشده بش التى
ودها زياده اكسورك ظهور ايدر و بوكا نوبت سعال تعبير اولنور
بو صورتده اولان سعالده مريض اوكسرركن يوزى و كوزى
قزاروب كوزلرى صولانور و باشى آغرر وقولاقلرى چكلر و اورده‌ء
رقبيه منتفخ اولور (و معده بولانوب قئ دخى ظهور ايده‌بلور
نيته كه ذبحه يعنى بوغماجه اوكسركنده و سلده و بعض نزله‌ء
شعبيه‌ده واقع اولور و بعض عللده سل رئوى و سل حنجرى
وحصبه وقروپ نام سعالده برنوع صوت ظهور ايدر كه تعريف
قبول ايتمز وسعال استماع طريقيله تجسس اولندقده بعض اثار
ظهور ايدر شويله كه نغمات تنفسيه اثناء سعالده آشكار اولوب
سعال بولنميان وقتلرده خفى لنور بنابرين نغمات خفى اولدقده
مريضى اوكسورتمليدر ورئه لرنده تقيح ايتمش جبان بولنان
كيمسه‌لرك صدرى اوزرندن استماع اولندقده قرحه بولنان
محله تصادف اولندقده برغرلتى اشيديلور و بعضا برصراخى
دورنده موجود اولان سياله‌يى افراغ ايدركن آنك عنقنده حادث
اولان قلقله‌يه مشابه سسلر استماع اولنور (اشته فعل تنفسده
ظهور ايدن اعراض لازمه و علامات رئيسه بونلر اولوب
ماعداسى خوفا عن الاملال طى و ترك اولنمشدر * فصل ثالث *
دورانده ظهور ايدن اعراض وعلامات بياننده اولوب برمقدمه
وايكى قيدى حاويدر (مقدمه) دوران ديمك على الدوام اورده
وعروق رواضعه واسطه سيله اقطار بدندن اخذ وجذب اولنان

سيالاتك قلبه وصولى واندن شريان ابهر يعنى شريان اورطينك
تشعبات متعدده و انقسامات نامتناهيه‌سى وساطتيله عروق
شعريه‌يه واصل اوله‌رق دمك جميع اجزاء بدنه كيتمسى و ينه جميع
اجزاء بدندن اورده و عروق رواضعه واسطه سيله اجزاء
متحلله‌نك قلبه وصولى واندن دخى منوال مذكور اوزره دمك
اجزاء بدنه وصولى وهكذا دائما قلبدن دم غذائينك اجزاء بدنه
وصولى واندن اورده و عروق رواضعه واسطه سيله اجزاء
متحلله‌نك قلبه عودت ايدوب كلمسى ديمك اولوب حال صحتده
بوحركت دورانيه منتظم اوله‌رق حال طبيعى اوزره اولور)
اما حال مرضده فعل مزبور نيجه كونه متغير اولوب كاه بالكليه
دورانده ظهور وكاه انجق دوران دمده وقوع و بعضا آلات
دورانيه‌نك بعضيسنده حصول بولور (مثلا يالكز قلبده ياخود
شرايينده يعنى عروق ضواربه‌ده ياخود يالكز اورده‌ده ظهور
ايدر ودوران دمك جميع عروقده سرعت اوزره اولماسى حمياتده
واقع اولور (و دوران دمك جميع عروق دمويه‌ده قوى وسريع
اولماسى امتلاء دموى و حميات التهابيه‌ده واقع اولوب و بالعكس
ضعيف و بطائتى امراض ضعفيه‌ده مشاهده اولنور (تنبيه)
هرنقدر عروق دمويه درونده بولنان دم جنس واحد ايسه‌ده
ينه عروقك اختلافى ايله مختلف اولوب شرايينك فعل وتأثيرى
اورده‌نك فعل وتأثيرنه واورده‌نك فعل وتأثيرى دخى عروق
شعريه‌نك فعل وتأثيرنه مغايردر نته كه بعض عضوك عروق
شعريه‌سنك ممتلى اولماسى وفصددن فائده كورلميان بعض
عللده طوغا سيلان ايدن دمك منفعتى وفصده محتمل كيمسه‌لرده

فصد ایتدرمیوب انك بدلنده بر قاج سولك یاپشدردقده غشی
وقوعی دوران دمك عروقك اختلافیله مختلف اولوب
کندیلرینك فعل وتأثیرلرنده مغایرت اولدیغنه دلیل قویدر
ومغایرت مذکوره‌نك اورده ده وقوعی ظاهر وآشکاردر (قید اول
دوران دمده ظهور ایدن اعراض وعلامات بیاننده اولوب بش
نبذه‌یی حاویدر (نبذهٔ اولی قلبده ظهور ایدن اعراض وعلامات
بیاننده‌در) صحیح المزاج اولوب سن شبابده اولان کیمسه لرده
ضربان قلب طرف یسارده واقع ضلع خامسك غضروف
قصبسیله ضلع سابعك غضروف قصبسی بیننده عظم قصك
اشاغی طرفنده حس اولوب شق ایسرك یعنی اذن ایسر ایله
بطن ایسر مجموعنك ضربانی موضع اولده وشق ایمنك
یعنی اذن ایمن ایله بطن ایمن مجموعنك ضربانی موضع ثانیده
حس اولنور (وسمین اولان کیمسه لرده ضربان قلب
انجق موضع مذکورده حس اولنوب صدرك دیکر
موضعنده اشیدیلمز اما نحیف وضعیف کیمسه لرده جدران
صدرك رقتی سببیله ومطلقا حال مرضده موضع مذکوردن
ماعدا صدرك بشقه یرلرنده دخی استماع اولنه بیلور وحالت
مرضیه اولدیغی صورتده قلبك یاخود رئه‌نك مأوف اولدیغنه
دلالت ایدر وبعضا ضربان قلبك حس اولونه مامسی قلبك
ایبرتروفیا حالندن یعنی سمن قلبدن نشأت ایدر وبعض کیمسه لرده
ضربان قلب موضع عادیده حس اولنمیوب براز اشاغیده
یاپوقاریده حس اولنماسی حالت مرضیه دندر زیرا اثر مذکور
قلبك یرندن اوینماسندن لازم کلوب اولدخی صدره یاخود

حیز

حیز مثلثی اطلاق اولنان موضعده یاخود حجاب حاجزك
تحتنده موضوع اولان احشاء بطنیه ده ظهور ورمدن وانصباب
موادندن اقتضا ایدر وبعض صورتده ضربان قلب کاه صدرك
بر طرفنده وکاه اولبر طرفنده حس اولنور نته که استسقاء
شغافده یعنی غلاف قلبك مائیت دم ایله مملو اولماسنده بو حالت
مشاهده‌در دیمشلردر وجدران قلب هزال حالنده اولدقده
تجاویف قلبیه‌نك اتساعی سببیله ضربان قلبك صوتی تزاید ایدوب
ودفع قلب ضعف بولور وحال طبیعیده اذنین وبطنینك تقبضات
متبادله‌سی نبضه باقله‌رق استماع اولنسه نبض پارمقلری
قرع ایلدیکی آنده مستمعك قولاغی قلبك حرکتی سببیله خفیفجه
بوقاریه قالقار وبو سببدن حرکت مزبوره بطنینك تقلصی
اولدیغی ظاهر اولوب اول آنده اذنینك تقبضنی اشراب ایدر
برنوع صدا اشیدیلور وبراز سکوندن صکره ینه بطنین تقبض
ایدر وبعضا بطنینك تقلصی بر اوله جق ایکن ایکی واوج
اوله بیلور (نبذهٔ ثانیه شراینده ظهور ایدن علامات بیاننده‌در)
علم امور طبیعیهٔ انسانیه‌ده بیان اولندیغی اوزره دوران
شریانیه‌ده اوج فعل واثر بولنور که بری توسع وبری تقبض
وبری سکوندر لکن اطبا علامات نبضیه بحثنده بو افعال ثلثه‌دن
تقبض ایله سکونه اعتبار ایدوب توسعك علاماته تعلق ومدخلی
اولمدیغندن آثارینه دخی التفات ایتمیه‌رك حذف ایتمشلردر امدی
نبض قلبك هر بر تقلصنده شراینه دمك هجومی سببیله حاصل
اولان ضربان شریانه وبعبارة اخری عروق ضواربه‌دن بری
پارمقله طوتلدقده عرق مزکورك اصابعی قرع ایدوب

اورماسنه اطلاق اولنوب جالینوسه كلنجه‌یه دكين قدمای
اطبانك احوال نبضه اطلاعلری اولمدیغندن بیان ایتامشلر ایدی
صکره جالینوس بالنفس تجربه ومشاهده طریقیله اتوزدن
متجاوز انواع نبضه واقف اولوب وقنغیسنك قنغی مرضلرده
وقوعبولدیغنی بیان ایلیوب الی یومناهذا كلان اطبادخی احوال
مرضیه‌یی تجسس وتجربده احوال نبضه مراجعت ایتمکدن
خالی اولمامشلردر (پس نبض حال صحتده متساوی ومنتظم
ولین اولوب نه بطی ونه متواتر وضعف وقوت جهتیله معتدل
اولور وعدد نبضان سن ومزاج وجنس وبنیه ومزاج شخصی
وبونلرمثللو سائر احوال شخصیه ایله مختلف اولوب عهد ولادت
اوانلمه بردقیقه‌ده یوزقرق وایکی یاشلرنده یالکز یوزوسن بلوغده
سکسان وشبابده التمش بشدن یتمش بشه قدر واختیارلرده
اللیدن التمشه وارنجه‌یه دکدر ونسوان ودموی المزاج
وعصبی المزاج وقصیرالقامه کیمسه لرده سرعتی براز زیاده‌جه
اولور (معلوم اوله که آنفا بیان اولان عدد نبضان اکثر اشخاصه
نسبتله اولوب یوخسه هر برشخصده قیود مذکوره ایله برابر
عدد نبضانك نسق دكلدر والحاصل بونبضان خصوصی
جمیع شخصده همعیار اولمیوب هرشخصك كندویه کوره برنبض
طبیعیسی واردر کذلك ریاضت یعنی حرکت قویه وانفعالات
نفسانیه ایله دخی نبضه سرعت کلوب وبالعکس سکوت
وحمیه واستفراغات دمویه سببیله بطائت بولور وبوسببدن
طبیب تدبیرایده جکی مریضك نبض شخصیء طبیعیسنی بلمك
واجب اولور وبلمدیکی صورتده اکثریا خطاایدر بودخی معلوم

اوله که نبضه باقدقده بعض مراعات اولنه جق مواد واردر
شویله که فصل سابقده بیان اولندیغی اوزره طبیب مریضك
خلجان قلبی مندفع اولمدقجه نبضه باقیه بعده شریان صدغیه
یاخود شریان عنقیه یاخود شریان عضدیه یاخود شریان کفیه
ودیکر سطح جلده قریب اولان شریانلردن برینی طوته لکن
جمله نك معلومی اولدیغی اوزره رسغ ایله زند اعلی نام عظمك
مفصلی اولدیغی موضعده شریان زندیه نك نبضانه دقت
وآندن احوال نبضی استدلال ایلمك خصوصنده اطبا همان
اتفاق اوزره اولمشلردر ومریض ایاقده طورمیوب اوتورمش
اوله ودوشکده بولندیغی صورتده ارقه‌سی اوستنه یاته نه صاغه
ونه صوله میل ایتمیه والی اوزادیلوب طیانمش اوله وساعد
پروناسیون یعنی اکباب حالنده اوله شویله که ال کوجك
بارمق طرفنه طیالو اولوب باش پرمق براز یوکسك طوره وابط
ومرفق وسائر محللرده طاررویه اولمیه وقولده باقی اولدیغی
صورتده باغی چوزیله یاخود کوشه‌دیله وبوامورده مراعات
اولندقدنصکره طبیب مریضك صول نبضنه باقق استرایسه
صاغ الی ایله باقه وعکسنی مراد ایلهدکده عکسنی اشله یه
ودرت برمق یعنی سبابه ووسطی وبنصر وخنصر بر برینه راست
اوزادله رق شریان زندیه اوزرینه قویوب سبابه ال طرفنده
اوله وکوجك پارمق خفیفجه باصله واصابع اربعه‌یه مسند اولمق
ایچون ابهام یاخود آوج ساعدك ارقه یوزینه تطبیق اولنه
بعده اصابع مذکوره شریان مرقوم اوزره طوررایکن تدریجا
کاه خفیفجه صیقلوب وکاه کوشه‌دیله تا که احوال نبض ایوجه

اکلاشله امدی شروط مذکوره‌یه مراعات اولنه‌رق نبضه
باقلدقده یکرمی یاخود اوتوز نبض متعاقبا تفحص اولنه وبرالك
نبضنه باقلدقدنصکره یاخود اول آنده طبیب بددیکریله‌ید آخرك
نبضنه باقه‌ده بأس اولمیوب بعض فائده اوله‌بیلور وبعض
امراضده تشخیص مرض ضمننده شریان زندیه‌دن ماعدا آخر
شریانلرك دخی نبضاتی استعلام واختیار واجب اولور وطبیب
همان برکره باقمق ایله قناعت واکتفا ایتمیوب برقاچ کره هیچ
اولمازسه ایکی دفعه باقه وبو شروطدن بشقه بعض نکات لطیفه
واردر که عباره ایله بیان اولنه میوب فن طبك قسم عملیسنده
تدرب ومهارت کلمکه محتاجدر واستماع طریقیله دخی احوال
نبض تجسس اولنه بیلور مثلا شریان اورطیٔ بطنی مثللو کبیرالحجم
شریانلر اوزرینه اسطوانهٔ سمعیه وضع اولنوب استماع اولندقده
شریان مذکوردرونده دوران دمك صوتی اشدیلوب ونه وجهله
دخی جریان ایلدیکی اکلاشیلور واستماع اولنان شریانده
آنورسما یعنی ام الدم ظهور ایتمش ایسه اولوقت نبضان شریان
ضربان قلبدن زیاده قوی وشدید اوله‌رق حس اولنور
تفصیل کلام لا انکاك کتاب العلا ماتنده بیان اولنمشدر
وحال مرضده نبضده ایکی نوع تغیر ظهور ایدر که بریسی
هر بر نبضانده حس اولنوب ودیکری نبضات متعدده‌نی بربرینه
نسبت وقیاس ایله منفهم اولور بو صورتده سرعت وبطائت
ولین وصلابت وصغر وعظم وضعف وقوت نوع اولدن اولوب
تواتر وتخلل وعدم انتظام وعدم مساوات واختلاط واختلاف
نوع ثانیدن اولمش اولور پس نبض سریع اولدر که حالت

طبیعیه

طبیعیه‌یه نسبتله نبضان سرعت اوزره اولور ونبض بطیٔ
مذکورك عکسنه اولارق نبضان حالت طبیعیه‌ده‌کی نبضاندن
بطیٔ اوله نبض لین اولدر که شریانك اصابعی قرع ایلمسی
خفیفجه اولوب یومشاق اوله‌رق اوره نبض صلب اولدر که
اصابعی قرع ایلمسی برجسم صلبك قرعی کبی اوله ونبض جاسی
وممتد ومقاوم بو نبض صلب اصنافندندر نبض عظیم اولدر که
شریان حین نبضانده حال طبیعیدن زیاده متسع اوله نبض
صغیر اولدر که شریانك اتساعی حال طبیعی‌یه نسبتله قلیل اوله
نبض ممتلی ونبض شاهق ونبض غلیظ ونبض عریض نبض
عظیمك اصنافندن اولوب نبض ضیق دخی نبض صغیرك
اصنافندندر نبض ضعیف اولدر که نبضان شریان صغیر اولمق
شرطیله اصابعی قرعی ضعیف اوله ونبض قوی بالعکس
نبضان شریان عظیم اوله‌رق اصابعی قرع ایلمسی شدت
وقوت اوزره اوله پس بو نبض صلابت وعظم نبضك مجموعندن
عبارت اولمش اولوب ضعف نبض دخی نبضك لین وصغری
مجموعندن عبارت اولمش اولور اشته نوع اولدن اولان
اصول نبض بونلر اولوب درجات مختلفه وترکیبات متنوعه سیله
نبضك افرادکثیره‌سی بلکه اشخاص نامتناهیه‌سی حصوله
کلور که بعضیسنی اطباقید وضبط ایلمشلردر نبض متواتر اولدر که
حالت طبیعیه‌یه نسبتله عدد نبضان چوق وصیق اوله وحال
طبیعیدن دون اولدقده نبض متفاوت اطلاق اولنور
وجمیع اصناف نبضدن تحقیقا وزن وتقدیر اولنان انجق بو ایکی
نبضدر شویله که طلبه هوسکار اولان مبتدیلر دخی ثانیه‌لو

ساعت واسطه سیله بونلری اکلایه بلورلر اما عملیات طبیه ده
تدرب ایتمش کیمسه لر اکثر احوالده واسطهٔ مذکوره دن مستغنی
اولمشلردر وحال طبیعیده تواتر نفس ایله تواتر نبض بیننده اولان
نسبت احوال مرضیه ده دخی تغیر ایتمیوب بر دقیقه ده یکرمی
تنفس اولدقده سکسان نبضان اولور (یعنی مطلقا تنفسنك
نبضانه نسبتی واحدك درده نسبتی کبیدر اما بعض اطبا بو قاعده یی
امراض قلبیه و علل رئویه یه حصر ایلمشلردر وصوابه قریب
اولان دخی رأی اخیردر زیرا امراض عصبیه و حمیات
مختلطه ده نسبت مذکوره نك متغیر اولدیغی ظاهردر (نبض
منتظم اولدرکه نبضات بیننده جریان زمانلر بربرینه مساوی
اوله ونبض غیر منتظم بونك عکسنه در (وحال طبیعیده نبضانی
غیر منتظم اولان کیمسه لرك حالت مرضیه ده نبض منتظم
اولماسی ممکن در و نبض غیر منتظم انحطاط مرضده واقع
اولوب بعضا دخی نبضك بری نوبتنی آتلایارق بالکلیه غائب
اولور و بونبضه نبض ذوالفتره تعبیر اولنور علل قلبیه وامراض
عصبیه و امعاده دیدان تکوننه علامتدر ودماغك دخی مأوف
اولماسنه اماره اوله بلور نبض مستوی اولدرکه سرعت وعظم
وصلابت جهتیله جمیع نبضات بربرینه مشابه اوله ونبض
مختلف اولدرکه بو جهات ثلاثه نك بریله نبضات بربرینه
بکزمیوب مختلف اوله و بعضا نبض اولوجهله مختلف ومشوش
اولور که نه نوعندن وقنغی صنفدن اولدیغی اکلاشلمز و بعضا
خفی وغیر محسوس اولور (امدی بورایه کلنجه یه دکین اطبای
عصرك اعتبار ایلدکلری نبضات بیان اولنوب بونلردن ماعدا

جالینوسك تجربه طریقیله ضبط ایلدیکی اصناف نبض آنفا
ذکر اولنان اصناف نبضه ضم والحاق اولنه رق هرنقدر تکرار
اولمش اولور ایسه ده ینه جمله سنی ترتیب اخراوزره تعریف
وبیان اولنماسنده طالبینه بعض منافعی مستلزم اولمغله بوراده
تحریر اولنمشدر (١ نبض طویل اولدرکه شریان اصابع اربعه نك
جمله سنی یاخود ایکیسنی اوچنی قرع ایده ٢ نبض قصیر اولدرکه
شریان انجق بر پرماغی ودها زیاده اولدیغی صورتده اوچ پارمغی
قرع ایده ٣ نبض عریض اولدرکه شریان قرع اثناسنده
عرضی جهتنه ممتد اوله ٤ نبض ضیق اولدرکه شریان عرضی
جهتنده تضیق ایده ٥ نبض شاهق اولدرکه شریان اثناء
قرعده مرتفع حس اولنوب اصبعی کویا دفع ایدرکبی اوله ٦
نبض منخفض اولدرکه شریان غیر محسوس اوله ٧ نبض
عظیم اولدرکه شریان طول وعرض وارتفاع جهتیله جمله سنده
بردن ممتد اوله ٨ نبض صغیر اولدرکه شریان اقطار ثلاثهٔ
مذکوره ده ممتد اولدیغی خفی اوله ٩ نبض سریع اولدرکه
حالت طبیعیه یه نسبتله نبضان سرعت اوزره اوله ١٠ نبض
بطی اولدرکه نبضان شریان حالت طبیعیه یه قیاسا آغر و بطی
اوله ١١ نبض متواتر اولدرکه حال طبیعی یه نسبتله بین القرعتین
حس اولنان زمان قصیر اوله و بو نبضه نبض متکاثف ومتدارك
دخی اطلاق اولنور ١٢ نبض متفاوت اولدرکه بین القرعتین
جریان ایدن زمان طویل اوله و بو نبضه نبض متراخی ونبض
متخلخل دخی اطلاق اولنور ١٣ نبض قوی اولدرکه شریان
انامل عمقنه بالغ اولور درجه قوتلو قرع ایده ١٤ نبض ضعیف

اولدر که قرع مذکور ضعیف اوله ۱۵ نبض صلب اولدر که
انامل نبضانه غیر مطاوع اوله یعنی پارمق ایله شریان اوزره
بصمق مراد اولندقده شریان باصلمیوب بلکه انامل منطبع اوله
۱۶ نبض لین اولدر که نبضان انامله مطاوع اوله ۱۷ نبض
ممتلی اولدر که شریان طولو اولوب ومس ولمسه مقاومت ایده
۱۸ نبض خالی اولدر که شریان مختفی اولوب انامله مطاوع
اوله ۱۹ نبض مستوی اولدر که سرعت وعظم وصلابت
جهتیله نبضات بربرینه مشابه اوله ۲۰ نبض مختلف اولدر که
بو جهات ثلاثه نك بریله نبضات بربرینه مشابه اولمیوب
مختلف اوله ۲۱ ذنب الفار دیو معروف اولان نبض اولدر که
اجزاء نبض زیاده دن نقصانه یاخود نقصاندن زیاده یه تدریج
اوزره مختلف اوله ۲۲ نبض ذی الفتره اولدر که شریان بعض
قرع نوبتلرنده سکون ایده ۲۳ نبض غزالی اولدر که اصابعی
اولا بطیء اوله رق قرع ایدوب صکره سرعتله قرع ایده ۲۴
نبض متموج اولدر که شریان تحت الاصابع تدریج ایله مرتفع
اوله ۲۵ نبض دودی اولدر که نبضان دوده نك سیرینه مشابه
اوله ۲۶ نبض نملی اولدر که غایت ضعیف وغایت کوچك اوله
۲۷ نبض مرتعش اولدر که آنده رعشه یه مشابه برحالت حس
اولنه ۲۸ نبض متشنج اولدر که شریان متمدد اولوب جاسی
یمنی قاتی اوله ۲۹ نبض منشاری اولدر که شریان اصابعی
دستره کبی مختلف اوله رق قرع ایده ۳۰ نبض حاده اولدر که ابره
مثللو مرتفع اولوب اصابعی سرعت وقوت اوزره قرع ایده
۳۱ نبض منتظم اولدر که نبضات بیننده جریان ایدن زمانلر

بربرینه مساوی اوله ۳۲ نبض غیر منتظم اولدر که نبضات
بیننده جریان ایدن زمانلر بربرینه مساوی اولمیه ۳۳ نبض
غلیظ اولدر که نبض عریض ایله نبض شاهقدن مرکب اوله
۳۴ نبض دقیق اولدر که نبض ضیق ایله نبض منخفضدن مرکب
اوله ۳۵ نبض مسلی اولدر که یواش یواش قرع ایدرك حد
زیاده یه بالغ اولوب آندن دخی تدریجا اولکی حالنه بالغ وواصل
اوله ۳۶ نبض ملتوی اولدر که آنده شریان کویا دور یلور مثللو
برحالت التوائیه حس اولنور (سؤال نبض جمیع شریانلرده
مساویمیدر یوخسه مختلفمیدر جواب بردکلدر بلکه شریانك
حجمینك اختلافیله مختلفدر بنابرین آوجده نبض حس
اولنمدیغی صورتلرده مرفقده نبض عظیم ومغبنده نبض
صلب حس اولنور وبو سببدن شخص واحدده ایکی شریان
متناظرك قوتلری بربرینه مخالف اوله بلجکی نمایان اولور
مثلا اصاغ الك شریان زندیسی نبضانیله صول الك شریان
زندیسی نبضانی بربرینه مساوی ومنطبق اولماسی ممکندر
وبو اختلاف سبب مذکوره دن نشأت ایلدیکی کبی موضع
شریان برنده عمیقجه وغائر بولماسندن ودیکرنده سطحیجه
موضوع اولماسندن دخی لازم کله جکی ظاهردر (نبذهٔ ثالثه
عروق شعریه ده ظهور ایدن اعراض وعلامات بیاننده در)
عروق شعریه ده حصول بولان اعراضدن بریسی مجموع بدنك
یاخود برعضوك اشتداد حمرتی وطوعا سیلان دم اولوب بونلر
عروق مذکوره نك فعللرنده قوتك تزاید ایلمسنه اسناد اولنور
وبعضا بالعکس تزاید قوتدن اقتضا ایتمیوب بلکه ضعفدن دخی

سیلان دم وقوعبوله بلور و بعضادخی مجرد اسباب خارجیه نك
اثری اولور (نبذهٔ رابعه اورده ده ظهور ایدن علامات بیانندهدر)
اورده ده ظهور ایدن اعراضدن ازجمله بعض عللده خصوصا
امتلاء دموید اوردهٔ عنقیه نك ممدد و کریلواولماسی و بالعکس
امراض حاده وحمیات نائبه نك نوبتلرنده اختفاء وغیبوبت ایدرلر
وامتلاء جزئیده کذلك اصحاب صرعده متسع اولورلر واورام
سرطانیه ظهور ایدن عضو جوارنده بولنان وریدلر متوسع
اولوب طبیبه دقتلوجه تفحصی واجب موادندر زیرا توسع
مذکور صدرده یابطنده بر ورم سببیله وریدك باصلمسندن
اقتضا ایدر ودائما وریدك ممدد ومتسع اولماسی کیدرك
اوزیلوب قوپماسنه سبب اولور که بر وجهله اطباتدبیر ایدهمزلر
و وریدلر بویله ممدد ومتسع اولماسنه فرانسزجه وارسین
یعنی ام الورید اطلاق اولنور و بو اثرا کثریا خدمتکار
وحماللر مثللو ایاقده طورمسی جوق اولنان کیمسهلرك اوردهٔ
ساقیهٔ سطحیهلرنده دوران دمك عسرتی جهتیله کثیر الوقوعدر
ودم وریدی بعض صورتده خلاف طبیعی اولهرق حرکت
قهقریه ایله حرکت ایدرنتسه که نجریان دیو مشهور اولان
اوردهٔ عنقیه ده شق ایمن قلب ام الدم اولدقده مشاهده اولنور
وقانك سیلان وجریانی جمیع عروقده یکصورت اولمایوب
شریانده قوتلو وریدلرده اکا نسبتله ضعیف وعروق شعریهده
دها ضعیف اولورنته که بر شریان فصد اولندقده دم فوران
ایدرك قوتلو خروج وفصد وریدده انفجار ماء طرزنده سیلان
وعروق شعریه قطع اولندقده تقوس ایدرك جریان ایتمسندن

بو مغایرت منفهم اوله بلور (نبذهٔ خامسه دمده ظهور ایدن
علامات بیانندهدر) دمك طبیعت وغریزه سنده وقوعبولان
تغیرات مرضیه دم دورانده یعنی داخل عروقده اولدقجه
تجربه طریقیله بلنهمیوب عروقدن فصد و یاغیری برسبب ایله
خارجه افراغ اولندقده اولوقت تغیرات مذکوره حس اولنور
وطوعا اولان سیلان دمده دخی ینه تغیرات مذکوره ایوجه
اکلاشلمز زیرا بو صورتده دم قطره قطره جریان ایلدیکندن
منجمد اولوب اعراض جسمانیهسندن محسوس و شاهد اولان
انجق لون و قوامی اولور بو دخی دم ایله بشقه برنسنه مختلط
اولمدیغی صورتده اوله بلور بو تقدیرجه دمك تغیراتی همان
خروج ایدن قاندن اکلاشلهمیوب فصد وا کا مماثل جوقجه قان
اقان صورتلرده معلوم اوله بلور مثلا فصد طریقیله سیلان ایدن
دمك قوت سیلاننه دقت واجب اولوب خروج اثناسنده اولان
صوته دلکنده حاصل اولان کوپو که اولقدر دقت لازم دکلدر
واونی دخی جریان اثناسنده متغیر اولهرق امراض التهابیهده
شدید الحمرة وعلل ضعفیه واسکوربوطده سیاهه ناظر واستسقاده
رنکسز وصولق اولور و حمیات عفنهده رایحهٔ دم منتن
ومتعفن اولور وجریاندن براز وقت صکره لکنده تجمع ایدن
دم ایکی جزئه آیریلور که برینه سیروم یعنی مائیت دم ودیکرینه
انسولا یعنی عکر دم که ترکیده پختی دینور و بو ایکی جزئك بیننده
اولان نسبت اختلاف امراض ایله مختلف اولوب عموما حمیات
التهابیه و التهاباتك اوئلنده مائیت دم قلیل و بعضا بالکلیه
منعدم اولور وبعض عللده بالعکس عکر دم ناقص اولوب

مائیت دم نائل اولور و فصد اولندقجه مائیت دم دخی
زیاده‌لشور و مائیت دمك لونی حبیبات صفراویه‌ده صاری اولوب
برقانده یعنی صارلقده دها زیاده صفرت اوزره اولور ولکن
اکثر اطبانك معتبری اولان بو خصوصده عکردم اولدیغندن
مائیت دمده حادث اولان تغیراتی اجمالا ذکر ایدوب عکردمده
ظهور ایدن اعراضی براز تفصیللو جه بیان ایلمشلردر شویله که
جزء مذکورده پیدا اولان تغیرات صورت و قوام و سطحنك
منظر و نمایشنه نظرا اوله‌رق صورت و شکلی اکثریا درونده
حفظ اولنان قابك شکلیله تشکل ایدوب یوقاری یکی سطحی دوز
و مستوی و اشاغی یوزی یومری و محدب اولورو بعض صورتده
بالعکس سطح اعلاسی محدب و سطح اسفلی مقعر اولور
و بو صورتده اولقانه منتارلشدی تعبیر اولنور و بو دخی انجق
عکردم آز مقدارده بولندقده ظاهر اولور و حبیبات التهابیه‌نك
دور ثانیسنده و برقاج قان النـدقدنصکره اثر مرقوم ظهور ایدر
و عکردمك قوامی عموما امراض التهابیه‌ده غلیظ و ثخین و دیکر
علتلرده رخو و رقیق اولور امراض ضعفیه‌ده جزء مذکورك
رخاوت و رقتی تزاید ایلدیکی دها آشکاردر و سطحنك منظر
و نمایشی اکثر امراضده مستکرهدر و بعض صورتده سطح
اعلاسندن عمقی جهتنه یارم و بر پارمق قدر امتدادده مرجان
قرمزلغنده اولور و علل التهابیه‌ده دم محفوظك یوقار و یوزنده
بر حجاب پیدا اولور که قروستا انفلاماتوریا یعنی حجاب التهابی
اطلاق اولنور و بو اثر التهابات صدریه‌ده کثیر الوقوع اولوب
التهاب محلی اولیان حبیبات التهابیه‌ده قلیل الوقوع و سائر

مرضلرده عدیم الوقوع کبیدر و حجاب مذکوره التهابك شدتنه
ناظر اولوب التهاب شدتلو اولدقده حجاب التهابی غلیظ و لونی
رمادی و التهاب خفیف اولدیغی صورتده رقیق و شفاف
اولور و حجاب مذکور عکردمدن فصل اولنوب صقلسه
مائیت دم ترشح ایدر (تنبیه) دمده ظهور ایدن تغیرات مذکوره
کلی و دائمی دیمك اولمیوب بلکه اکثر احوالدر و ظهور ایدن
تغیرات مرضیه دیمکدر (قید ثانی عروق لنفائیه‌ده ظهور ایدن
اعراض بیانندهدر) عروق لنفائیه‌ده ظهور ایدن تغیرات
مرضیه‌نك جمله‌سی معلوم اولامیوب انجق ممر و معبرلرنده
وقوع بولان حمرت و صلابت مثللو تغیرات ظاهره‌سی معلومدر
اما غدد لنفائیه‌ده حصول بولان تغیرات همان یقین درجه‌لرنده
معلوم اوله بلورنته که بعض احوالده منتفخ اولوب وجع
ظهور ایلدیکی طاعون و فرنکیده آشکاردر و بو سببدن غدهٔ
منتفخه‌یه بین العوام طاعون دینور زیرا اثر طاعونك بونده
ظهوری سائر اعضادن اظهر و غایت اشکار اولور و اکثر
امراض جلدیه‌ده خصوصا جرب و حکه و حمره‌ده دخی منتفخ
اولور و مزمن اوله‌رق متورم اولملری سراجه و سرطانی منتج
اولور (تنبیه) لنفانه ظهور ایدن تغیرات بو آنه کلنجیه‌یه دکین
معلوم اولیان مواددندر * فصل رابع * حرارت غریزیه‌ده
ظهور ایدن اعراض بیانندهدر) حال طبیعیده بدنده موجود
اولان حرارت غریزیه حالت مرضیه‌ده سائر افعال بدنیه مثللو
قابل تغیر اولوب انجق بلاد حاره‌ده برقاج درجه زیاده و بلاد
بارده‌ده برقاج درجه ناقص اولور اما حال طبیعیه مضاد اولور

مرتبه تزاید و تناقصی بر حال حالت مرضیه اولوب طبیبه
دقتی واجب اولان امور دندر شویله که طبیب النی حرارت
و برودت جهتیله معتدل اولمق اوزره مریضك اللرینه وایاقلرینه
و یوزینه وکوکسنه وقارننه وموضع مرضه قویوب اون بش
ثانیه قدر طوته‌رق باقه (پس بو صورتده تجسس ایلدکده قنغی
محلده زیاده وقنغی موضعده ناقص اولدیغی اکلاشلوب
اکا کوره حرکت اولنه و بو تغیرات درت نوع اوزره اولوب
اولکسی تزاید وایکنجیسی تناقص واوچنجیسی بطلان ودردنجیسی
فساد طریقیله اولور امدی تزاید حرارت اسنانك اختلافیله
مختلف اولدیغی مثللو امراضك اختلافیله دخی مختلف اولوب
حد تفریطی امراض خفیفه‌ده ظهور ایدن تزاید خفی
وحد افراطی حمیات شدیده‌ده ظهور ایدن حرارت ملتهبه
درجه سیدر وتزاید حرارتی بعضا انجق مریض حس ایدوب
بعضا دخی کرك مریض وکرك طبیب حس ایدر و بو تزاید کاه
کلی کاه جزئی اوله بلوب صورت اولاده بعضا جمیع اعضاده
علی السویه و بعضا بعض عضوده غیر عضوه نسبتله ازید
اولور واکثری اولان دخی وجه اخیردر وصورت ثانیه دخی
بعضا موقع مرضده و بعضا دخی اندن بعید بر عضوده مثلا معده
علتلرنده باشده وعلل رئویه‌ده آوجلرده ظهور ایدر و دائما
اورام حاره‌یی سترایدن جلدده واکثریا صداعده جبهه ده
حرارت تزاید ایدر و بوکا قیاس ایله صدر و بطنده واحشاء
بطنیه‌ده التهاب ظهورنده حرارت مشتد اولور دیمش ایسه‌ده
صوابه قریب اولان انلرك التهاباتی علامتندن دکلدر زیرا

احشاء مذکوره‌نك التهابنده هر نقدر انلرك حرارتی تزاید
ایدر ایسه‌ده لکن اکثر امراضده خصوصا حمیاتده ینه صدر
و بطنك حرارتی مشتد اولور وصورت تزاید بعضا ثابته و بعضا
نائبه و بعضا ذی الفترهٔ غیر منتظمه اولورنته که احتباس طمثه
دوچار اولمش نسوانده وعصبی المزاج کیمسه لرده مشاهده
اولنور و بو وقت تزایده وقت نوبت دینلوب اکثریا بوزده
ظهور ایدرکه حمرت وعرق پیدا اولور و بونلردن ماعدا صورت
تزایده واقع اولان کیفیاتك بو کتاب مختصرده بیانی تنسیب
اولنمیه‌رق بو قدر ایله اکتفا اولنمشدر ونقصان حرارت تزاید
مثللو اضعف وشدت وجزئیت وکلیت وصورت وکیفیت
اعتباریله متغیر اوله بلوب بعضا انجق مریض حس ایدوب
بعضا دخی طبیب دخی حس ایده بلور وایکی صورتده دخی
شدتی مختلف اولمق ممکن اوله‌رق یالکز صوغقلق حس
اولندقده تبرد وقیللر اوپرمك ایله برابر اولدیغی صورتده اقشعرار
واختیاری اولمیه‌رق د ترمك ایله برابر اولدیغی حالده ارتعاش
اطلاق اولنور و بعضا جزئی و بعضا کلی وداخلی وخارجی
ودائمه ونائبه اولور و بر جزئی دائما اللرده وایاقلرده و ارنبه‌ده
وارقاده و بلده ظهور ایدوب بعضا دخی عضوما وفده وقوع بولور
نته که ریح طیار من منده مشاهده اولنور اما حرارت جزئی
بالعکس دائما عضوما وفده بولنماسنه شیخ الصناعه فصولك
مقالهٔ رابعه سنك اوتوز طقوزنجی فصلنده ذکر وتنبیه ایتمشدر
و بالکلیه حرارت غریزیه‌نك بطلان وفقدانی انجق انجماد
حالنده واقع اولوب اولدخی بعضا کلی و بعضا جزئی اولور

شويله كه حرارت مذكوره ميزان الحراره ايله مساحه اولنسه
آلت مذكوره‌ده اشارت اولنان صفره يعنى درجه ذوبان جمده
بولنور ايمش ولكن بو مثللو احوال بدنيه‌نك ميزان حرارت ايله
بلنمسى قبول اولنورشيلردن دكلدر وفساد حرارت اولدركه
برعضو بالبداهه حار ايكن مريض برودتندن وبارد ايكن
حرارتندن شكايت ايدرو بو صورت اخيره الده يا اياقده يابس
غانغرينا ظهورنده اولور كه مريض عضو مأوفده برحرارت
ملهبه حس ايدر حالبو كه واقعده اتده اول مرتبه حرارت بولنماز
وبعضا ظاهر بدنده حس اولنوب باطنده برودت وعكسى حس
اولنمق دخى فساد حرارتندر * فصل خامس * افرازات
وافراغاتده ظهور ايدن اعراض وعلامات بياننده اولوب
برمقدمه وايكى قيدى حاويدر (مقدمه) دم خالصدن بعض
آلات مخصوصه‌نك رطوبات ثانويه‌يى اخذ وجذب ايتمسنه
افراز اطلاق اولنوب اولدخى ايكى نوعدر (نوع اول اول
افرازدر كه غشا يعنى زار تعبير اولنور بعض آلاتده ظهور ايدر
و بو نوع افرازه ترشح يعنى صزمق دينلور (و نوع ثانى اول
افرازدر كه مجارئ مضرغه ايله مزين غدد ومخابى دينلان
آلاتده حاصل اولور وعلوم طبيه‌ده افراز لفظى مطلق ذكر
اولندقده مراد بو نوع ثانى اولان افرازدر (وقيد اول ترشحات
بياننده‌در) ترشحاتك فائده ومنفعتى نعومت بدنى حفظ وعضولرى
بربرينه اتصال واتحاددن وقايه واعضانك حركاتى تسهيل
اولديغندن ماعدا اخلاطك بربريله اولان تعادل كلى‌ده دخى
دخل عظيمى ونفع كثيرى واردر بو سيالاتى اصلاح وتربيه

ايدرك تغذى‌يه اعداد مواد ايدر وبو كتابده كيفيت افرازده
بحث اولنميوب علم امور طبيعهٔ انسانيه مباحثنده تفصيلا سرد
وبيان اولنمشدر انجق بو راده موضع بحث اولان سيالات
مترشحه‌در وترشحاته متعلق اولان اعراض وعلامات اوچ
صنف قلنوب (صنف اول ترشحات طبيعيه‌ده ظهوره كلان
تغيرات متنوعه (وصنف ثانى‌ده ترشحات مرضيه (وصنف ثالثده
ترشحات صناعيه بيان اولنور مثلا ترشحات جلديه وبلغميه
وسروميه ورطوبات مفصليه وسمنيه وحيض واكا مماثل
بعض سيلان صنف اولدن ومده وجراحت مثللو اولان سيلان
صنف ثانيدن وقرحه وكى وبونلره مشابه افرازات صناعيه
صنف ثالثدن اولور (صنف اول ترشحات طبيعيه بياننده‌در)
حال صحتده ترشحات جلديه دائمى وسهولتلو وجميع اعضاده
مساوى ويكنسق اولوب ارالق جوغله رق عرق
صورتنه كيرر كه دائما سخونت هوا وحركات بدنيه وانفعالات
نفسانيه مثللو برسببه منوط ومحتاجدر وحال مرضده متغير
اولديغى آز واقع اولوب ينه جلدك نعومت طبيعيه‌سنى حفظ
ايدر ومعتدل اوله‌رق تزايد ايلدكده جلد مرطب اولوب مادور
يعنى ندى اطلاق اولنور وزياده‌جه ترشح ايدوب جلد اوزرنده
قطره قطره تجمع ايلديكى صورتده سودور يعنى عرق تسميه
اولنوب بعضا كلى وبعضا جزئى اولور وصورت اولاده بعضا
جميع سطح جلده‌ده مساوى وبعضا عنق وصدر وجبهه‌ده
زياده اولورته كه اصحاب سلده معاينه اولنور وجزئى اولديغى
صورتده اكثريا آوجده وجان اونده وجبهه‌ده ظهور ايدوب

طبیعتی دخی کاه حار وکاه بارد اولور وقوام ولونی دخی بعضا
یاپشغان وغلیظ وقطرانی وبعضا لطیف ورقیق وصولو
وبیرنك وبعضا صاری یه مائل وکاه قرمزی یه ناظر اولوب
سیاه اولدیغی دخی کوریلمشدر وامراض حادهنك دور اولنده
ودیبا طیسده یعنی دولاب علتنده واستسقاده بالکلیه باطل
اولوب جلدیبوست کسب ایدر ورایحهسی علی الاطلاق اکشی
وبعضا منتن وحصبه وجدریده کوف قوقیسنه مشابه اولور
وترشحات بلغمیه دخی ترشحات جلدیه مثللو حال صحتنده
معتدل ومتناسب اولوب آزار ازار خارجه مندفع اولور خده
تناول طعام واشیاء خارجیهنك تماسی اثناسنده تسهیل بلع وازدراد
ایچون ترشح مذکورهده تکثر وتزاید حصولبولور وحال مرضده
کاه تزاید وکاه تناقص وکاه باطل وکاه فاسد اولوب بعضا بالجمله
اغشیهٔ بلغمیهده ظهور واکثر یا بعضیسنده حصولبولور وبعض
صورتده دخی زکامده اولدیغی مثللو برعضوك غشاء بلغمیسندن
عضو دیکرك غشاء بلغمیسندن مثلا انفك غشاء بلغمیسندن
بلعومك وفك غشاء بلغمیسنه سرایت ایدر وتزایدی زکامك
دور ثانیسنده وتناقصی دور اولنده وحمیات شدیدهنك مدتنده
واقع اولور وبلغمك رایحهٔ اصلیه سی دخی حال مرضده تغیر
ایدرك منتن ومنوی واکشی اولور ولونی دخی کاه صاری یه
مائل وکاه یشل اولور وسیلان مزمنده وذوسنطاریاده قرمزی
وحمیات شدیدهده سیاه اولوب بونلردن ماعدا علتده صولوق
بیاض اولور وقوامی زکامده واسهال بلغمیده رقیق وزکام
عتیقده غلیظ اولور وبعضا برشیء ایله مختلط اولمایوب بالکز

اوله رق ترشح ایدر نته که قوریزا یعنی زکام وخناق وبلنوراجیا
یعنی درور المنی که ترکیده بل صوغقلغی تعبیر اولنور بونلرده
واقع اولور وبعض علل مثانهده بول ایله وذوسنطاریاده
براز ایله وقیئده طعام ایله مختلط اولور وبعضا دخی دم ایله مختلط
اولور (تنبیه) بعض اطبا بوذکر اولنان علتده بلغمك کیفیت
سرایت ایله متکیف اولماسنه ذاهبلردر ومائیت دمك انفراز
وترشحی دخی حالت مرضیهده هرنقدر متغیر اولور ایسهده
ینه قابل تقدیر دکلدر زیرا اغشیهٔ سرومیه حواس ایله حس
اولنور محللردهبولنمامشدر واستفراغات ایله دخی تغیرنه استدلال
اولنهماز بوصورتده ترشحات سرومیهده وقوعبولان تزاید
وتناقص وبطلان وفساد مثللو تغیرات حال حیاتده بلنه میوب
حجاب صدر یاخود حجاب مستبطن بطنك التهابی سبیله وفات
ایدن کیمسهلرده بعد التشریح اکلاشیلور (وبعضا دخی نسج
خلویده وقوعبولان ترشحات سرومیه اعضاء مجاورهنك
متمدد وکریلو اولماسندن استدلال اولنه بلور امااون وقوام
وطبیعت خصوصنده بروجهله بو تغیرات بلنهمزمکر که مائیت
دم بولنان عضولرده بالعرض مفتح ومجرا پیدا اوله وسطوح
مفصلیهده بولنوب رطوبات مفصلیه تعبیر اولنان سیالاتك
دخی تغیری مائیت دم مثللو اولوب انجق تراکم وتجمع ایلمسی
اطراف مفاصلده تمدد وتورم پیدا اولماسیله اکلاشلور ومقلهنك
ترشحات طبیعیهسنك آرتماسی استسقاء عینی واذنك کی
تجویف طبلهنك کسرنی احداث ایدر کذلك حال صحتده وقت
وقت ظهور ایدن سیلان دم حال مرضده متغیر اولور ورعاف

وباسور ایله مبتلا کیسه‌لرده دخی بومثللو تغیرات ظهور ایده
بلور (صنف ثانی ترشحات مرضیه بیاننده در) ترشحات
مرضیه‌نك تأثیر جهتیله اعظمی مده اولوب اولاندن بحث
اولنور معلوم اوله که مده‌نك حصول و تکونی حقنده اطبا آرای
مختلفه اوزره اولوب بعضیسی دخان نام طبیبك رأینه تابع اوله‌رق
اولا درون شرایینده واقع اولوب بعده عضوده ترشح واقع
اولور دیدیلر و بعضیسی دخی رأی سابقه مقابل اوله‌رق درون
شراینده اولماسنی انکار ایدوب انجق دمك بعض عضوه منصب
اولماسندن نشأت ایتمسنه ذاهب اولمشلردر والیوم عامهٔ اطبانك
دخی قبول ایلدکلری بو رأی اخیردر و بو رأی اخیره ذاهب
اولانلر دخی مرتبهٔ ثانیه‌ده ایکی فرقه اولوب فرقهٔ اولی حصولنی
انجق تقیح وقوعبولان عضوك اجزاء متحلله سندن یعنی انقاض
وفضلاتندن تکون ایتمسنه ذاهب اولوب فرقهٔ ثانیه دخی اول
عضوده سیالات مختلفه خصوصاً الینفا ایله سمن بیننده بر ترکب
کیمیائی اولماسنه ذاهب اولمشدر مع مافیه بو ایکی رأیی دخی
اطبای عصر قبول ایلمیوب بلکه ترشحات طبیعیه واقع اولان
آلاتده ظهور ایتمسنه ذاهب اولمشلردر زیرا مده‌نك صورت
وقوامی حال ترشحده حصولبولامیوب بلکه ترشحدن صکره
عضو متقیح اوزره بر از مدت اکلانماسنه محتاج اولدیغی ظاهردر
شویله که هر آنده جریان ایدن رطوبت سونکر ایله اخذ وجمع
اولنوب صکره صقلدقده جمع اولان رطوبت حقیقةً مده
اولمایوب بلکه بر از رقت کسب ایتمش وفی الجمله متغیر اولمش
مائیت دمدن عبارتدر و اعضاء بدنیه‌نك جمله‌سی بو تکون

خصوصنده صلاحیت وقابلیتلری مساوی دکل ایسه‌ده بنه
رباطات مفصلیه واوتار عریضه‌دن ماعدا جمیع اعضا وانسجه‌ده
تقیح واقع اوله‌بلور ودائما تقیحدن مقدم التهاب واقع اولور
یعنی التهاب وقوعبولمایه‌رق تقیح واقع اولماز امارهٔ وسائر
آلاتده بعضا تکون ایدن اورام صلبه‌نك رخاوت کسب ایدرك
مده صورتنده ترشح ایلمسی دعوای سابق ایله معارض دکلدر
زیرا صورتده قیحه مشابه ومماثل ایسه‌ده حقیقتده مده وقیح
دکلدر و بعضا برمز کره طوبلنوب بعضا دخی خلال اعضاده
واقع اولور و صورت اولاده خارجه افراغ اولنوب صورت
ثانیه‌ده انتشاف وامتصاص طریقیله اول عضودن جذب
اولنوب طاغیلور وقیح کندی ذاتنده اعراض جسمانیه ونظام
بدنده احداث ایلدیکی تغیراته نظرا اختلاف اوزره اولوب
جروح کبیره‌ده ومدت مرضده سائر احوال مخصوصهٔ مرضیه‌ده
جوقجه ترشح ایدوب حمیه وپرهیزه عدم رعایت وانفعالات
شدیدهٔ نفسانیه واستفراغات عارضهٔ جدیده سببیله تناقص
ایدر وکیجه‌لرده کوندزلردن زیاده جریان ایدر ولونی عادتا
صارویه ویشله ناظر اولوب وبعضا دخی قرمزی‌یه وقورشونی‌یه
مائل اولور واصحاب یرقانده صاری اولور و بعضا جمیع اجزاسی
یکرنك اولوب بعضا دخی مختلف ومتنوع اولور مثلا بعض
قطعه‌سی صاری و بعض قطعه‌سی قرمزی یاخود سیاه اولور
وقوامی دخی اکثریا غلیظ و بعضا رقیق اولور ورایحه‌سی دائما
منتن ومتعفن ومورث غثیاندر و بیطعم اولوب بعضا دخی حریفدر
وثقل طبیعیسی ماء مقطرك ثقلندن زیاده‌در بو صورتده صویه

القا اولنسه باتوب چوکر ومقدارینك تزایدنه سبب اولان شبلرك
بو اعراضده دخی دخل وتأثیری واردر اما کیفیات کیمیائیه سنك
اعراض وعلامات مبحثنده مناسبتی وطبیبه نفعی اولمدیغندن
بوراده ترك اولنمشدر و بدنه اولان تأثیری ظهور ایلدیکی عضوك
اختلافیله مختلف اولوب جلدده واقع اولدقده حرتنه
وصو بیلماسنه سبب اولور ونسیج مجرویده واقع اولدقده
طوپلنمدیغی صورتده یکیدن حدوث قیحه و بریرده تجمع
ایلدیکی صورتده وهوا تماس ایلدکده آز وقتده تحمل اولنماز
درجه تعفن ایدر وافعال طبیعیه نك تغیرنه سبب اولور و بو اثر
همان جروح خارجیه یه منحصر اولمیوب احشاء بطنیه ده
واقع اولدقده مضر وو خیم اولورو بعضا جدری وفرنکیده
مشاهده اولندیغی اوزره کیفیت سرایت ایله متکیف اولور
و بوندن ماعدا بعض ترشحات مرضیه وار در مثلا جلدك
نسج شبکیسنده و بشره ده بثورات جاورسیه و نار فارسی
وصبیانده جلدهٔ رأسك تقشری و سعفه ده دخی برنوع صاری
صو ترشح وسیلان ایدر که کیدرك تماس هوا ایله تقشر ایدوب
یبوست کسب ایدر (صنف ثالث ترشحات صناعیه بیاننده در)
ترشحات صناعیه نك اعراض وعلامات مبحثنده نفع کلیسی بك
ظاهر دکل ایسه ده ینه بعض منافعدن خالی اولمیوب طبیبه
ترشح ایدن سیالاتك کمیت و کیفیتنی بلمك بیفائده دکلدر امدی
قوای بدنیه یه ضعف طاری اولمیان امراض خفیفه ده بومثللو
ترشحاتك مقداری کثیر و غلیظ و یکجنس وغیر منتن اولوب
ظهور ایلدکی عضوك لونی وردی اللون یاخود قرمزیسی

وحسی دخی حد افراطه وارمیارق شدت اوزره در و وخیم العاقبه
اولان علاده مدهٔ صناعیه دائما مائیت دم اولوب قوامی دخی
بر صورتده اولماز و بعضا دم ایله مختلط اولور ورایحه سی دخی
تحمل اولنماز درجه منتن ومتعفن اولور و واقع اولدیغی سطحك
لونی صولق وقورشونی ومائی وسیاه اولور و بعضا بیجس اولوب
بعضا دخی جزئی طوقنمق ایله اوجاع شدیده پیدا اولور و بونلر
بر مرضك ظهورندن مقدمجه کیلورلر یاخود ترشح وسیلان
ایدن ماده ده بر تغییر عظیم واقع اولور (قید ثانی افرازات
بیاننده در) حال طبیعیده افرازات ترشحات ایله برابر افعال بدنیه
بیننده جاری اولان تعادل کلینك مضبوط ومحفوظ اولماسنه
سبب در شووجهله که مناوبت طریقیله افرازات تزاید ایلدکده
ترشحات تناقص وترشحات تزاید ایلدکده افرازات تناقص ایدر
وحال مرضده بالعکس کاه حمای دقده وقوعبولدیغی کبی
ایکیسی بردن تزاید ایدوب اجزاء متحلله اجزاء منضمه دن زائد
اولدیغندن بدنه هزال ودقی ایجاب ایدر وامراض حاده نك
اولکی وایکنجی دورنده تناقص ایدرلر و بالکلیه معطل دخی
اولملری ممکندر و بو ذکر اولنان تغیرکلیدن ماعدا هر بر
افرازك کندویه مخصوص فساد وتغیری واردر که ترتیب
اوزره بیان اولنور اولا انفراز دمعه ده وقوعبولان حالات
شویله در که حال صحتده رطوبت مذکوره نك دمدن انفرازی
کرهٔ عینیه نك طبقهٔ خارجیه سی اولان طبقهٔ ملتحمه نك همان
یبوستی کیدوب مرطب اوله جق قدر منفرز اولوب یوزه جریان
وسیلان ایتمزو بعضا حزن وسرور وتأثیر بردسبیله تزاید ایدوب

تقاطر وجریان ایدر وحال تناقصی ندرت اوزره اولوب تزایدی
بعضا حمیات مختلطه‌ده ودائما اختناق رحمده ومالیخولیاده
ظهور ایدر وانفراز لعابده وقوعبولان تزاید کاه اعراض مرضیه
و بعضا آثار دوائیه اوله‌رق ظهور ایدر وصورت اولادن اولدیغی
وقتده سیلان اللعاب تسمیه اولنور واکثر یا لثه‌نک ولسانک
انتفاخ وتورمی ایله برابر بولنور ونقصان لعاب امراض حاده‌نک
اکثریسنده واقع اولور وطبیعتی دخی بعض اوجاع عصبیه‌ده
متغیر اولوب حریف ومحرق اولور و بعض علل مثانه‌ده طعمی
طعم بوله استحاله ایدر ومجاری لعابیه‌ده سده وقوعنده انفراز
لعاب عسرت ایله اولور و داء الکلبده کیفیت سرایت ایله متکیف
اولدیغندن مرض مزبور ایله مصاب اولان کیمسه دیگر کیمسه‌یی
اصردقده اول کیمسه‌ده علت مذکوره ظهور ایدر وانفراز
صفراده حال طبیعیده بر اثر ظهور اتمز و تزایدی هیضه و غلبهٔ
صفراویه و التهاب کبدده واقع اولوب تناقصی دخی استحالهٔ
سمنیهٔ کبد نام علتده ظهور ایدر واحتباسی صفرت بولدن
و یرقاندن استدلال اولنور و پانقره آس نام رطوبتده ظهور ایدن
تغیرات شمدی‌یه قدر معلوم اوله مامشدر وانفراز بولده حال
صحتده تقریبا هرکون استفراغ اولنان بولک مقداری بر برینه
مساوی اولوب استفراغات سائره‌نک تزایدی ومدرات واختلاف
هوا واقلیم مثللو سببلر ایله کاه تزاید وکاه تناقص ایدر وحین
تبولده حار وشفاف یاخود لیمونی وطعمی جزئی حامض ورایحه‌سی
متن اولمیه‌رق حدتلو وسرت اولور وصوغومغه باشلدقده
بولانوب نه‌راز وقت مرورنده اجزاء کثیفهٔ ثقیله قعر قاروره‌یه

رسوب ایلدکده شفاف اولور وایکی اوچ کون مرورنده رایحه‌سی
نشادر رایحه‌سنه بکرز وتناول واستعمال اولنان اطعمه
وادویه‌نک تأثیریله دخی لونی متغیر اولور مثلا خیار شنبه و برادهٔ
الحدید ایله معمول ترکیبات استعمالیله سواد اللون اولوب قوزی
قولاغی مطبوخی ایچلدکده حموضت پیدا اولور وترمنتی استعمال
اولندقده منکشه رایحه‌سنه مماثل اولوب وقوش قوماز دینلان
سبزه اکل اولندقده غایت بدرایحه اولور وحال مرضده کرک
تبولده وکرک بولده کونا کون تغیرات ظهور ایدوب درور المنی‌ده
یعنی بل صوغقلغنده تبول ایتمک وجع واضطراب ایله واقع
اولور وتقطیر البول نام علتده قطره قطره مندفع اولور وحصات
المثانه نام علتده فتور واحتباس اوزره مندفع اولور وسلس
البولده لاینقطع تقاطر ایدر و بعضا مجرای طبیعیدن کلیوب
سره‌دن ومعاء مستقیمدن وصفندن وتحت قضیبدن کلور وتیرق
وتعرق وقیء طریقیله دخی مندفع اولدیغی واردر حتی بوارحاونام
طبیب بطون دماغیه‌ده بولک بولندیغنی ذکر ایلمشدر و بول
بعضا انحطاط مرضده ودیابیطس نام علتده تزاید ایدوب
استسقاء زقیده قلیل اولور ووجع کلاده محتبس ومنقطع اولور
وسیلان المنی‌ده ساری اولور وعلل عصبیه‌ده شفاف اولوب
صبیانده قروپه نام خناقده وسراجه‌ده وشبانده نقرسده بیاض
رنک اولور وامراض حاده‌نک دور اولنده لیمونی اولوب حمیات
صفراویه‌ده صاری اولور ویرقانده زعفرانی اولور وحمیات
التهابیه‌ده سرخ رنک اولوب امراض مهلکه‌ده اسمر وسیاه
اولور ورایحه‌سی نزلهٔ مثانه‌ده نشادر قوقیسنه مشابه اولور

وغانغرينا لو اولان التهابده بارد اولور وكليتين‌ده ياخود حالبين‌ده
ومثانه‌ده ومجرای قضيبده انفجار الدم ظهورنده دم ايله مختلط
اوله‌رق مندفع اولوب بلغم ومده ايله دخی ممتزج اوله‌رق
ظهور ايدر والتهاب مثانه‌ده اغشيۀ كاذبه خروج وحصات
الكلا وحصات المثانه نام علتلرده برنوع قوم ونخود قدر ودها
بيوك طاشلر خروج ايدر ومجرای قطريده سطح بولده طفاوه
بوله تعبير اولنور برغشاء رقيق حاصل اولور واستفراغ بولدن
برازمدت مرور ايتدكده قاروره‌ده رسوب پيدا اولوب قعر قاروره‌ده
تراكم ايلديكی صورتده راسب اطلاق اولنور وقاروره‌نك بالاسنده
تجمع ايلديكی صورتده غمام دينلور ووسط قاروره‌ده معلق
بولنديغی تقديرجه رسوب معلق تعبير اولنور راسب امراض
حاده‌نك درجۀ انحطاطنده ظهور ايدر ولون رسوبات دخی
مختلف اولوب اكثر امراضده رمادی اولوب بعضا دخی وردی
اولور ونادرا بيشله مائل اولور وبوذكر اولنان رسوباتدن ماعدا
رسوب خميری ورسوب مخاطی ورسوب مدی ورسوب رملی
دخی واردر كه تفصيلی قلينيقا تعبير اولنان علم تشخيص امراضده
بيان اولنمشدر * فصل سادس * انتشافاتده ظهور ايدن علامات
بياننده‌در (انتشافات بعض عللده خصوصا التهابات شديده‌ده
مثلا ذات الجنبده علت تزايد ايلدكجه تناقص ايدوب ضعف
بولديغندن جلد يابس اولور وبول آز اولوب بلغم دخی قلت
اوزره خروج ايدر وانتشافاته قوت كلوب تزايد ايلدكده جلد
رطوبت اوزره اولوب بول دخی كثرت اوزره افراغ اولنور
وبلغم دخی جوقجه كلور كذلك استسقاء لحميده واستسقاء طبليده

دخی امر بويله اولوب انتشافاتده قوت ظهور ايتدكجه يواش
يواش استسقا وانتفاخ دخی تناقص بولور وبعض افرازاتك
تزايدی مثلا ديباطسده بولك تزايد ايتمسی واستسقاء طبليده
نجاب مستبطن بطنده مائيت دمك كثرتی انتشاف جلدك
وانتشاف رئه‌نك قوت بولماسندن وتزايد ايلمسندن اقتضا ايدر
وديباطس ايله مصاب كيمسه‌لرده يوميه بش والتی بلكه اون
وقيه بول افراغ اولنمسی دخی انتشافاتك قوت تزايدندن
نشأت ايتمسی ظاهردر وبالعموم هر بار بعض الاتده انتشاف
تزايد ايلسه ديكر اعضاده دخی افراز قوت بولوب جوغالور
الحاصل انتشاف ايله انفراز بربرينه ناظردر * فصل سابع *
اغتذاده ظهور ايدن اعراض بياننده‌در) حال صحتده تغذيه‌ده
وقوعبولان تغيراتك كرچه اثر بسی حال حياتده معلوم اوله‌مز
ايسه‌ده ينه بعض نوعی ذكر اولنور امدی تغذی كاه متزائد وكاه
متناقص وبعضا دخی فاسد اولوب وبالكليه باطل اولماسی
حياتی زائل ومنسلب اولمش اعضاده واقع اولور پس تزايد
اغتذا سمن بدن ايله معلوم اولوب درجۀ افراطه بالغ اولمادقجه
اعراض مرضيه‌دن دكلدر وتناقصی همان جميع امراضده
ظهور ايدوب كلی اولديغی تقديرجه هزال اطلاق اولنور
وبوازقسمی عضوده ظهور ايدرسه اول عضوده تغذينك
ضعف بولماسندن وخيلی وقتدنبر وتضييق ومنوطی اولماسندن
اقتضا ايدر وفساد تغذی تناقصدن زياده اسباب مرضيه‌ده
دخلی اولوب علل آليه‌نك اكثريسنده سبب مستقل اولور مثلا
بعض اعضانك نسجی درونده پيدا اولان كبسات غيرطبيعيه

وعظام ساقك انحنا واعوجاجی و دیگر فسادات متنوعه بلکه
جمیع التهابات جمله سی فساد تغذیدن حاصل اولور کذلك سن
نموده بولنان صبیانك نشوونمالرینك باطل ومعطل اولوب برقاج
سنه دن نشو جهتیله برحالده قالمسی دخی فساد تغذیدن ایجاب ایدر
وکبدرك حدبه یه باعث اولور وامراض حاده نك مدتنده قامهٔ
مریضده ظهور ایدن تزاید دخی فعل مذکورك فسادندن نشأت
ایدر وآزچوق ضرر و خطره دلالت ایدر (مقالهٔ ثالثه افعال
تناسلیه ده ظهور ایدن اعراض بیانده در) فصول سابقه ده
سرد و بیان اولنان اعراض وعلامات مطلقا انسان حقنده اولوب
یعنی ذکور واناثده مشترك اولدیغندن ایکیسنده دخی بر صورت
اولوب عموما بیان اولنمشیدی اما افعال تناسلیه اختلاف جنس
سببیله مختلف اولدیغندن هر برنده ظهور ایدن اعراض
وعلامات دخی بشقه بشقه ذکر و بیان اولنور (امدی ذکورده
انفرازمنی حال مرضده نادرا تزاید ایدوب عشق سببیله حاصل
اولان مالیخولیاده واقع اوله بیلور وکثرة الشهور اطلاق اولنان
مرضك علامت رئیسه سیدر وتناقصی همان علت مذکوردن
ماعدا علل ده واقع اولور واستفراغی دخی درورالمنی نام علتده
وجع ایله اولور و بعض شخصده حالت مرضیه اولمیه رق ارالق
اراالق بلا شهوة ولانهوض سیلان ایدر و عسرة الانزال
نام مرضده دفق ضعیف اولوب زحمتلو اولدیغندن منی
دفق اوزره مندفع اولامیوب بلکه جریان صورتنده مندفع
اولور و بعضا مجاری مخصوصه سندن عدول ایدرك مثانه یه
هجوم ایدوب بعده بول ایله مختلط اوله رق خروج ایدر و بو عدولك

سببی مجاری دفقیه نك وضع طبیعی اوزره اولمامسیدر ونقصانی
یعنی نقصان الباه بعضا قضیبده قوت نهوضك بطلانندن
و بعضا مجاری منویه نك مأوف اولماسندن و بشقه اسباب
کثیره دن ایجاب ایدر واناثك افعال تناسلیه لرنده ظهور ایدن
اعراض طمث ونفاس ولبنك انفراز واستفراغلرنده واقع اولور
و بطلان واحتباسی دخی امراض مزمنه نك دور اخیرنده
ظهور ایدر ومجرای طبیعیدن عدول ایدرك طرق مختلفه ایله
سیلان ایتمسی دخی قتی چوق مشاهده اولنور ونفاس اکثریا
بعد وضع الحمل حامله نك بر مرض ایله مصاب اولدیغی وقتده
نقصان بولور ومحتبس اولوب سیلان ایتمامسی التهاب بریطون
نام علتده واقع اولور وانفرازلبن دائما حال مرضده تناقص
ایدوب بعضا دخی بالکلیه محتبس اولور و بو عرض فقدان
لبندن اولدیغی صورتده مرضعه نك ممه لری صولیوك وصارقق
اولوب لبنك غدهٔ ثدیه ده تعکر ایتمسندن ایجاب ایلدیکی حالده
عضو مذکور صلابت کسب ایدر و بونلردن ماعدا لمس ایله
یاخود مرآت الرحم نام آلت واسطه سیله محسوس ومبصر
اولان جساوت عنق رحم واورام و بثورلره دخی طبیبك دقت
واهتمام ایلمسی لازمه دندر (مقالهٔ رابعه اعراض مرضیه یه
متعلق بعض تنبیهات وملاحظات بیاننده در) امراضك
بعضیسنده همان بر عرض ظهور ایدر قیء ورعاف عرضلری
ظهور ایدن امراض کبی واکثر امراضده اعراض متعدده
ظهور ایدوب بر برینه اصلیت و فرعیت وکلیت وجزئیت
وذاتیت وعرضیت مثللو اضافات واعتبارات سببیله امراض

كثيره حاصل اولور كه بو جهتدن بر برندن فرق وتمييز اولنور
وبو اعراضك جمله سنه بردن تفرقهٔ امراضده دقت واهتمام
واجبه دن اولمايوب بلكه اول مرضك اعراض ذاتيه وعلامات
اصليه سنه امعان نظر لازمدر مثلا ذات الجنبده حمرت وجه
ووجع صدر وصداع واختلال حواس وعطش وتواتر نفس
وسعال وعسر تنفس وسرعت نبض وظهور حما واحمرار بول
مثللو اون برقدر عرض ظهور ايدوب حالبوكه بونلرك جمله سی
مرض مذكورك علامات فارقه سی دكلدر زيرا ذات الجنبك
اعراض اصليه سی وجع الجنب وعسر تنفس وسعال اولوب
اعراض باقيه بونلردن تولد ايتشدر شويله كه عسر تنفس
تواتر نفسی موجب اولور وتواتر نفس ايله سرعت نبض بيننده
مناسبت وملازمت اولديغندن نبض دخی سريع اولور
وايكيسی مجموعندن دخی ازدياد حرارت لازم كلور كه اولدخی
عطش وحمرت بولی مقتضيدر وصداع دخی اكثريا سعالدن
وحمادن لازم كلور امابعض علاده اعراض ظاهره نك وجه
مذكور اوزره بر بريله اولان ارتباطلری بولنمه ميوب بو صورتده
او اعرضلرك ظهور ايتدكلری اعضا ايله موضع مرض بيننده
بر علاقهٔ لطيفه وبر مناسبت خفيه بولنماسنه اسناد اولنور
وبو وجهله ظهور ايدن اعراضه آثار علاقيه اطلاق اولنوب
حصولنه سبب اولان قوته دخی علاقه ياخود لاطينجه سمپاتيا
تعبير اولنور وعلاقه ايكی نوع اولوب برينه علاقهٔ كليه وديكرينه
علاقهٔ جزئيه دينلوب بو راده مقصود اولان نوع اخيردر كه
اولدخی علاقهٔ اتصال وعلاقهٔ تماس وعلاقهٔ تباعده تقسيم

اولنمشدر

اولنمشدر بو صورتده بعض الياف عصبيه نك انحراقنده
ظهور ايدن تشنجات عموميه وامعاسنده ديدان بولنان كيمسه لرك
حال نومده خورلده ماسی وحصات مثانه ايله مصاب اولان
كيمسه لرك مجرای بولده ظهور ايدن اوجاع شديده علاقهٔ
اتصالدن اولوب حجاب مستبطن بطنك التهابنده قیء ظهور
ايتمسی علاقهٔ تماس قسمندن اولور وكليتانك برينك التهابنده
اولبرنده انفراز بولك بطلانی وامراض رحميه ده ممه لرده وجع
ظهوری وبصر واحده رمد وضعف طريانده چشم ديكرك
دخی ضعيف اولماسی والتهاب كبدده منكب ايمنده وجع پيدا
اولماسی ومعده ورحم وكبد علتلرنده سعال ظهوری وامراض
دماغيه وريويه ده قیء واقع اولماسی ومطلقا قیء ايتمزدن مقدم
شفهٔ سفلی نك اختلاج وارتعاشی وعلل ديدانده انسان العينك
انساعی وجروح رأسيه ده كبدك التهابی علاقهٔ تباعد قسمندن
اولمش اولور ومرضك جميع اعراضی بردن ظهور ايتميوب
امراض حاده ده استيلاء مرضدن ايكی اوچ كون صكره
اعراض ذاتيه ظهور ايتمكه باشلار وامراض مزمنه ده مدت
مرضه كوره بعضا بر وايكی واوچ آی صكره وبعضا بر سنه
بلكه سنين كثيره مرورنده ظهور ايدر واعراض ذاتيه نك دخی
اعراضی واردر كه اعراض الاعراض وعلامات العلامات
تسميه اولنور بعض حميات التهابيه ده واقع اولان نفث الدم
كبی زيرا اكثريا عرض مذكور حميات التهابيه ده ظهور ايتميوب
بلكه حماسببيله امتلا حاصل اولماسندن اقتضا ايدر اشته
اعراض مرضيه يه متعلق اولان قواعد كليه بو بيان اولنان

موادا اولوب احکام جزئیه دخی بونلره تطبیق وقیاس اولنه رق
ظاهر وآشکار اولور *باب ثامن* جریان امراض بیاننده اولوب
بر مقدمه واوچ فصللی حاویدر (مقدمه) جریان امراض
دیمک آنلری ایجاب واحداث ایدن آفاتك وکندیلرینی اشعار
واعلام ایلیه‌ن اعراضك حدوث وصدورلرینك طریقی
وبربرینه تعاقب وتناوب ایتملرینك اصولی دیمک اولوب انجق
آفات عضویه اکثریا حال حیاتده قابل تقدیر اولامدیغندن
طبیه جریان امراض باخنده یعنی امراضك قالبلرینی وحاده
ومزمنه صورتلرینی واولرلرینك فرق وتمییزلری وبونلره
متعلق نجه احوال متعدده نك تفتیش وتفحصلری بابنده دلیل
وقائد اولان اعراضده ظهور ایدن تبدلات وتغیر اتدر فصل اول
امراضك قالب وصورتلری بیاننده‌در) قنغی مرض که ابتداسندن
انتهاسنه دکین اعراض بر قرار وبر صورت اوزره اولسه اول
مرضه مرض مطبق یاخود مطبقة الصوره اطلاق اولنور وحیات
التهابیه بعضا بو نوعدن اولور زیرا کرچه حکم مرضیده
اعراضده بعض اختلافات ظهور ایدر ولکن بو اختلافات
غایت خفی وغیر محسوسدر امراض نائبه اولدر که مطبقه مثللو
اعراض حالت واحده‌ده قالمیوب بلکه بعضا خفت وبعضا
شدت بوله (پس المرض نائبه اعراضك خفت وشدت بولماسی
اعتباریله اولوب نوبات هر کون ظهور ایدرسه اول صورته
صورت دائمه یاخود لازمه اطلاق اولنور ونوبات هر ایکی کونده
بر کره ظهور ایدر ایسه صورت ربع وهر اوچ کونده بر کره
ظهور ایدر ایسه صورت ثلث وبش کونده بر کره واقع اولور ایسه

صورت

صورة خمس ویدی کونده بر کره ظهور ایلدکده صورة سبع
اطلاق اولنور ونوباتك عودتلری بویله منتظم اولمیوب مختلف
ومختلط اولدقده اول صورته صورت مختلطه تعبیر اولنور
وصورة ثلثده نوبات هر کونده وهر ایکیسی بربرینه محاذی
اولمق شرطیله واقع اولدقده صورة ضعف ثلثه اطلاق اولنور
ینه صورت ثلثده بر کونده ایکی نوبت واقع اولدقده صورت ثلث
مضعف اطلاق اولنور وصورت ثلث ثلث اولدر که اولکی
واوچنجی کونده ایکیشر نوبت واقع اوله ایکنجی ودردنجی
کونده بالعکس بر نوبت واقع اوله بو صورتده بهر اوچ نوبت
هر ایکی کونده بربرینه محاذی اولور صورت ضعف ربع اولدر که
متوالیا هر ایکی کونده بر نوبت ظهور ایدوب اوچنجی کون
آپیرکسیا یعنی فتور نوبت واقع اوله ودردنجی کون اولکی کونه
ویوم خامس یوم ثانیه ویوم سادس یوم ثالثه محاذی اوله‌رق
اندن دخی فترت واقع اوله صورت ربع مضعف اولدر که هر اوچ
کوندن اوچ کونه بر کونده ایکی نوبت واقع اوله وصورت ربع
مثلث اولدر که هر کونده بر نوبت واقع اولوب اول نوبتلری
زمان ومدت وشدت جهتیله اوچ کوندن اوچ کونه محاذی اوله
واوچ اولکی کونلر بربرینه بکزمیوب یوم رابع یوم اوله وخامس
ثانیه وسادس ثالثه مشابه اوله بو صورتده صورت ربع مثلث
صورت ضعف ثلثه‌دن وصورت لازمه‌دن افتراق ایدر زیرا
صورت ضعف ثلثده بر کونده ظهور ایدن نوبت ایکنجی کونده
واقع اولان نوبته بکزه میوب بلکه هر ایکی کونده ظهور ایدنلر
بربرینه مشابه اولور وصورت لازمه‌ده بالعکس بهر کونده واقع

اولان نوبات جمله‌سی بر برینه مشابه اولور وصورت لازمه ایله
صورت نائبه‌دن مرکب اولان صورته صورت ذات الفتره دینلور
وبعض امراضك بویله ذات الادوار اولماسی حقنده آرای
اطبا مختلف اولوب بعضیسی اخلاط بدنیه‌یه وبعضیسی
اعضایه وبعض اطبا قوت مدبره‌یه اسناد ایتمشلردر وبو اقواللك
جمله‌سی فرضیات محضه قبیلندن اولوب بردلیله مبنی دکلدر
مدوجذر حیض وباسور مثللو دوریتی ثابت اولوب علت
قریبه‌سی معلوم اولمیان موادندندر *فصل ثانی* تقسیم جریان
مرض بیانده‌در) صحته منتهی اولان علل‌ده درت وقت
معتبردر که اولکی نه وقت ابتدا وایکنجی‌یه وقت تزاید وثالثه زمان
وقوف ورابعه وقت انحطاط اطلاق اولنور وقت ابتدا اولدر که
آنده مرض ظهور ایده ووقت تزاید اولدر که انده مرضك
اشتدادی مستبان اوله وزمان وقوف اولدر که مرض اول مدتده
نه تزاید ونه تناقص ایدوب بلکه حالت واحده اوزره قاله (وقت
انحطاط اولدر که انده مرضك تناقصی ظهور ایده وابتداء
مرض امراض حاده‌ده تبرد واقشعرار وازدیاد وحرارت ایله
تبین ایدوب بعضا دخی وجهك تغیری ورعشه وتشنج وغشی
ووجع وجشا وقئ وعسر نفس وسرعت نبض وسیلان دم
ظهوریله مستبان اولور وبعض امراضك اصابتی اکثریا کیجه
ظهور ایدر مثلا نقریس وسکته وانتصاب نفس اکثریا کیجه
اصابت ایدر وحمیات دخی اکثریا کوندوز ظهور ایدر وزمان
تزاید بحسب الامراض مختلف اولوب بو مدتده امراض حاده‌ده
کون بکون افعال طبیعیه مختل اولور ولون جلدده حمرت پیدا

اولور وقوای عقلیه دخی آزچوق مختل اولور وعطش شدت
بولوب سطح لسانده طلا ظهور ایدر واستفراغاتك اکثریسی
محتبس اولور وامراض مزمنه‌ده اعراضك ظهوریله تبین
ایدوب مدتی دخی امراض حاده‌ده قصیر ومزمنه‌ده طویل
اولور وزمان وقوف زمان اشتداد مرض اولوب اعراضك
زیاده مشتد اولماسی وبعضا اعراض الاعراضك ظهوریله
معلوم اولور وابتداسی اعراضك اشتداده بدئیله وانتهاسی
صحته منتهی اولان امراضده تناقص اشتداد ایله تبین ایدر
ومدتی دخی زمان تزایدك مدتندن قصیر اولور وزمان انحطاط
اعراض مرضیه‌نك اشتدادلرینك تناقص ایلمکه بدأری
اولوب اوقات اربعهٔ مرضیه‌دن طبیبك جمله‌سندن زیاده دقت
واهتمامنه محتاج اولدیغندن مستقلا باب تالی انك حقنده وضع
وتخصیص اولنوب تفصیلا سرد وبیان اولنسه کرکدر
وحمیات نائبه‌نك نوبتلرنده واقع اولان اولا برودت وثانیا حرارت
وثالثا تعرق امراض غیرنائبه‌ده اولان زمان تزاید وزمان وقوف
وزمان انحطاطه شبیه ونظیردر *فصل ثالث* جریان مرضی
تغییر ایدن بعض اسباب بیانده‌در) جریان مرضی تغییر
وتبدیل ایدن سببلر متعدد اولوب انجق تأثیری قوی اولان
طفولیت وشباب ودموییت مزج وصفراوییت وقوت بنیه وضعف
جثه وقوت دافعهٔ مرضیه‌در کذلك لیل ونهار وصباح ومسانك
دخی حکم مذکوری تغییرده دخل جزئیسی واردر حتی قدمای
اطبادن بعضیسی صباحی فصل ربیعه وزوالی فصل صیفه
واخشامی فصل خریفه ونصف لیلی فصل شتایه نظیر قیلوب

فصول اربعه‌نك حكم مرضده نو جهله تأثیری وارایسه
بو اوقات اربعه‌نك دخی جریان مرضده اول وجهله تأثیری
واردر دیمشلردر و فی الواقع وقت صبحده طلوع شمسدن
مقدم كرك امراض حاده و كرك علل مزمنه‌ده عرق ایله نوبت
واقع اولور واورام رخوه تحلل ایتمكه میل ایدر زیرا بووقتده
قوت انتشافیه تزاید ایدر و بو سببدن تأثیرلری انتشاف طریقیله
اولان اضمده واطلیه‌یی اكثریا وقت مزبورده استعمال كركدر
واطلیهٔ زیبقیه‌نك بو وقتده طلا اولندقده تأثیرنده سرعت
وقوت اولماسی دخی وقت صبحده قوت انتشافیه‌نك تزاید
ایلمسنه دلیل اولور و طلوع شمسده علامات امتلائیهٔ دمویه
غایت آشكاردر والتهابات خارجیه‌نك دخی اكثریا اشتدادی
وقت طلوعده واقع اولور وعلل مزمنه و بعض اوجاع دوریه‌نك
وقت اشتدادی هنكام نصف لیلده و وقت سحرده ظهور ایدر
كذلك شدت عطش و یبوست لسان و سرعت نفس ونبض
وازدیاد حرارت وحمرت بول دخی نصف لیل اواننده واقع
اولور وامراض قلبیه وعلل رئویه واستسقاء طبلی واستسقاء
صدر وریح طیارك وقت اشتدادی وقت سحره قریبده ظهور ایدر
ودفعةً مزاج هواده ظهور ایدن اختلاف عظیم دخی جریان
مرضی تغییرده تأثیری ظاهردر شویله كه مشرف هلاك اولان
كمسه‌لرده بو وجه اوزره وقوعبولان اختلاف هوا عقبنده
اكثریسنك هلاك اولدقلری بالتجربه ثابتدر و وقت سقوط
اوراقك دخی بعض امراض مزمنه سیماسل حقنده نو جهله
تأثیری اولدیغی جمله‌نك معلومیدر وزكام ونزله وامراض

بلغمیه‌نك وقت هیجانی فصل شتا اولوب مقدما ظهور ایتدیكی
تقدیرجه فصل مزبورده اشتدادی واقع اولور كذلك بعض
اوضاع فلكیه‌نك دخی بعضا تأثیری مشاهده‌درنته كه بیك
آلتیوز طقسان اوج سنهٔ میلادیه سنده اوروپای استیلا ایدن
تیفوس ایله مصاب اولان كمسه‌لرك اكثریسی سنهٔ مذكوره
كانون ثانیسنك یكرمی ایكنجی كیجه وقوعبولان خسوفده
هلاك اولدقلرینی راماچینی نام طبیب تأثیر خسوفه اسناد
ایتمشدر وتشكلات قمریه‌نك دخی بعض اصحاب صرع حقنده
واقع اولان تأثیری بالتجربه معلومدر كذلك حملك دخی تأثیری
واردر شویله كه وقوع حملدن مقدم بالفرض اصابت ایتمش
اولان مرضك اشتدادی مدت حملده ظهور ایتمیوب بلكه وضع
حمل عقبنده یاخود برازمدت صكره واقع اولور *باب تاسع*
مدت امراض بیاننده در) بر مرضك ابتداء ظهورندن انتهاسنه
دكین جریان ایدن زمانه اول مرضك مدتی و بر كوندن اوج كونه
دكین ممتد اولان امراضه علی العموم امراض یومیه اطلاق اولنور
واوج كوندن قرق كونه دكین ممتد اولان امراضه‌یه علی الاطلاق
امراض حاده دینلور و بوندن زیاده اللی والتمش و دها زیاده
بلكه سنین كثیره دائم ومتمادی اولانلره امراض مزمنه دینلور
وامراض یومیه دخی ایكی قسم اولوب حقیقة مدتی بر كون
اولانلره امراض یومیهٔ حقیقیه تعبیر اولنوب ایكی یاخود اوج
كون قدر ممتد اولانلره امرض یومیهٔ طویله تعبیر اولنور كذلك
امراض حاده دخی درت قسم اولوب حادیث مرض شرطیله
حدتی بر كوندن درت كونه دكین ممتد اولانلره جدا حاده اطلاق

اولنوب يدى كونه بالغ اولديغى تقديرجه دون حادة الحاده
اطلاق اولنور واون درت كون متمادى اولانلره امراض حادهٔ
مصطلحه تعبير اولنوب اون بشدن قرق كونه دكين مزمن
اولانلره امراض دون الحاده تعبير اولنور و بعض امراض
دائما حاده ياخود دائما مزمنه اولميوب بلكه بعض اشخاصده
حاده و بعضلرنده مزمنه صورتنده ظهور ايدر مثلا ريح طيار
بعض اشخاصده برقاچ كون ظرفنده مندفع اولوب بعضبسنده
دخى مدت مديده بلكه الى اخر العمر دائم وثابت اولور كذلك
ذات الجنب وذات الرئه‌نك مدتلرى دخى درت بش كوندن
يكرمى بش اوتوز كونه وارنجه مختلف اولور كذلك بر مرضك
اولا وثانيا ظاهر وحادث اولماسنك دخى بو بابده دخلى واردر
مثلا اولا حادث اولان رمدك مدتى ثانيا حادث اولانه مخالف
اولوب اولاده اولان مدتى قصير وسريع وثانيه‌ده طويل ومديد
اولور* باب عاشر انتهاء امراض بياننده اولوب فصول ثلثه‌يى
شامل وحاويدر (فصل اول) اول انتهايانده اولوب بر مقدمه
واوچ قيدى جامعدر (مقدمه) امراضك بعضبسى حقنده انتها
تعين ايتميوب مصاب اولان كيمسه‌نك سبب موتى اولماز وبالكليه
اندن خلاص دخى اولميوب بلكه اول شخصك مدت حياتنجه
دائم وثابت اولور نته‌كه بعض فالج وريح طيارده بو حالت
مشاهده‌در بو صورتده بو علتلرده وقت انتها بولنماز اما اكثر
امراض بونلرك عكسنه اوله‌رق كرك عودت الى الصحه ايله وكرك
موت ايله ياخود مرض آخره تحول وانقلاب ايله منتهى اولور
وبو بابده مبحوث عنها اولان دخى ذوى الانتها اولان امراضدر

(قيد اول عودت الى الصحه ايله اولان انتها بياننده‌در) مريضك
صحته عودت ايتمسى افعال بدنيه‌نك تحت نظامه كرمسيله ظاهر
اولوب اولدخى اختلاف امراض سببيله مختلف اولور مثلا
امراض جزئيه وسيلانات دمويه واوجاع عصبانيه‌نك انتهالرى
همان اولعلتك زوالى وسيلان ايدن دمك انقطاعى ووجعك
اندفاعيله اولور وعرض واحد صاحبى اولان علتده دخى همان
اول مرضك اندفاعيله ظاهر اولور مثلا يرقانك انتهاسى صفرت
بدنيه‌نك زائل اولماسيله ونيكتالوپيا يعنى جهر اطلاق اولنان
كوندز كورميوب كيجه كورمك علتنده بو حالت غائب اولوب
كوندز كورمكه باشلامق ايله ظاهر اولور والتهاباتك صحتله
منتهى اولماسى درلو درلو اولور مثلا تحت الجلد مفروش اولان
نسيج حجرويده وقوعبولان التهاباتك انتهاسى بعضا لوازم التهاب
اولان ورم ووجع وحمرت وحرارتك كرك جمله‌سى بردن وكرك
تدريجا زائل وغائب اولماسيله تبين ايدوب بعضا دخى عضو
ملتهبده تقيح حاصل اوله‌رق نمايان اولور وصورت اولاده‌كى
انتهايه انتها بالتحلل وثانيه‌ده‌كى انتهايه انتها بالتقيح تعبير اولنور
وبعضا دخى همان دفعهٔ ورمك غائب اولماسيله تبين ايدر
بو انتهايه دخى انتها بالاختفا تعبير اولنور وسحقه وضربه
وحرقده نفعى اولوب اسباب داخليه ايله حادث اولان التهاباتده
ضررى اولور وبعضا دخى عضو ملتهبده غانغرينا يعنى موت
العضو تعبير اولنان كيفيت ظهوريله تبين ايدر وامراض
كليه‌نك بعضبسنده مثلا حميات لازمه وحميات وبائيه‌نك انتهاسى
بعضا دفعى وبعضا تدريجى وبعضا دخى تدبير طريقيله

درجه بدرجه صحته صلاحیت کلهرك صحته عودت ایتمکله
حاصل اولور وامراض دوریه وحمیات نائبهنك انتهالری بعضا
دفعی و بعضا تدریجی اولهرق اولور و برعضوه خاص اولان
امراضك انتهاسی بر طرفدن عضو مریضده و بر طرفدن اول
عضو ایله تعلقی اولان فعلده تغیر وتبدل ظهور ایتمکله نمایان
اولور مثلا ذات الریهنك انتهاسی تنفسه سهولت کلمك ووجع
جنب زائل اولمق وسعال ازالمق وسعال ایله خروج ایدن بلغم
بلغم خالص اولمق وصدرك صداسی قبا اولان محلك صوتی
جلی وروشن اولمق وحمرت وجه وعطش زائل اولمق ونبضك
سرعتی کیدوب معتدل اولمغه باشلامق وحرارته اعتدال کلمك
وجلد نملو اولمق و بوله کثرت کلوب اشتهای طعام دخی قوتلو
اولمق ایله اولور و بالجمله جمیع افعال بدنیه وامور طبیعیهنك تحت
نظامه کرمسیله اولور اشته امراض حادهنك صحتیله منتهی
اولاجق اولدیغی صورتده ظهور ایدن آثار کلیه بونلردر اما
امراض مزمنهنك انتهاسی دائما تدریجی اولوب مریضك
صحتدن مرضه انتقالی محسوس اولدیغی مثللو مرضدن دخی
صحته انقلابی نه وقتده اولدیغی غیر محسوس اولور ونادرا
مریضك مرضدن صحته انقلابی محسوسدر (قید ثانی موت ایله
اولان انتها بیانندهدر) صحتله اولان انتها مثللو موت ایله اولان
انتها دخی کرك امراض حاده و کرك امراض مزمنهده صور
مختلفه اوزره ظاهر اولوب اولکیلرده بعضا دفعةً وفجأةً و بعضا
سیلانات دمویهٔ مفرطهده اولدیغی مثللو سریعا قوای بدنیهیه
ضعف طارئ و بعضا دخی حمیات مختلطه والتهابات صدریهده

مشاهده اولندیغی اوزره دها قوای بدنیهیه ضعف کلی طاری
اولمازدن مقدم واقع اولور و بعض امراضده اضطراب
وتشنج ایله و بعضیلرده حالت سباتیه ظهور ایدرك واقع اولور
و بعض امراضده وجه مریضده تغیر عظیم وحرکاتنده
ضعف و کسل ولساننده یبوست و بلعنده عسرت وزحمت
بلکه بالکلیه عدم قدرت ونفسده تواتر ونبضده صغر وضعف
وفترت وغیر محسوسیت واطرافده برودت و بدنده تعفن ظهوره
کلهرك واقع اولور و بو حالته حالت احتضاریه اطلاق اولنور
واکثریا برقاج ساعت و بعضا برقاج کون و برقاج هفته قدر
مدتی واردر و بعض امراض حادهده حمیات نائبهده اولدیغی
مثللو اعراضده اشتداد متعاقبه ظهور ایدرك واقع اولور
اما امراض مزمنهنك اکثریسنده وقوع موت تدریجی اولوب
بعضیسنده دخی سریعا واقع اولور نته که قلب یاخود بر ساق
عظیم شریانینك ام الدم اولماسنده وسرطان رحمده وسلده
واقع اولور کذلك ذات الجنب مزمنده دخی بعضا امر بویلهدر
واسکوربوطده ضعفه شدت کلهرك واقع اولور و سابقا بیان
اولندیغی اوزره اکثر امراض مزمنهده موتك وقوعی مریضك
تدریجا حال هزاله وحال دقه وارماسیله اولوب بعضا دخی
استسقاء لحمیده اولدیغی مثللو انتفاخ ونحافت ظهوریله
واقع اولور و بو مریضلرك اکثریسنده اولنجیه دکین ملکات
عقلیهلرنده اختلال ظهور ایتمز و بعضیسنك یوزنده اوچ درت
کون اول علامات موت ظهور ایدر یعنی میت یوزینه مشابه
اولمغه باشلار (قید ثالث مرض آخره تبدیل ایله اولان انتها

بياننده‌در) امراضك بعضيسى انتهاسنده مرض آخره مبدل
ومنقلب اولماسنده انقلاب مرض دينلور امراض حاده‌ده
كثير الوقوع وعلل مزمنه ده قليل الظهوردر وريح طيـار
اكثريا برموضعدن موضع آخره نقل ايدرك منقلب اولور كذلك
سيلانات دمويه‌نك انقلابى دخى بويله اولور وامراض مزمنه‌نك
انقلابى بعضـا اسهاله و بعضا حماى لازمه‌يه ياخود حماى
نائبه‌يه اولور امابر مرض حاده‌نك مزمنه اولماسنه وبالعكس برعلت
مزمنه‌نك حاده اولماسنه انقلاب مرض دينلميوب بلكه استحالهٔ
مرض تعبير اولنور وجميع امراضك انتهالرينك كرك صحتله وكرك
موتله اولماسى مساويدر لكن انقلاب مرض امراض داخليه‌يه
يعنى سبيلرى داخلى اولان امراضه مخصوص اولوب امراض
خارجيه‌ده عديم الوقوعدر اشته امراضده واقع اولان انواع
ثلثهٔ انتهـا بونلردر كه بسط وبيان قلنمشدر (اما كيفيت انقلاب
فن طبك مختلف فيها اولان مسائلندن اولديغندن بو مقامده
اندن بحثـدن اعراض اولنمشدر (فصل ثانى) بحران بياننده
اولوب ايكى قيدى شامل وحاويدر قيد اول تعريف بحران
بياننـده در) بحران ديمك عند الاطبا مطلقا جريان مرضده
وقوع بولان تغير عظيم ديمك اولوب برقاچ نوعى مشهوردر بحران
جيد اولدر كه مريضى مرضدن قورتاروب سلامته ايصال ايده
بحران ردى اولدر كه مريضى هلاكه ايقـاع ايده بحران معتبر
اولدر كه وقوعى اشتداد مرضده اوله بحران غير معتبر اولدر كه
وقوعى زمانى وقوفده ياخود زمان انحطـاطده اوله بحران تام
اولدر كه مرضى كليا كرك صحتـله كرك موتله فصل ايده بحران

ناقص اولدر كه مرضى كليا فصله مقتدر اولمـايه بحران منتظم
اولدر كه هر بار وقوعى علامات منذره ايله قابل تعيين اوله بحران
غير منتظم اولدر كه مذكورك عكسنـه اوله و بونلردن ماعدا
نوعلرى وار ايسه‌ده بوراده بوقدر ايله اكتفا اولنمشدر (بودخى
معلوم اوله كه بحران جميع امراضده ظهور ايتمز بلكه امراض
حاده‌يه و بعضلرك قولنجه انلرك دخى جمعسنده وقوعه كلميوب
بلكه ماديه قسمنه يعنى امراض حادهٔ ماديه‌يه خاصدر ووقوعى
هر بار انفصال مرضه سبب اولميـوب بعض امراضده دخى
اولمرضك منفصل اولماسنـك اثرى وسببى اولور (قيد ثانى) آثار
بحرانيه بياننده اولوب درت نبذه‌يى حاويدر (نبذهٔ اولى) آثار
بحرانيـه ظهور ايدن آلات واعضا بياننده‌در) آثار بحرانيه‌نك
ظهور وحدوثى جميع اعضا وآلاتده مساوات اوزره اولمايوب
بلكه بعضيسنـده كثير الوقوع و بعضيسنده نادر الوقوع
اولور شويله كه اكثريا بحران اغشيهٔ مخاطيه‌ده بعده جلدده بعده
غده‌لرده ونسج جرويده واغشيهٔ مائيه دمده ظهور ايدوب
اندنصكره دخى اعصابده حدوث ايدر امدى اغشيهٔ مخاطيه‌ده
ظهور ايدن آثار بحرانيه كاه ترشح طريقيله و كـاه بثورات
وخراجات طريقيله واقع اولوب ترشح دخى بعضا تزايد مخاط
وبلغمدن و بعضـا غلبهٔ دمدن اقتضا ايده بلديكندن مادهٔ
مترشحه صورت اولاده اولينـده بلغم وثانيه‌ده دم اولور كذلك
سيلان بلغم دخى رعاف ونفث الدم وقئ الدم و باسور وسيلان
رحم مثللو آثار بحرانيه‌دن عد اولنور واغشيهٔ مذكوره‌ده مائيت
دمك ترشح ايلمسى بعضا واقع اولورنته كه استسقاء زقيده معاينه

اولنور امابو غشالرده بثورات واخراجات ظهور ایتمسی امراض
حاده نك اثار بحرانیه سندندر وافواه صبیانده ظهور ایدوب
قلاع تعبیر اولنان عرض دخی بو نوعدندر وجلدده ظهور
ایدن بحارین دخی اغشیهٔ بلغمیه مثللو کاه ترشح ونداوت یعنی
عایلك وکاه تعرق طریقیله اولوب بعضا دخی بثورات ظهوریله
اولور واعضاء غدویه ده ظهور ایدن اثار بحرانیه بعضا اول
غده نك قوت مفرزه سنده تزاید وقوعیله و بعضا اول غده نك
جوهر ونسجنده انتفاخ وتورم حدوثیله اولور مثلا غدهٔ سماخیه
اکثریا حمیات شدیده ده منتفخ اولور بناء علیه بعض اطبا مطعون
کیمسه لرك غدهٔ سماخیه وابطیه ومغبنیه لرینك انتفاخ وتورملرینی
ذات مرض اولدیغنی قبول ایتمیوب بلکه مرض مذکورك بحرانی
غدد مرقومه ده ظاهر وحادث اولماسنه ذاهب اولمشلردر
و نسج بحرویده وقوعبولان اثار بحرانیه اکثر مرضاده ورم
رخو اولوب و بعضا ملتهبا منتفخ اولور واعصابده حادث اولان
اثار بحرانیه بعضا برساق عصبی ممبرنده وجع شدید ظهوریله
و بعضا بدنك برطرفنده استرخا یاخود تشنج وقوعیله و بعضا
حواس خمسهٔ ظاهره دن برینك یاخود اکثریسنك یاخود
جمله سنك بطلان وفسادیله و بعضا قوای عقلیه نك اختلال
واختلافیله ظاهر وواقع اولور (نبذهٔ ثانیه علامات منذرهٔ بحرانیه
بیانندهدر) اعراض وعلامات بابنده ذکر اولندیغی اوزره
هر برمرضك وقوعندن مقدم علامات منذره ظهور ایتدیکی
مثللو هر نوع بحرانده دخی علامات منذره سبقت وتقدم ایدر
امدی برمرضك بحرانی اسهال طریقیله وقوعبوله جق اولسه

وقوع بحراندن مقدم قراقر امعا وقولنج وانتفاخ بطن وجشا
وتفتیح ریح وتمدد شراسیف ووجع فخذ ورکبه واختلال نبض
ظهور ایدر ورعاف طریقیله واقع اوله جغی صورتده
وجهده حمرت و انتفاخ ومنخرینك قنغیسندن رعاف ظهور ره
ایده جك ایسه اول منخر جانبنده اولان جناح الانفده شدت
حمرت ظهور ایدر مثلا رعاف بو رنك صول دلیکندن ظهور
ایده جك اولسه انفك جناح ایسرنده حمرت ظهور ایدر
کذلك نقرهٔ قفاده دخی وجع ظهور ایتمسی رعافك علامات
منذره سندن اولوب اکثریا شرایین صدغیه نك ضربانی وطنین
ودوی وصمم وتخیلات شاذه ودموع غیر ارادیه و بعض
اشخاصده اختلاط العقل عارضه سی دخی ظهور ایدر کذلك
نبض ونفسده سرعت پیدا اولور و برمرضك بحرانی نفث الدم
طریقیله وقوعبولاجغی صورتده حرارت و نفسده سرعت
وقوعیله معلوم اولور وقیٔ الدم طریقیله ظهور ایده جکی وقتده
جشا وغثیان ووجع معده ظهور ایدر و بوطریقله وقوعبولان
بحران سائر بحرانلردن زیاده عظیم الخطردر و بحرانك باسور ایله
مندفع اوله جغی قطنده واطراف مقعدده وجع وثقلت وتزحر
واحتباس بول ایله نمایان اولور کذلك سیلان رحمده دخی علامات
مذکوره ایله برابر ممه لرك بیویوب کوجلمسی وقولنج ظهوریله
تبین ایدوب بعضا دخی حالت طبیعیه ده عادت وقتلرندن مقدم
ظهور ایدن وجع واضطراب مثللو حالت وقوعیله معلوم اولور
و بحران بول طریقیله واقع اوله جق اولسه اندن مقدم
شراسیفده وجع وثقلت و بطنده تمدد وعرقده ندرت وقلت ایله

تبين ايدر وعرق طريقيله اوله جغى صورتده اكثريا قشعريرهٔ
خفيفه وقلت بول وبراز وبعضا حمرت وجه وانتفاخ بطن
وتخريش جلد واقع اولور معلوم اوله كه علامات منذرهٔ بحرانيه
عدادنده نبض بحرانى يى هرنقدر بعض اطبا ذكرو بيان ايتامشلر
ايسه ده لكن بو كتابده بعض نبضات بحرانيه نك ذكرى مناسب
كورلمشدر شويله كه اطباء متأخريندن بوردونام طبيب حالت
مرضيه ده وقوعبولان نبضاتى اولا ايكى قسم اعتبار ايدوب
برينه نبض تخرش وديكرينه نبض بحران ديمشدر نبض تخرش
ضيق وشديد وصلب ويابس ومتواطى اولور ونبض بحران
شاهق وممتلى وقوى ومتواتر واكثريا مختلف اولور وبو نبض اخير
اكثريا زمان انحطاط مرضده ظهور ايدوب سائرلرى زمان
ابتداء مرضده مشاهده اولنور بوندنصكره طبيب مرقوم
نبض بحرانى يى دخى ايكى قسم قلوب برينه نبض بحرانى فوقانى
وديكرينه نبض بحرانئ تحتانى اطلاق ايلمشدر امدى نبض
بحرانئ فوقانى اولدر كه بحران حجاب حاجزك فوقنده موضوع
اولان آلاتك برنده ظهور ايتمسنه دلالت ايده ونبض بحرانئ تحتانى
اولنبضدر كه بحران حجاب مذكورك تحتنده بولنان آلاتك برنده
وقوعبولماسنه دلالت ايده (پس نبض فوقانى نبضات شريانيه نك
تضاعف سريعه سيله معلوم اولوب وهر ايكى نبض بيننده
بولنان زمانلر دخى طبيعت مرض ودرجهٔ علته كوره طويل
ياخود قصير اولور ونبض تحتانى غير منتظم اولوب بعضا دخى
نبض ذى الفترة اولور وينه طبيب مذكور بونلرك دخى برقاج
قسم اولماسنى اعتبار ايدوب بحرانك يالكز برالتده ظهور ايتمسنه

دلالت

دلالت ايدنه فوقانى وتحتانى قيديله نبض بسيط وآلات متعدده ده
وقوعبولماسنى ايجاب ايدنلره نبض مركب ونبض تخرش ايله
برابر بولوندقلرنده نبض مختلف تسميه ايتمشدر واكثريا بسيط
قيدنى حذف ايدوب يرينه بحران ظهور ايده جك آلتى وضع برله
اكا نسبت ياخود اضافت طريقيله مثلا نبض انفى ونبض رحمى
ياخود نبض رحمى ديو تعبير ايلمشدر (امدى نبض صدرى
اولنبضدر كه لين وممتلى ومتسع ومتساوى اولوب هر برنبضانده
برنوع تموج حس اولنه نبض بلعومى اولدر كه قوى اولوب
هر برضربانده تضاعف واقع اوله وبو نبضك نبض صدرى يه
نسبتله فى الجمله نعومت وامتلاسى اولوب تواترى دخى اندن
زياده جه در نبض انفى اولدر كه نبض بلعومى مثللو مضاعف
اولوب انجق اكا نسبتله لين وصلابتى اقل اولوب قوتى اندن
زياده جه اولور نبض معدى اولدر كه بحرانك قئ طريقيله
ظهور ايده جه كنى ايما ايدوب جميع نبضات بحرانيه نك انكشاف
وانبساط جهتيله اصغر اولانيدر وعدم مساواتى دخى سائر
نبضات تحتانيه يه نسبتله آزدر واكثريا شاهق وبعضا متواتر
اولور نبض معوى اولدر كه نبض معديدن زياده منكشف
ومتسع وقوى ومدور اولوب كرك زمان وكرك قوت جهتيله
مختلف اولور نبض رحمى اولدر كه شاهق ومنكشف اولوب
غير مساوى اولور نبض كبدى اولدر كه صلب وغليظ اولمايوب
غير مساوى اوله شول جهتدنكه ايكى ياخود اوچ نبضات غير
متساويه يه ايكى ياخود اوچ نبضات متساويه خلف اولور نبض
باسور اولدر كه سائر نبضات تحتانيه مثللو غير متساوى اوله

ونبضات قوت جهتيله بربرينه مساوى اولوب زمان جهتيله
متشابه اولميه وايكى اوچ درت نبضات شديد وغليظ ومتساويه
ايكى اوچ نبضات عريضه خلف اولور نبض بولى اولدركه
انتظـام ايله برابر غير متساوى اولوب كيدرك تصاغرايده كويا
تحت الانامل بالكليه غيبوبت ايدر نبض تعرق اولدركه نبض
ممتلى واين ومنكشف وقوى ومختلف اوله و بو ذكر اولنان
بحرانلرك سائرلريچون علامات مخصوصه اولمايوب انجق اثر
بحران اوله رق چبان ظهور ايده جكسه انك علامتى بولك
صافيلكى وعرق اولور وشيخ الصناعه بيان ايتمشدركه جريان
مرضده بول صافى اولوب سائر علامات موافقه دخى برابر
بولندقده ديافرا غما تحتنده بولنان اعضاده بثورات ظهور
ايتمسنه دلالت ايدر ومؤلف كتاب دخى كنديسى خسته خانه ده
كلام شيخى مؤيد بروقعه معاينه ايتمشدر شويله كه بر كيمسه
ذات الريه ايله مصاب اولوب زمان انحطاطده بولنده صافيلك
ظهور ايتدى وجميع اعراض مرضيه زائل اولوب حال نقاهته
يوز طوتمش ايكن اون يدنجى كونى صول بجاغنده بر وجع شديد
ظهور ايدوب اون طقوزنجى كونى موضع وجعده ضربان پيدا
اوله رق تورم و بتون بجاغى استيعاب ايتمش ايدى ويكرمى بشنجى
كونه طوغرى بولك صافيلكى زائل اولوب مكدر و بولانق
اولماغه باشلوب التهاب مذكورسريعا تحلل ايدوب طاغلدى
ديو حكايت ايدر و بحران بعضا يالكز برطريقله مثلا يالكز
باسور قوى و برعرق كثير ايله بعضا برقاچى بردن مثلا عرق
وبول واسهال ومخاط وبلغم ظهوريله واقع اولور ولكن اكثريا

بربرينه متعاقب اوله رق حصول و وقوع بولور (نبذهٔ ثالثه
اختلاف بحارين بيانده در) آثار بحرانيه جميع صورتده كثرت
وندرت اعتباريله متساوى اولمايوب عهد طفوليت وسن شبابده
وقوى البنيه كيمسه لرده واقاليم معتدله وامكنهٔ مرتفعه ده
وفصل ربيعده شدتلوجه وچوقجه واقع اولوب مشايخده
وضعيف البنيه كيمسه لرده ونواحئ رطبه ده خفت وندرت اوزره
ظهور ايدر كذلك شهريانده واغنياده جزئيجه شديد و قوى
وقروى كيمسه لرده وفقراء ومضطرب الحال اولان اشخاصده
خفيف وضعيف اولور وبعض احوالك دخى وقوع بحرانده
دخل وتأثيرى واردر مثلا فصل ربيع وفصل صيف يبوست
ايله جريان ايتدكده دموى المزاج كيمسه لرك بحرانلرى اكثريا
سيلان دم طريقله واقع اولور وفصول رطبه ده لنفائى المزاج
كيمسه لرده سيلان بلغم وجريان مخاط كثير الشيوعدر كذلك
فصل حريفده ظهور ايدن امراضك بحرانلرى اكثريا سيلان
صفرا طريقيله واقع اولور وفصل شتاده لنفائى المزاج كيمسه لرده
بول طريقيله واقع اولور وامراض رأسيه نك بحرانلرى اكثريا
اسهال ايله ظهور ايدوب علل صدريه نك دخى بحرانلرى جلدده
ظهور ايدر يعنى امراض صدريه نك بحرانلرى اكثريا تعرق
طريقله واقع اولور (نبذهٔ رابعه مدت بحارين بيانده در)
مدت بحران امراضك اختلافيله مختلف اوله بيلوب گاه اون
ايكى ساعتدن يكرمى درت ساعته قدر ممتد اولور وعرق و بول
طريقيله وقوعبولانلر اكثريا حال نقاهته دكين كيدر و بو وقت
طوتيلوب معطل اولماسى نكسى مرضى اشعار ايدر وسيلان دم

برقاج دقیقه‌ده مندفع اولوب بالعکس انحطاط مرضده ظهور ایدن خراجات وتقاطات برقاج ای مرور ینه دکین ممتد وثابت اولور *فصل ثالث* ایام بحران بیانده‌در) اطبا اوقات بحران حقنده اختلاف ایدوب بعضیسی اوقات معینه‌ده ظهور ایتسنه و بعضیسی دخی اوقات غیر معینه‌ده وقوعبولماسنه ذاهب اولمشدر لکن شیخ الصناعه دخی فرقهٔ اولینک رأینی تصویب بله بحرانک اوقات معینه‌سی ابتداء مرضدن بدأ ایله بدنجی واون دردنجی ویکرمنجی ویکرمی یدنجی واوتوز دردنجی وقرقنجی کونلری ایام بحران اولدیغنی قطع ایلمشدر وهرایکی یوم بحران اراسنی ایام منذره یعنی وقوعبوله جق بحرانک نه کیفیتده اوله جغنی اخبار ایدن کونلره ایام منذره اطلاق ایتمشدر (پس بوصورتده دردنجی واون برنجی واون یدنجی وهکذا واقع اولان کونلر ایام منذره اولمش اولور وفی الواقع بو کونلرده کرک بعض آثار حادثه ظهوریله وکرک مرضده تناقص یاخود تزاید وقوعیله بحران مستقبلک نه کونا اوله جغنی استدلال اولنور واوجنجی وبشنجی والتنجی وطقوزنجی وهکذا بو کونلره ایام مندرجه تسمیه ایدوب ایکنجی وسکزنجی واوننجی واون ایکنجی واون اوچنجی واون بشنجی وهکذا واقع اولان کونلره ایام خالیه اطلاق ایتمشدر زیرا بو کونلرده بحران واقع اولماز (تنبیه) شیخک بو کونا بیان ایتدیکی ایام بحران وایام منذره وایام مندرجه وایام خالیه هرمرضده وهرشخصده بویله واقع اولور معناسنجه اولمایوب بلکه اکثری معناسنه‌در زیرا نیجه امراضده بحران کونلری وسائری بو کونلردن اول ویاصکره واقع اولور (باب حادی

عشر حال نقاهت بیاننده‌در) حال نقاهت دیو اول حاله اطلاق اولنور که انده بولنان کیمسه نه اصحادن ونه مرضادن عد اولنور یعنی حالت مرضیه ایله حالت صحیه بیننده واسطه اولان حالدر وابتداسی اعراض مرضیه‌نک بالکلیه زوالندن اعتبار اولنوب انتهاسی دخی افعال طبیعیه‌نک بتمامه نظامه کرمسنه دکین یعنی صحت تامه کلنجه یه دککیندر و بو حاله مخصوص اعراض وآثار واردر که انلر دخی مرضک شدت وخفتیله مختلف اولور شویله که امراض شدیده دن تخلص ایدن ناقهینده تدریجا اولا افعال هضمیه وثانیا افعال عضلیه یرینه کلمکه باشلیوب کیدرک سمن کلور وامراض حاده ناقهلرنده جمله بدنک وخصوصا وجه صولوب ضعیف اولور وافرازات دخی بومدتده یرینه کلمکه باشلار وناقهین ابتداء حالده زیاده ضعف حس ایدرلر ویوریمک استه کلرنده دتریوب بیاغی آدم ایتمغه قدرتلری اولماز بعده یواش یواش قوای عضلیه‌یه قوت کلوب کزمکه باشلارلر وصوتلری دخی ضعیف اولور کیدرک اولدخی قوتلنوب دوزلور کذلک حواس خمسهٔ ظاهره دخی کون بکون حالت طبیعیه‌لرینه یاقلاشورلر وناقهینک جمله‌سی افکار لطیفه وامید شفا وسرور وفرحه وصفایه مائل ومستعد اولورلر ولکن عدیم الصبر وسریع الغضب اولورلر ومزاجاری منقبض اولوب بعضا دخی اسهال کلور وتنفسلری حال سکونده سربست اولوب یورید کده سرعت بولور و بعض ناقهینده افراط حمیه سببیله بطائت نبض مشاهده اولنور اولدخی اللایدن ناقص اولدیغی عدیم الوقوع حکمنده‌در و برازمدت ایاقده طورسه‌لر اورده‌ٔ رجلیه‌ده انتفاخ

پیدا اولور بعضادخی اطراف کعبده اوذیما ظهور ایدر وناقهینده
قوت باهیـــه تزاید ایدوب اکثر یاروئیالرنده وقاع وجماع ایدرلر
حتی قوت باهیـــه سی قالمش کیمسه لرده دخی بومثللو احوالك
ظهوری واردر و بشره صو یبـلوب وقلارد وشعر و بوحالك
مدتی تحقیقا معـــلوم اولمیوب تقریبا تقدیر اولنور وسن ومزاج
وجنس ومدت مرض وحمیه مثللو جوق سببله مختلف اولور
مثلا سن صباوتده وقوی البنیه کیمسه لرده وامراض عصبیه ده
واما کن مرتفعه ده قصیر المدت اولوب سن انحاطده وضعیف
البنیه کیمسه لرده وامراض مزمنه ده ومواضع منخفضه ده طویل
المدت اولور و بوحالك انجـــامی دائما موصل صحت اولمیــوب
بلکه بعضا نکس مرض ایله و بعضا مرض آخر حـــدوثیله
فصل وقطع اولنور * باب ثانی عشر * اثار تالیهٔ مرضیه بیانندهدر)
اثار تالیهٔ مرضیه اولدرکه جریان مرضك انقضاســندنصکره
ظهور ایدن اختلال افعال بدنیه اولوب بعضادخی حال نقاهتده
صدور ایدن اثار ایله مختلط اولور ولکن یشــه یك دیکردن فرق
وتمییز اولنور و بواثاردن بعضیسی دخی ابتـــدا مرضده حادث
اولوب بعد الانقضـــا براز وقت دخی موجود اولور ذات الرئهده
حادث اولان وجع الجنب کبی و بعضیسی دخی ابتـــدا مرضدن
جوق صکره پیـــدا اولوب بعد الانقضا خیلی وقت ممتد اولور
حمیات نائبه ده ظهور ایدن صفرت جلد کبی و بعضیسی حکم
مرض بالکلیــه زائل اولدقدنصکره واقع اولور وحمیـــات
بتوریه خصوصا اسقر لاتینا عقیبنده استسقاء لحمینك حادث
اولمسی کبی و بعض اشخاصده هزال ودیکرنده سمن پیدا اولور

وهزال

وهزال ظهور ایدنلر دخی کون بکون کسب سمن ایده جك ایکن
حکم مرض مثللو کندیجــه دها زیاده ضعیف اولدقلری دخی
واردر و بعض کیمسه لرده جمله بدنك حرکاتنده ضعف
ظهور ایدوب بعضیــلرده دخی انجق اللرك یاخود ایاقــلرك
حرکاتنه ضعف طاری اولور وخناق و بعض علل عصبانیه دن
صکره بحة الصوت یعنی سس قصقلغی خناق وعلت ساوشدقدن
صکره برقاج کون دها بولنور وحواس خمسهٔ ظاهره خصوصا
باصره وسامعه انتهاء مرضدن جوق وقتــه دکین قوتلنهمیوب
ضعیف قالورلر واثار تالیه اوله رق اختلاط عقل وقوعنی شیخ
الصناعه و پیکز نام طبیب معـــاینه ایتدکارینی تحریر ایتمشلردر
وسهر یاخود قلت نوم دخی اکثریا واقع اولور وطعامه عدم اشتها
و بطـــائت کیموس و قبض وسعـــال وفواق و سرعت نبض
اندفاع مرضدن خیلی وقته دکین ممتد اولور وامراض حاده
عقیبنده عرق و بوله کثرت کلور و بونلرده کثرت ظهور ایتمدیکی
صورتده تسیخ حجروینـــك ترشحی تزاید ایدوب استسقـــاء
لحمی یه سبب اولور و بعض اطبا بعدانقضاء المرض پیدا اولان
چبانلری وغانغرینالری وسلی اثار تالیه دن عد ایتمشـــدر ولکن
حقیقتده اثار تالیه دن اولمیوب بلکه امراض لاحقه دن عد اولنورو
بو آثاردن بعضیسی کتدکجه تزاید و بعضیسی تناقص و بعضیسی
بر صورتده قالور مثلا حمرهٔ منطقیه دنصکره ظهور ایدن وجع
وذات الرئه دنصکره حادث اولان عسرت نفس بر حال اوزره کیدر
وامراض دوریه دنصکره واقع اولانلر نوبت کونلرنده نوبت
ظهور ایدرلر مثلا حمیات نائبه دنصکره نوبت کونلری مقابلنده

ارالق ارالق تبرد وتسخن ووجع و بعضا تشنج حادث اولور
كذلك بعض حميات نائبه دنصكره طحالده انتفاخ ور جلينده
اوزعما پيدا اولور و بو اثارك مدتلرى ثابت اولميوب انجق اكثريا
ايكى اوج هفته يى تجاوز ايتمز ونادرا بعضيسى دخى الى آخر العمر
زائل اولمازنته كه بعض ريح طيار دنصكره قولده ياخود اياقده
ضعف ياخود جساوت قالور * باب ثالث عشر * نكس وعودت
بياننده در) نكس مرض حال نقاهت تكميل اولمادن مقدم ينه
اول مرضك حادث اولماسيدر وعودت مرض اولدر كه بر مرض
بالكليه زائل اولدقدنصكره ينه اول مرضك بكيدن پيدا اولماسيدر
ونكس مرض وقوعى دائما صوغق الق و پرهيزه دقت ايتمك
وزياده يوريلق وچوق دوشنمك وزياده سو يتمك و كدر ايتمك
وتدبيرده خطا اولمق مثللو اسباب اتفاقيه اعانه سيله حادث اولور
وهر مرض نكس ايتميوب بلكه عودت ايدر طاعون و جدرى
وحصبه كبى زيرا طاعونك حال نقاهت تكميل اولمادن مقدم
نكس ايتمسى كورلمشدر وجدرى و حصبه نك نه نكس ايتملرى
ونه عودت ايتملرى بو آنه قدر ظهور ايتمشدر و بعض امراضده
نادرا ظهور ايدر ذات الرئه و ذات الجنب كبى و بعضيسنده
كثير الوقوع اولور حميات نائبه ده اولديغى كبى واسباب عودت
بعضا استعداد خاص ايله و بعض اسباب اتفاقيه ايله حاصل
اولور و بعضا دخى بعض علتلرده اسباب موجبه نك تجديله
حادث اولور بتاق وچوراق محللرده هر سنه حميات نائبه نك
ظهورى بو قسمدندر * باب رابع عشر * امراضك اجناس
وانواع واصناف مختلفه لرى بياننده در) انسانه عارض وطارى

اولان خسته لكلرك چوق اولوب انلرك دخى صنوف
نامعدوده لرينك امراض مستقله ومتمايزه اولماسى اعتبار اولنورسه
عدد امراض نامتناهى اولمق لازم كلور وهر بر علت مستقل
ومنفرد اوله رق اعتبار اولنسه علم طب وجوده كلمامك لازم كلور
(پس بالضروره بينلرنده زياده مشابهت ومناسبت بولنان امراضك
جمله سنى بر قول كلى تحتنده درج اولنه رق فن طب حصوله
كلمشدر (لكن خفى دكلدر كه اطباى متقدمينك حدس ومعاينه
طريقيله قبول ايلدكلرى اجناس امراض ايله اطباى عصرك
قبول ومعتبرلرى اولان اجناس امراض بيننده چوق اختلاف
واردر ازجمله نيجه عرضلرى مرض ديو عد واعتبار ايلمشلردر
وعلت واحده نك وجوه مختلفه سنى علل مختلفه طوتمشلردر
و بر بر ندن زياده ممتاز اولان نيجه امراض متعدده يى براسم
كلى تحتنده درج ومزج ايلمشلردر خصوصا اطباى وقتك
تشريح مرضى اعانه سيله واقف اولدقلرى امراضدن قدماى
اطبا بالكليه غافل اولمشلردر امدى امراضك بر جنسى اولدر كه
اندهبدنك اجزاء صلبه سنده ياخود اجزاء سياله سنده قابل تقدير
اولور بر آفت ماديه بولنور وجنس آخر دخى اولدر كه انده اجزاء
مذكوره نك هيچ برنده بر تغير محسوس بولنماز وديكر جنسى
اولدر كه اجزاء مرقومه ده افات مختلفه بولنور (پس بر عضوك
افات معينه سى مثلا بر عظمك انكسارى وجلد ده بر قرحه
و بر حرقت ظهورى امراض متفرقه يى ايجاب ايدر كذلك
ظهور وانكشافى طوعا اولان افات دخى بو يله در التهاب
وسرطان وكعرات كبى و بعض علل نفطيه نك دخى حالى بو يله در

نته كه انلرك ابتدالرنده و قوعبولان حمرت حمرويه دور ثانيلرنده
تكون ايدن بثوراته پك مغاير اولوب بو بثورات دخى كنديلرينى
ولى ايدن قشور غليظه يه پك مخالفدرلر حالبوكه بنه علت بعينه
اواعلتدر ودرون اعضاده اجسام غريبه نك حضورندن دخى
نجه جنس مرضلر حاصل اولنور نته كه داخل اعضاده تكون
ايدن حصات وحيوانات بو نوعدندر كذلك انسجهٔ صلبه ده
برآفت محسوسه بولنميارق درونلرنده سيالاتك تراكم وتجمعلرندن
دخى نجه جنس مرضلر حصولبولور نته كه اغشيهٔ مائيت دمه
مائيت دمك انصبابندن واغشيهٔ مخاطيه يه دمك هجومندن نجه
جنس مرضلر حاصل اولورو بو انصبابلر اكثريا اعضاء صلبه نك
افاتنك مستتبعاتى اولوب بعضا دخى نفس مرضدن عبارت
اولورلر نته كه بعض سيالاتك كيفيتلرنده جزئى تغير ايله مقدار
كثيرده خارجه جريان ايتملرى بو قبيلدندر ديابطسده
بولك وهيضه ده صفرانك جريان ايتملرى كبى واسباب موجبه يه
نظرا دخى اجناس مرضيه حاصل اولور مثلا آرى وانكرك
صوقماسى واصرغان داءالماسى وجدرى وجدرى بقرى وحصبه
وفرنكى و پروسلرى وجميع سمومات نجه علل مستقله يى احداث
ايدرلر كه انلرده افت ماديه همان اثر ثانوى اولمش اولور وسبب
موجبى وافت ماديه سى اولميان امراض دخى اعراضه كوره
جنس قيلنور وهر جنس مرضده تقلبات واختلافات ظهور
ايلديكندن بينلرنده تقلبات واختلافاتده زياده مشابهت بولنان
امراضى نوع واحد عد اولنه رق انواع مرضيه حصولبولور
وجهت مذكوره اعتبار يله فى الجمله مناسبت و مشابهت بولنان

امراض

امراض دخى صنف واحد اعتبار اولنور و بو انواعك عددى
سوواژ نام طبيب قولنجه ٢٥٠٠ وقوللن نام طبيب رأينجه ٦٠٠
عدده بالغدر واصناف مرضك تدبير خصوصنده لزومى اولان
بعض حاللر واردر علتك شدت عموميه سى و بعض اعراضك
غلبه سى و يوجك اثار الاثار ظهور ايتمسى كبى كذلك سبب
ومحل مرض وصورت مرض دخى بويله درجدريده بثوراتك
عدد وصورتلرى وجمره ده موضع التهاب وذات الرئه ده شدت
وجع و حماى مختلطه ده اختلاط عقل كبى كذلك اسبابه
وظاهرى و باطنى اولمق اعتباريله دخى اصناف مرض حصول
بولور * باب خامس عشر * تركب امراض بياننده در) تركب
امراض اولدر كه بعضبسنك بعضبسنده تناظر طريقيله
دخل تأثيرى اوله رق امراض متعدده نك برابر بولنماسيدر
بو صورتده بر بريله ارتباط وتعلق اولميان امراض كثيره نك برابر
بولنمالرينه تركب اطلاقى صحيح اولماز مثلا نزول الماء فى البصر
وحصات مثانه و برجرحه نك برابر بولنمالرينه تركب امراض
تعبير اولنه ميوب علل مذكوره يه دخى امراض مركبه اطلاق
اولنه مز و بو تركيب بولنمامق برقاچ صورتله اولور اولا بعينه مرض
واحدك اعضاء متصله ده ظهور ايتمسنه تركيب ديمز مثلا حجاب
صدرك وجوهر ريه نك وغشاء شعبينك برابر ملتهب اولمالرينه
تركب ديميوب بو مرضلره دخى مركبه تعبير اولنه ماززيرا بونلرك
حقيقتنده مرض واحده اولوب انسجهٔ مختلفه ده ظاهر
اولديغى بديهيدر كذلك فن جراحيده كسر عظم وقوعنده
عظم مكسورى ستر ايدن جلدده بالضرورة جرحه ظهورنه

تركب تعبير اولنماز كذلك معده نك بواب طرفنده علت سرطانيه
ظهور ايدوب كيدرك غدد شملة الامعايه وشمله الامعايه و پانقره
آس ديدكلرى غدديه وكبده تجاوز ايلماسنه تركب اطلاق اولنميوب
علل مرقومه يه دخى مركبه ديمز زيرا هر نقدر صورتده بش علت
اكلاشلور ايسه ده حقيقتده بر علتدر يعنى مرض بسيطدر
ثانيا سببلرى بر اولان امراض متشابهه نك اعضاء متباعده ده
ظهور ايتمالرينه تركب امراض اطلاق اولنماز مثلا بربريله اصلا
تعلق اولميان عضولرده فساد كمروى وفساد سرطانى ظهور
ايلماسى تركب دكلدر زيرا بو فسادلرك سببلرى بعينه بر سببدر كه
اكا استعداد سرطانى ديرلر ثالثا سببلرى بر اولوب اعضاء
متنوعه ده آفات مختلفه ظهورى تركب دكلدر مثلا بعض جدريده
خناق ظهور ايتمسى وسعفه ده عنقك غدد انفاويه سنك متورم
اولماسى وفرنكيلو كيسه لرده بثورات ونفاطات وقوعى تركب
امراض دكلدر رابعا بر مرضك جريانده انك نتيجه سى اولان
مرض اخرك حدوثنه تركب تعبير اولنماز مثلا نقب معده ده
ياخود نقب امعاده مستبطن بطنك ملتهب اولماسنه كذلك
بر كعرهٔ رئويه نك تلين ايليوب كوشمسى عقيبنده حجاب صدرك
تبثرنه واندن دخى ذات الجنب ظهورنه تركب اطلاق اولنماز
خامسا بعض اعضانك مأوف اولماسنه لازم كلان آثار عموميه يه
دخى امراض مركبه ديمز زيرا بو آثار شخص مصابك استعدادنه
كوره منقلب ومختلفدر بناء عليه تركب امراضده معتبر اولان
امراض موجوده بيننده تمايز تام بولنمق واجبدر يعنى سببلرى
وطريق تدبيرلرى ومحللرى وآفات تشريحيه لرى جهتلريله

بربرندن ممتاز اولوب انجق بربرينه دخل وتأثير جهتيله ارتباط
وتعلقلرى اولمق لازمدر وتركب امراضك سببلرى بعضا مختلف
اولوب بعضا دخى برسبب اتفاقى ايكى علتى احداث ايده بلور
مثلا هر برينك سببلرى يعنى اسباب موجبه لرى بربرينه مغاير
ايكى حماى بثوريه نك ظهورنده تركب بولنور كذلك برسبب
اتفاقى مثلا صوغوق تأثيريله شخص واحدده هم ريح طيار وهم
نزله رئويه وقوعيله تركب بولنور وتركب امراضده سن ومكانك
مداخلى اولوب سن كمالده شايع وسن صباده نادر كذلك شهر يلرده
كثير الوقوع وكويليلرده قليل الوقوعدر وامراض متركبه نك
بربرينه تأثيرلرى بعضا مرض ثانى اولك شدتنى تنقيص ايله
وبعضا تزييد ايله اولوب بعضا دخى مرض اولك اعراضنى
ابطال ايله اولورنته كه مرض حادك علت مزمنه يى قطع وفصل
ايلديكى چوقكره كوريلمشدر * باب سادس عشر * تفرقهٔ
امراض بياننده در) تفرقهٔ امراض علم امور مرضيه نك
اولشعبه سنه اطلاق اولنور كه انده مرضلرى بربرندن فرق وتمييز
ايتمك اصولندن بحث اولنور وايكى وجهله ملاحظه اولنوب
برينه تفرقهٔ كليهٔ امراض وديكرينه تفرقهٔ جزئيهٔ امراض
تعبير ايدرلر وبو بابده بيلن اوله جق قسم اول اولوب قسم ثانى
علم تشخيص امراضده بيان اولنمشدر (امدى مبادئ تفرقه
درت نوع اولوب اولكى علامتلر وثانى كرك مريض وكرك
طبيب جانبدن رعايتى واجب اولان شروط لازمه در (وثالث
مريضدن مرضك احوالنى نه كيفيتله تجسس ونه طريقله
استفهام ايتمك اصوليدر (ورابع موانع تفرقه يعنى تفرقه يه

کوجلك ویرن مواد بیانده‌در (پس بر مرضك قنغی جنسدن
وقنغی نوعدن اولدیغنی ایضاح و آشکاره ایدن حالات
مخصوصه‌یه اول مرضك علامات فارقه‌سی تعبیر اولنور
و بو حاللردن باشلیجه‌لری عوارض ماضیه وحاضره واسباب
معده واسباب موجبه وکیفیت بدأ مرض واثر معالجه‌در وعلامات
فارقه‌دن تفرقهٔ امراض خصوصنده اهم والزم اولان علامات
خاصه‌در که ایلکلری یاخود برقاچی برعلتی بشقه برعلتدن
فرق وتمییز ایتمکده کافی اولان علامتلردر و بو علامتلره علامات
صحیحه وذاتیه وکافیه وجامعه دخی اطلاق اولنور مثلا التهاب
مستبطن بطنك علامات خاصه‌سی بطنك تمدد ایدوب
اغریماسی وقیء ظهور ایتمسی کبی وعلامات فارقه‌دن برنوع
علامات دخی واردر که انلره علامات لازمه اصطلاح اولنمشدر
زیرا مرض اول علامات اولمقسزین بولنه‌مز و انلر دخی مرض
موجود اولمدقجه بولنه‌مازلر و بو علامات بعض امراضه
مخصوص اولوب هر مرضده بولنمازلر و علامات خاصه‌دن
فرقلری شو جهتدر که مرض علامات خاصه بولنمقسزین
وجوده کله بیلور اما علامات لازمه‌سز وجودی محالدر کسر
عظمده کمك پارچه‌لرینك حرکت ایتملری وهیضهٔ قتاله‌ده یعنی
قوللرا امور بوسده قیء صفرا واسهال صفرا علامات لازمه‌لری
کبی و بو ذکر اولنان علامات ثلاثه‌دن ماعدا علامات مشترکه
وعلامات عرضیه وعلامات وجودیه دخی واردر ولکن تفرقهٔ
امراضده اهم اولان اولکیلر اولوب علامات سائره‌یه اولقدر
اهتمام اولنماز وطبیبه واجب اولان کندینك بالنفس کوردیکی

علامتلره اعتماد ایدوب کرك مریضك و کرك حاضرینك
تقریرلرینه قاپلمامق کرکدر (بوندنصکره طبیبه لازم اولان
شرطلر بونلردر اولا بو علمی یعنی علم امور مرضیه‌یی کمالیله بلمکدر
وثانیا طبك قسم نظریسنده حذاقت تامه تحصیل ایلمکدر
اولدخی وقته محتاجدر ومریض جانبنده لازم اولان شرطلردن
اولکیسی مریضك سؤال طبیبی فهم ایده جك قدر عقلی
اولمقدر زیرا کرك طبیعی وکرك عارضی اوله‌رق قوای عقلیه‌سی
مختل اولان خسته‌نك تفرقهٔ مرضنده نجه صعوبت چکیلدیکی
ظاهردر وطبیبی الداتمیوب حالنی ودوچار اولدیغی عوارضی
تمامه افاده ایلمکدر اشته طبیبه ومریضه رعایتی واجب اولان
ماده‌لر بونلردر (بوندنصکره طبیب مریضك تجسسنه شروع
ایدوب اکر مریض دها اباقده ایسه وضع بدننه و یوریمه‌سنه
دقت ایلیه ودوشکده بولندیغی صورتده و بر مانع یوغیسه
رویه‌سی آچیلوب دقتلوجه نظر ایلیه بعده بدنك نواحیٔ
مختلفه‌سنی تجسسه شروع ایدوب مرض امراض ظاهریه‌دن
یاخود اسقوربط وفرنکی مثللو ظاهرده عوارضی اولان علتلردن
ایسه یالکز عضوما وفه و بعض اعضایه نظر ایله تفرقه حاصل
اولور بوندنصکره ندباره یعنی اونق یرلره دقت ایلیه خصوصا
بیونك یوقار وطرفنده وقصقلرده اولنلره که اولکیلر سراجیه
وثانیلر بثورات افرنجیه‌یه دلالت ایدرلر واکر مریضك برطرفی
یعنی قولی ایجاغی یاخود بر پرمغی یاخود برسلامه‌سی یوغیسه
اولعضوك فقدانینه سبب اولان شیلری سؤال ایلیه وطبیب
دائما مریضه مرادنی کوزلجه تفهیمه سعی ایلیوب مریضك

اكلاديغی ومألوفی اولان لسان ايله تكلم ايليه وغايتله اختصار
واصطلاحدن حذر ايليه اما ملال ويرجك قدر ومريضی
يورجق مرتبه دخی لاقردی يی اوزادوب اطناب ايليه وبوندن
صكره ترتيب آتی اوزره مريضه سؤاله باشليوب سنی وصناعتنی
وساكن اولديغی مكانی تجسس ايليه زيرا بو ذكر اولنان
احوالك حميات غير منتظمه وقولنج معدنی مثللو علل عضويه ده
پك چوق فائده سی كوريلور بعده مبدأ مرضدن سؤال ايليه
ولكن ينه علامات وجهيه وهزال كلی مثللو احوال سائره يه
تطبيق ايلمكدن غفلت ايليه واكر مريض كرك صغر سندن
وكرك قوای ذهنيه سنك تشويش واختلالندن وكرك شدت
مرضدن وكرك سائر عوارضدن ناشی قابل خطاب دكل ايسه
اولوقت احوال مرضيه يی حاضريندن سؤال واستفهام
ايلمك واجب اولور بعده اعراض حاضره نك تفتيشنه شروع
ايليوب بروجع وارميدر ديو سؤال ايليه ومريض واردر ديو اجابت
ايلدكده محل ووجعی دخی تعيين ايتديره وهمان بو جوابه
قناعت ايتميوب بلكه يديله تحديد ايتديره وسطحی وغائر ودائمی
وذات الادوار وغير قاره اولماسندن واشتدادی دائما بر حالده
قالمسندن ياخود ارالق شدت وخفتلنماسندن وقنغی حالده
شدت ونه وقتلرده خفت بولماسندن وعضو متوجعده حرارت
وبرودت حس ايتماسندن سؤال ايليه كذلك اول عضوك لونندن
وحجمندن وصورت وقوامندن دخی اختبار ايليه واكر اعراض
موجوده نك محللری رأس ايسه قنغی جانبده اولديغنی وبر تورم
ظهورينی وعظام جمجمه نك صحتنی ودروز قحفيه نك وضع

طبيعيده بولنوب بولنمامسنی كوزلجه تجسس ايليه واكر صدرده
ظهور ايتمشلر ايسه اولا صدرك شكل ظاهرنی بعده استماع وضرب
خفيف طريقلريله داخل صدرده بولنان اعضانك احوالنی
تفحص ايليه يعنی طبيب قولاغيله ياخود اسطوانۀ سمعيه
واسطه سيله صدر مريضی استماع ايليه كذلك پرمقلری اوچلريله
ياخود كفيله صدر مريضك هر جانبنه يواش يواش اوروب ظهور
ايدن سسلره دقت ايليه (پس صوت خارج طونق اولوب جلد
صدر دخی اوزيما لو دكل ايسه صلابت رئه اولديغنه ياخود
رئه ايله جلد صدر آراسنده بر جسم صلب يا بر جسم سيال
اولديغنه حكم ايليه واكر صوت ظاهر پرلاق ايسه اولوقت
صدره بر سيالك انصبابيله جزم ايليه وبو طريقله تجسس
ايتمنك سل كعروی والتهاب مزمن حجاب صدر والتهاب مزمن
رئه نام علتلرده نفع عظيمی واردر شويله كه صورت اولاده صدرده
ظهور ايدن صوت پارلاق وروشن اولوب صورت ثانيه ده طونق
اولور ومؤلف كتاب استماعك بلا واسطه اولمسنی بالواسطه
اولمسنه ترجيح ايلمشدر وبو طريقلرك تفصيلی باب الاعراضده
ذكر اولنمشدر واكر عوارض موجوده تجويف بطنيده ظهور
ايتمش ايسه اولوقت مريضی آرقه اوستنه ياتردوب ديزلرينی
دكديره وعضلات بطنيه يی قبض ايتمكدن نهی اولنه پس
بو صورتده بطنك حجم ومتانتنی وذات الصوت اولمسنی تفحص
ايليه واكر عوارض حاضره فم خلفی وحفر انفيه ومجرای سمعی
ظاهری ومعاء مستقيم ومهبلده ظهور ايلمش ايسه ينه لمس ونظر
طريقلريله بقدر الامكان تجسس ايليوب تدقيقنی مراد ايلدكده

مرأت الرحم واكا مانند آلات ایله استعانه ایلیه (پس بو اعراض
خارجیه‌یی بعد التجسس افعال طبیعیه‌نك تفحصنه شروع
ایده مثلا مریض كوكسنده بر وجعدن شكایت ایدرسه تنفسك
احوالنی یعنی تواتر ومساوات وصدرك كیفیت توسعی مثلا واحوالی
تجسس ایلیه وسعالدن وخروج بلغمدن سؤال ایلیوب سعال یابس
اولسه یاخود خروج ایدن بلغم یاپشغان وكپوكلو ومائیت دم
ایله مخلوط اولسه ملتهب اولان حجاب صدر اولدیغنه ویاپشغان
اولەرق دم ایله مخلوط ایسه عضو ملتهب ریه اولمسنه حكم ایده
وعوارض كلیه‌یی قبل التفتیش عضوما وف ایله زیاده علاقه‌سی
اولان اعضانك حاللرینی تجسس ایلیه مثلا ناحیهٔ قطنده ومعبر
حالبینده وجع پیدا اولوب بولده دخی احتباس یاخود تغیر اولسه
التهاب كلیتین تعین ایلمسی ظنده قالوب قئ ویضه لرك چكیلوب
بوزلمسی سؤال اولنه زیرا بو آثار علاقیه التهاب كلیه‌نك اهم
اولان علاماتندندر ومریض هیچ بر عضونده وجعدن شكایت
ایتمیوب بلكه افعال طبیعیه سنده بعض اختلالدن مثلا سعالدن
واستطلاق بطندن وبر ضعف جزئیدن شكایت ایدرسه اولا
فعل متغیری تجسس ایلیوب بعده اعراض كلیه‌یی تفحص ایلیه
واكر مریض عموما افعال طبیعیه سنده بر بوزقلق حس ایدرسه
اولوقت جمیع افعالك احوالی تجسسه محتاجدر بناء علی ذلك
طبیب اولان كیمسه مریضك یاننه واردقده وجهك افادەسنه
ووضع بدنه زیاده دقت ایتمك واجبدر بعد ذلك مریضك قوت
عضلیه‌سنی تحری ایده واكر صوت حال طبیعیده قالمامش ایسه
اولوقت صوته عروضی ممكن اولان تغیراتی مریضدن اختیار

ایلیه وبوندن صكره حواس متنوعه سندن یعنی خمسهٔ
معلومه‌دن وانفعالات نفسانیه‌دن وقوای عقلیه‌دن ونومدن
سؤال ایلیه بعده افعال مغذیه‌نك تجسسنه باشلیوب اولا داخل
فمی ولسانی بعده جوع وعطشی وبلعی سؤال ایلیه وغثیان
وجشادن واقبال طعامدن وسهولت هضمدن وقراقردن
وبطن بومشاقلغندن واستفراغات بطنیه‌دن ومواد مستفرغه‌نك
طبیعتلرندن سؤال ایلیه بوندن صكره تنفس ودوران دم
وحرارت غریزیه وترشحات وافرازات ولازم اولدیغی صورتده
افعال تناسلیه‌دن استخبار ایلیه بعده اسباب مرضیه‌دن سؤال
ایتمكله باشلیوب مرض موجود ایمیدر وكسبیمیدر واولا
ظهور ایمیدر یوخسه مقدما بردفعه دخی ظهوری وارمیدر
واولمرضك حصولی اسباب مستقله یه‌می منوطدر یوخسه
اسباب بعده دنمی نشأت ایلمشدر (بعده استعمال اولنان
علاجلرك تأثیرلرینی تفحص ایلیه خصوصا ظهورلری اسباب
موجبه‌یه مربوط اولان علل حقنده علاج خاصك اثری
ومنفعتی سنك محك مقاسنده‌در ومو انع تفرقه اولان مواد
بونلردر كه ذكر اولنور اولا عضوما وفك موضعی عمیق اولمقدر
ثانیا اولعضوك فعلری نه اولدیغی حقیقة معلوم اولمامقدر وعین
ناحیه‌ده محفوظ ومحوی اولان اعضانك چوقلغیدر بعده
مریضك عصبی المزاج اولمسیدر زیرا بو مزاجده اولان
كیمسه‌لرده سمپاتیا حالتك چوق اولونی اولور بو سببدن نسوانك
عللی تفرقه ایتمك كوجدر ثالثا تركب امراضدر زیرا امراضدن
برینك اعراضی سائرلرینك اعراضنی بیلمكدن مانعدر كذلك

امراض كثيره‌نك اختلاط واشتباه ايتمه‌سندن بر تغير كلى حاصل
اولوركه انلرك هر برينه متعلق اولان تغيرى فهم ايتمك متعذردر
وعللك قليل الظهور ياخود مسبوق المثل اولماسيدر و بريدخى
مرضانك كندى حاللرينى طبيبدن كتم واخفا ايتملريدر و بالعكس
بعض اشخاص امراض مصنوعه يعنى ياپمه خسته‌لكلر اظهار
ايدرلرنته كه عسكرده چوق وقوعبولور و بو امراضك بعضسنده
حيله اولديغى چابك ظاهر اولوب بعضسنده دخى دقته محتاج
اولور اما اكثر امراضده حيله اولمازمكركه اكا مشابه وخفيفجه
ديكر برعلت ايجاب ايدرشيلر ايله كسب اولنمش اوله نته كه بعض
ادويهٔ موقظهٔ استعماليله واسفلدن صبر مساق ودوتن ادخاليله
وبعض ادهان محمره طلا ايتمكله حادث اولان حما كبى وعلل
جلديه‌ده بعض محمرات وداء الفيلده نسيج خلوى‌يه نفخ هوا ايله
وعلل ثديه‌ده بعض اضمده ياپشدرمق ايله حيله اولنمق ممكندر
و بالجمله بو مقوله حيله‌يى ارتكاب ايدن كمسه اكر ادعا ايلديكى
مرضك سير وجريانى بيلورلردن ايسه يعنى طبه انتسابى وار ايسه
اولوقت حيله اولديغى فهم ايلمك براز متعذر اولديغندن پهلوان
ياقيسى مثللو معالجات موجعه وحميهٔ شديده واسطه سيله
حقيقت حاله واصل اولنور * باب سابع عشر * تقدمهٔ معرفت
بيانده‌در) تقدمهٔ معرفت اولدركه برمرضك مدت جريانده
واقع اوله‌جق تغيراتى قبل الوقوع بيلوب حكم ايتمكدر (بو تقديرجه
تقدمهٔ معرفت ديمك همان برعلتك خسته‌يى صحته ياخود هلاكه
ايصال ايده‌جكنى اذعاندن عبارت اولميوب بلكه اولعلتك
امراض مهلكه‌دن اولوب اولمديغنى وكيتدكجه تزايد ايدوب

ايتماسنى

ايتماسنى و بو كا مماثل حالاتك ظهور ايده‌جكنى قبل الوقوع
خبرويرمك اولديغى ظاهر اولور و بو خصوصده كرك طبيب
وكرك مريض حقنده رعايت اولنمسى واجب اولان مواد
بعينه تفرقهٔ امراضده ذكر اولنان موادر ومباديسى دخى
عللك جنسى ونوعى وميل طبيعيسى يعنى دائما ياخود اكثر ياختام
وانتهاسى صحتله ياخود موتله ياخود برحال اوزره قالمق ايله ياخود
مرض آخره انقلاب ايله اولماسى ومريضك سن وجنسى
وبنيه‌سى واسباب مرضيه وآثار متقدمه ومرضك صورت
ابتداسى وجريانى ومدتى واثر علاج واعراض حاضره‌در
(پس اولا عللك جنسى ونوعيله تقدمه حاصل اولور مثلا ذات
الرئه‌نك دائما تهلكه‌لو اولديغى والتهاب بريطونك دائما مهلك
اولديغى جنس ونوعلرندن معلومدر كذلك سكته وقوعندن
صكره ظهور ايدن فلجك مادهٔ منصبه رشف وامتصاص
اولنه‌جغه اكثريا تناقص ايدوب زائل اولماسى وسن هرمده
طارى اولان صممك دائما آرتماسى و بر خلى وقت ثابت اولان
بطلان البصرك الى اخر الحيات وقوف حالنده قالجغى واعراض
ضعيفه واعراض مختلطه ايله برابر بولنان التهابلك دائما شديد
واكثريا مهلك اولمسى بو عللرك جنس ونوعلرندن اقتضا ايدر
وميل طبيعيله تقدمهٔ معرفت حاصل اولمق علل عضويه‌ده
پك ظاهردر شو جهتدنكه بعضيلرى نه طبيعتك دفعيله ونه
طبك اعانه سيله زائل اولمزلر و بعضيلرى دخى يالكز تدبير ايله
مندفع اولور نزول الماء فى البصر كبى و بعضيلرى دخى طب
وطبيعتك تعاونيله زائل ومندفع اولور احشاء بطنيه‌نك التهاباتى

وحمیات شدیده بلکه اکثر علل بو قسمدندر وسن ایله دخی
تقدمهٔ معرفت ممکندر مثلا صبیانه عارض اولان امراض حاده
شبانه عارض اولنلره قیاساً زیاده مهلك وقاتلدر وبالجمله کنجلکده
حادث اولان امراضك ختاملری موافق صورتلرده اولور وبالعکس
بعض علل اطفالده و بعض علل اختیارلرده ضررلری ازدرنته که
اطفالده حمیات بثوریه وهشایخده اورام اسقیروسیه بو قبیلدندر
و بو خصوصده استعدادلرینك چوق مدخلی واردرنته که
برنسلدن اولان نیجه اشخاصك حقنده جدرینك قاتل ومهلك
اولدیغنی بعض اطبا حکایت ایلمشدر ونسوانك عادت وقتلرنده
وخصوصا اثناء حملده ظهور ایدن مرضلرینك مخاطره لو اولوب
اولکی صورتده سیلان رحم وصورت ثانیه ده سقط واقع اولور
کذلك نحیف البنیه و عصبی المزاج اولان کیمسه لرك
خسته لکلری قوی البنیه ودموی المزاج اولانلردن خطرلو
وزیاده مخوفدر وعاداتده اعتداله رعایت ایتمیان کیمسه لرك
خسته لکلری دخی وخیم العاقبه اولورنته که دائما سکر حالنده
اولان بکریلرك امراض حاده ایله مصاب اولدقلرنده افاقت
بولامیوب هلاك اولدقلری چوقدر کذلك استفراغات مفرطه
وپك یورغنلق و کثرت جماع واعتیاد استمنا ویقظهٔ طویله
واعمال فکر وغموم بونلرك جمله سی مرضك خطرناك اولماسنه
باعثلردر کذلك بالطبع علیل المزاج اولمانك و برعلت حاده دن
صکره علت مزمنه طاری اولمانك دخی علتك مخوف اولماسنی
ایجاب ایدن شیلردندر کذلك برمرضك صورت ابتداسندن
دخی استدلال اولنه بیلور مثلا برمرضك بدئی نفض شدید

وحرارت ایله اولسه اول مرضك دائما ضعفیه یاخود مختلطه
نوعندن اولماسی اکلاشلور واعراضك کتدکجه مشتد اولماسی
علتك بدانجام اولماسنه دلالت ایدوب یوما فیوما انلرده خفت
ظهور ایتمسی علتك سالم الختام اولماسنه دلیل اولجغی بدیهیدر
کذلك مدت مرضدن واستعمال اولنان ادویه وعلاجاتك تأثیر
ومنفعتلرندن دخی کیفیت مرض اکلاشلور اما امراض
وافده نك تقدمه سی خصوصی مشکلجه در زیرا انلرك بعضیسنك
تأثیری بر بلده اهالیسنه خفیف اولوب حالبوکه اجنبی وغربایه
شدتلوجه طوقنور ونسوان وصبیانه خفیفجه اصابت ایدوب
رجال وشبانه شدتلوجه تأثیر ایدر و بعضیسنك تأثیری دخی
بوذکر اولنانك عکسیدر وامراض حاده نك بدئنده مریضك
وضعی انقلابده اولمسی علامت مذمومه اولمیوب اوچ کوندن
صکره دخی انقلاب مندفع اولمازسه بومده حال علامت محموده
دکلدر وخصوصا حمیات ضعفیه ده اولدیغی کبی خسته نك
برقرار بروضعده مثلا دائما ارقه سی اوستنه یاتوب قالمسی علامت
مذمومه در وعلل مزمنه ده هزال عارض اولماسی منذرهٔ موت
اولوب امراض حاده ده بیك ضررلو دکلدر وامراض حاده نك
درجهٔ انحطاطلرینه طوغری اوذیما ظهور ایلمسی علامت
مذمومه در ووجهك افاده تعبیر اولنان حالی دخی بو بابده رعایت
اولنه جق موادندر ولکن بو حال انجق طبیب حاذقه ناطقدر
(پس افاده وجهك حال طبیعیده قالمسی دائما علامت محموده در
ومرض حادك بدئندنبرو افادهٔ وجهده تغیر عظیم ظهور ایتمسی
بشنجی کوندن طقوزنجی کونه دك اعراض ضعفیه یاخود مختلطه

ورودنی خیر ویرر کذلك جمیع عللده اواخر مرضده طوغری
افادهٔ وجهك زیاده متغیر اولماسی قرب وفاته دلالت ایدر
وحمیاتده تشنج وتعبث نمارضه‌لرینك ظهور ایتمسی علامات
قاتله‌دندر وکذلك امراض حاده‌ده ابطلان الصوت عارضه‌سی
زیاده مذموم برعلامتدر ولکن بعضا مذموم اولمادیغی دخی
واردرنته که ۱۶۸۳ میلادیه سنه‌سنده پترسبورغده ظهور ایدن
حمای عفنه استیلاسنده مصاب اولانلرك بعضیسنده بو علامت
حادث اولوب هیچ برضرری کورلدیکنی بعض اطبا نقل ایلمشدر
وبدأ مرضده ظهور ایدن صمم عارضه‌سی مضر اولوب
اواخرنده وقوعبولدیغی صورتده علامت موافقه‌در ومریضك
انفعالات نفسانیه‌سنده اعتدال اولمق جمیع عللده علامت
محموده اولوب عکسی علامت مذمومه‌در وحمیاتده تشویش
العقل عارضه‌سی دائما وخصوصا شبان ومشایخده علامت
مذمومه‌در وحمیاتده نومك معتدل اولمسی علامت محموده اولوب
سبات وایترغس ونوم مفرط عارضه‌لری علامت قاتله‌در امادوار
عارضه‌سنده اك ضرری یوقدر کذلك امراض مذکوره‌ده طوعا
ظهور ایدن ایغلمق وایلمق زیاده خطرناکدر وجمیع عللده
طعامه عدم اشتها ضررلو دکلدر اما علل حاده‌نك زمان
اشتدادلرنده حرص نوی ظهور ایلمسی قرب موته دلالت ایدر
وحدت مرضده دائم وثابت اولان عطش شدید دائما فنا علامتدر
ومحللری بلعوم اولیان امراضده عسر البلع ظهور ایتمسی
خوش علامت دکلدر کذلك امراض حاده‌ده جشا وغثیان دخی
بولنه‌رزوقی ایله مندفع اولان مواد سیاه اولور ایسه علامت

قاتله اولوب اسهر وصولی اولدقده برازاهو نجه‌در واستطلاق
بطن ایله قرا قرادعا بحمه حال مهلکه‌در وجمیع عللده اسهال
قبضدن اویغونسزدر وسقوط دیدان اکر اواخر مرضده
اولور ایسه علی قول علامت مخالفه‌در وتنفسك متساوی
وسربست وغیر متواتر ووجعسز وزحمتسز ومعتدلا عظیم
اولمسی وخسته‌نك جمیع اوضاعده بلا مشقه تنفس ایتمسی علامت
حسنه اولوب عکسی اختلاط العقل وتشنج عارضه‌لری ظهورنی
انذار ایدر وبونلر ایله برابر غطیط یعنی خیرلدامق اولور ایسه
اولوقت دها اویغونسزدر وتنفسنك قصیر وسریع اولمسی
علامات سائره موافق دخی اولسه ینه علامت مذمومه اولدیغنی
استول نام طبیب بالتجربه اثبات ایلمشدر واواخر مرضده فواق
ظهور ایتمسی سائر علامتلر موافق اولمدقجه برخطرلو علامتدر
وزمان انحطاطده نبضك متواتر ومختلط وغیر منتظم وغیر متساوی
وذی الفتره وغیر محسوس اولمسی قرب وفاته دلالت ایدر کذلك
حرارت غریزیه معتدل وجلدنملو اولمسی خیرلو اماره اولوب
عکسی مذمومدر وعلل حاده‌ده علی الدوام عرق کلمسی علامت
ردیئه‌در وزمان انحطاطده عرق بارد ظهوری کرچه اکثریا
مذموم ایسه‌ده لکن بعضا دخی ممدوح اولدیغنی مؤلف
ذات الریه ایله مصاب التی یاشنده برچوجقده تجربه کردم اولمشدر
دیو نقل ایدر ورعاف وباسور وسیلان رحم عارضه‌لری موافقه
اولوب نفث الدم وقئ الدم عارضه‌لری علامت مذمومه‌در
وبولك شفاف وصافی ومکدر اولماسندنخی بعض احوال
مرضیه اکلاشله بیلور وبحران وحالرده جرحه‌نك واضمدهٔ کاویه

وضع والصاق اولنان عضوك منظر ونما ايشلرندن واوجرحه‌دن
خروج ايدن قيح ومده‌نك لون وقوامندن دخى تقدمهٔ معرفت
حاصل اولور اشته جريان مرضده وقوعبوله‌جق تبدلات وتغيراته
حكم اولنه بيلور علامات بوذكر اولنان علامات‌در لكن بونلرك
همان بريله اكتفا اولنه ميوب بلكه علامات سائره‌نك انضمامى
واجبدر (پس طبيبه واجب اولان بودركه بونلره كوزلجه دقت
ايليه وهرنقدر طبيب حاذق ايسه ده ينه انجام علت شويله
اولور ديو دائما حكم ايتميه * باب ثامن عشر * اعضاء بدنده
بسبب المرض ظهور ايدوب بعد الكشف والمعاينه تبين ايدن
تغيرات مشروعه بياننده‌دركه ايكى تعليمى حاويدر (تعليم اول) ميتى
كشف وتشريح ايلمك اصولى بياننده‌در) بسبب المرض
اعضاء بدنده وقوعبولمش تغيراته واقف اولمق ايچون مريضى
بعد الوفات كشف وتشريح ايدوب نظر ايتمكه معاينهٔ ميت
اطلاق اولنور لكن بر ميتى كشف ايتمزدن مقدم اعضاء
ظاهره‌سنده حاصل اولمش بثورات واورام وسحجه وغانغرينا
وخرابات مثللو احوال غير طبيعيه ونحافت وقضافت
ووضع بدن واغاذه وحده مثللو آثاره امعان نظر اولنمق لازمدر
واولا بطن وثانيا صدر وثالثا رأس كشف وتشريح اولنماسنده
فوائد كثيره واردر (پس بطنى كشف مراد اولندقده مراقينك
برندن شوك حرقفئ علويهٔ مقدمه تقارب ايدرك عانه‌يه قدر وعانه
دن دخى ينه بو اسلوب اوزره مراق اخره دكين جدار مقدم بطن
قطع اولنوب اشبو لوحهٔ مقطوعه صدر اوستنه قلب اولنوب
چوريله‌و بو قطعلر ترقوه‌لره‌دك اخراج اولنوب انلر دخى دستره ايله

كسيله ياخود غضاريف ضلعيه قطع اولنه‌رق عظم قص
مفاصلندن خلع وبر قلمتراش ايله وجه مؤخرى حيز مثلثى
مقدمدن فصل اولنوب جانب رأسه قلب اولنه بعده جدار
بطن ايله برابر بو قطعه دخى بالكليه بدندن فصل اولنه وبو عمل
ختامنده جلدهٔ رأس حاجبينك يارم پرمق قدر اوستندن حدبهٔ
قفويه‌يه دكين دائروى اوله‌رق ياريله بعده دستره ايله عظام
جمجمه كسيلوب قبوة القحف آيريله (پس بو تجويفات ثلثه‌نك
تشريحلرى تمام اولدقده درونلرنده محفوظ اولان اعضايه
نظر اولنور يعنى انلرك تشكل ظاهريلرينه ولون وصورتلرينه
وحجم وقواملرينه وبر بر ايله اولان نسبت ومجاورتلرينه واتصالات
عارضيه‌يه وسيالات مترشحه‌يه نظر اولنور بعده درونلرنده بر تغير
وارميدر ديو هر عضو قطع اولنمغه محتاج اولوب مجراى هضمى
مثللو اولان اعضاء مجوفه‌نى وريه مثللو متخلخل النسيج اولانلرى
جميع امتدادلرنده وهر طرفندن وكبد وطحال ودماغ وكليتين
مثللو اولان اعضاء مصمته‌نى برچوق انجه انجه پارچه‌لره تقسيم
اولنه‌رق قطع اولنور وبعض احشانك عروق ومجاريسى قابل
الانجماد بر مادهٔ ملونه ايله حقن ايتمك لازمدر وريه‌نى پرمق ايله
صيقوب چتردارمى ولدوت حالى طورورمى تجسس اولنمليدر
واكر ريه‌ده مده مى كزلى بولور ايسه اول مركزك حجاب صدر ايله
استطراقى وارميدر آرانيله وبو صورتده بر ماصوره واسطه‌سيله
ياخود بلا واسطه قصبهٔ ريه نفخ اولنمغه محتاجدر وحنجره
وحلقوم كشفى مراد اولندقده قاعدهٔ لسانى عظم فكك سفليدن
فصل ايليوب حجاب الحنك وحلقومك دخى طرف خلفيلرى

كسيلوب لسان وخنجره‌يی اوكه چكوب عنقك جهت اسفلندن
مستعرضا قصبه ومری قطع اولندقده حنجره وحلقوم ميدانه
چقار ومعده وامعا اوچلری كندبر مقراض ايله قطع اولنه بعده كبد
وسائر احشاء بطنيه تفحص اولنه ودماغ دخی الواح دقيقه‌يه
تقسيم اولنوب جسم منده مله قريب اولان محللرده احتياط
اولنه كه تحتنده بطنين جانبيين كوزلجه ميدانه چيقه وقبوهٔ
ذات القوائم الثلاث قسم اوسطنده قطع اولند قد نصكره
كيرويه چويرلدكده بطين متوسط ظهور ايدر (پس دماغی
بو صورتده حدبهٔ دماغيه‌يه دك قطع وتقسيم ايليوب خيمهٔ دماغ
صغير دخی عظم حجرينك حافه سندن فصل اولنه وقنات
سيسائيه‌يه دك قلمتراش در بنجه صوقيلوب مخ مستطيل قطع
اولندقده دماغچه دخی ميدانه چقار و بو دخی دماغ كبير مثللو
صفائح دقيقه‌يه تقسيم اولنملیدر بعده نخاع قنات فقاريدن
اخراج اولنوب دقتلوجه تجسس اولنمق لازمدر ولكن بونی قنات
مذ كوردن فصل واخراج ايتمك سائر اعضا مثللو قولای اولميوب
عمل كثيره محتاجدر واطراف دخی بعض خصوصده تجسسه
محتاج اولور و بونك عملی سائر اعضايه نسبتله پك سهولتلودر
(تعليم ثانی بسبب المرض اعضاده وقوعبولان تغيرات
كليه وافات رئيسه بيانندهدر) اعضاده مرض سببيله ظهور
ايدن افات وتغيرات بش نوعه درج اولنمشدر كه اوایكی آفات
نسجيه وثانی تغيرات شكل وثالث آفات مجاورت ورابع فساد
اخلاط وسيالات وخامس اجسام غريبه‌در (پس التهابات
وخراجات وانفجارات وغانغرانا وكمره وسرطان وملانوس

وتلين وتصلب و فسادات عضويه نوع اولدن اولش اولور
امدی برعضوك ملتهب اولديغی اولعضوك حجمنك حجم
طبيعيدن بيوك اولماسيله ولوننك حمرتيله وبياض البيض
وحبوبات واغشيه صورتنده تغلظات بولنماسندن ومده تكون
ايتماسيله معلوم اولور و بعض عضوك ملتهب اولديغی تيقن
اولنه ميوب مشكوك اولور مائيت دم غشالرنده سياله و بعض
بياضه مائل پارچه‌لر بولنماسی و اتصالات مضاد طبيعی
و برعضو مترشحك يالكز جفاف و يبوستندن انلرك ملتهب
اولوب اولماديغی مشكوك اولور و اغشيهٔ مخاطيه نك ملتهب
اولديغی برتورم محسوس اولميارق يالكز احمرارندن مستبان
اولورورئه التهاب حالنده پك متين وغايت آغر اولور وكبد مثللو
بعض الاتك التهابی كوجه اكلاشلور كذلك اعصاب
وعضلات وعروقك دخی ملتهب اولدقلری دقته محتاجدر
وخراجات وانفجارات باب الاعراضده بيان اولنديغندن بوراده
تكرار اولنمامشدر و برعضوك غانغرينا اولديغی پك ظاهر علامت
ايله معلومدر وهمان اوعضوك سياهلغندن استدلال اولنه ميوب
بلكه آنك عضويتدن بالكليه چيقوب فاسد اولماسندن وفنا
قوقماسندن و كوشك و صولپوك اولماسندن وسيلان فيحدن
واو محلك نسجنك كثافتدن استدلال اولنور وكمره اول ورمدر كه
بياض ياخود صارو وياخود سنجابی اولوب دائما كثيف
ومتفتت اولور وكيدرك مدى الصوره برخلطه استحاله ايدر كه
اولكمره موضعی طولديرور وموضع كمره ده غشائی المنظر
برمادهٔ صلبه حاصل اولور وحبوبات اولجسملردر كه كوچك

اولوب غضروفه مشابه شفاف ولامع اولور و بعضا اوزرلرنده
چزکلر و بنکلر بولنور و بونلر کعراتك درجهٔ اولاسی اولوب
کیدرك کعره صورتنده کوربنورلر وسرطان مختلف صورتلرده
حادث اولوب بعضا ظهور ایلدیکی عضوك لامع ورمادی
برجوهر صلبه استحاله ایلماسندن عبارتدر و بوکا سقیروس
تعبیر اولنور که سرطانك درجهٔ اولاسیدر و بعضا قلیل المقاومه
بیاض یاخود حمرته مائل ذات انفصیصات برماده یه استحالهسندن
عبارتدر که هر یاندن عروق دمویه احاطه ایدر و بو نوع
سرطانك شکلی فی الجمله دماغه مشابه اولدیغندن سرطان
دماغی تعبیر ایلمشلردر و بعضا دخی عضوك تأکل ذاتیسندن
عبارتدر و بوکا قرحهٔ سرطانیه اطلاق اولنور و بونلرك جملهسی
برکره ظهور ایلدکده برقرار نما بولورلر و بعد الزوال یکیدن
حادث اولورلر وکندی بحالنه براغلدقده اصلا شفاپذیر اولمازلر
وجملهسنده اوجاع راحه ظهور ایدوب بهمه حال بدنی مشرف
خراب ایدرلر و جمیع جلده وخصوصا جلدهٔ وجهه قورشونی یه
مائل بر صاریلق کتورر وملانوس اولفساده دیورلر که عضوك
بر صلب و بر متجنس بر سیاه مادهیه استحاله ایلماسندن عبارتدر
ورئهده کثیر الوقوع اولوب سائر اعضاده نادردر و تلین
ایدوب کوشماسی ممکن دکلدر وتلین بر تغیردر که بعض اعضایه
مخصوصدر دماغ وطحال کبی وعظام کبی که قابل انحناء اولورلر
وتصلب دائما التهابك اثریدر واستحالهٔ ثربیه اولدر که بعض
اعضانك جوهر سمنه استحالهسیدر وقلب وعضلات وثدیین
وپانقره آس وکلیتینده وخصوصا کبدده چوق ظهور ایدر

واستحاله

واستحالهٔ لیفیه عارضی حادث اولمش کیسهلرده و اورامده
وخصوصا اورام بیضتینده واقع اولور وتعظم اولدر که بعض
اعضاء رخوهنك جوهر عظمه استحاله ایلماسیدر و سن
هرمه مخصوص اولوب سائر اسنانده نادر الوقوعدر و رباطات
وغضاریفده چوق اولوب قلب وشرایین واغشیهٔ مائیهده
نادر ظهور ایدر واستحالهٔ غضروفیه بوذکر اولنانك مقدمهسیدر
وانفجار محللرنده استحالهٔ جلدیه واستحالهٔ مخاطیه یعنی غشاء
مخاطی نسجنه استحاله ایتمك دخی کورلمشدر وجلددن ماعداده
جوهر قرنی یه استحاله کورلمشدر وتغیرات شکلیه صورت وحجم
واوننك تغیراتی اولوب تفرق اتصال وقصور تشکل وجلد وغشاء
مخاطیده ظهور ایدن اورام مختلفه و بعض احشاده ظهور ایدن
تحدبات وتفرطحات تغیر صورت نوعندن اولور واعضاء مجوفهنك
تمددی وجدارلرینك بر برینه تقارب ایلمسی وفوهاتك توسع
وتضیقلری واعضاء مصمتهنك بیویوب کوچلماسی و مختنقینده
اعضانك احمراری واصحاب یرقانده صاریلق واسقوربطده
و بعض مسمومینده قرمزی یاخود سیاهه مائل قطعهلر وکثافت
قرنیه مثللولر تغیرات لوندن اولمش اولور وآفات مجاورت خلع
وفتق وانقلاب رحم واغشیهٔ مائیت دماغ سطوح سائبهلرینك
اتصالاتی کذلك عظامك نهایات مفصلیهلرینك اتصالاتی
و بونلره مماثل تغیراتدن عبارتدر وفساد اخلاط متعدد اولوب
اکثر مواتده معده وشعبتین ومثانه ورحمده مخاط زیادهجه بولنور
ومائیت دم غشالرنده دخی مائیت دم تجمع ایدوب بیرلك
یعنی آبی وشفاف وبراق یاخود کثیف اولور کذلك رطوبت

مفصلیه‌ده دخی بو تغیرات عارض اوله بیلور کذلك نسیج
خلوینك خلایا وفرجه‌لرنده تراکم ایدن سیاله گاه بیلون یاخود
صارو وگاه براق و بعضا تقیح و بعضا دم ایله مختلط اولور و بعض
کشفده بو نسجده مائیت دم دخی بولندیغی اولور وغده‌لرك
افراز ایلدکلری ابن وصفرا ولعاب و بول کبی سیالاتك تغیراتی
قبل الکشف اثناء حیاتده دخی معلوم اولور مکر برکه و
خزانه‌لرنده یاخود مجاریلرنده محتبس اولوب جریان ایده میالر
بو صورتده بعد الکشف معلوم اولور و کشف میتده همان
هر عضوده دم بولنوروبنده رقیقه دخی بولنور و کذلك کیسات
عرضیه درونده طبایع مختلفه‌دن رطوبات متنوعه بولنور
وهوا یعنی ریح دخی طریق هضمیدن ماعدا حجاب صدرده
ومستبطنده وتحت الجلد مفروش اولان نسیج خلویده ظهور
ایلدیکی واردر و بور یا حك سببی یا ترشح مرضیدر یاخود میتك
تعفنندن اقتضا ایدر واجسام غریبه‌نك چوق نوعی اولوب
بعضیسی بیحیاتدر و بعضیسی ذیحیاتدر و بیحیات اولاندن
بعضیسی داخل بدنده تکون ایدوب بعضیسی دخی خارجدن
وارد اولمشلردر که تفصیله حاجت یوقدر وداخل بدنده تکون
ایدوب ذیحیات اولان انواع دیداندن عبارتدراشته کشف
میتده ظهور ایدن تغیرات رئیسه بو ذکر اولنانلردر ولکن بونلرك
جمله‌سی اعراض مرضیه اولمایوب بلکه بعضیسی اعراض
مرضیه‌نك ظهورندن مقدم و بعضیسی هنکام مرضده حادث
اولوب مرضك اثروسببی اولورسل رئوینك درجهٔ اخیره سنده
امعاده ظهور ایدن خراجات وقروح کبی وقلبی ام الدم اولمش

کیسه‌لرده ظهور ایدن استسقاء لحمی کبی و بعض تغیرات دخی
حالت نزعده حادث اولور امتلاء رئه وعروق عظیمه‌ده
وقوع بولان عکر دم کبی که گاه هلامی وگاه بیاض البیض صورتنده
اولور و بعض تغیرات دخی مسببات موتدر تحت الجلد اولان
نسیج خلویده دم لمبت یعنی قان اوترمق وقوع بولدیغی کبی
وصفرانك مراره‌دن صیزوب اعضاء مجاوره‌یی بویادیغی کبی (پس
طبیبه واجب اولان بو آثار متنوعه‌یی یربرندن کوزلجه فرق
وتمییز ایتمکدر بو دخی اعراض مرضیه‌یی بو تغیرات موجوده‌یه
قیاس وتطبیق ایله حصولپذیر اولور * باب تاسع عشر * علم
تدبیر امراضه متعلق بعض اصول مرعیه بیانندهدر) جمیع
کائنات آلیه‌ده اولدیغی مثللو انسانده دخی بر قوت باطنیه
واردر که آثار حیاتك جمله‌سنه نظارت ایدوب فواعل محو وافنا
وقوانین طبیعیه و کیمیائیه ایله دائما مقابله ومدافعه ایدر وفواعل
سمیه ومهلکه‌نك تأثیرلرینی قبول ایلیوب تکرار انلره تأثیر ایدر
و بو جهتله اعراض مرضیه‌یی کشف واظهار ایدر وانلرك
جریان واضمحلاللرینی ایجاب واجرا ایدر (پس بو قوت حیاتك
لازمی اولوب حیات بولندیغجه بولندیغندن واعضاء بدنه حاکم
اولدیغندن گاه قوت حیاتیه وگاه قدرت باطنیه اسملریله تسمیه
اولنمشدر که عصر ابقراطدن بو آنه قدر والآن طبیعت اسمیله
مشهوردر و ذات وحقیقتی مجهول وآثار ولوازمی معلوم بر قوتدر
و بعض اطبایه کوره ذات الشعور اولوب بعضیسنك رأینجه دخی
عدیم الشعوردر امدی بر مرضك صحته انتقال ایلیوب برء وشفا
کسب ایلمسی بالضروره بر ترم اعضامزده حادث اولان بر تبدلك
محصولی و بر تغیر عظیمك نتیجه‌سی اولوب بو تغیر ایسه دائما

طبیعتك تحت نظامنده و اكا منقاد در (پس بو صورتده برء
وشفاء الحقیقه طبیعته راجع و اكا عائد اولمش اولور لكن نیجه
احوال واردر كه بعضیسی انك فعلنی تأخیر و تعویق ایدر
و بعضیسی دخی انی تسهیل و تعجیل ایدر (پس اكا معین اولان
احوال ایله اعانه و مضر اولانلری اندن تبعید ایله وقایه اولندقده
حصول برء دخی آز وقتده میدانه كلور و بویله اعانه و وقایه
اصوللرینی بو علم متكفل اولمشدر كه اكا اپو تیچه یعنی علم تدبیر
امراضك اطلاق اولنور و غایتی ذكر اولنان اعانه و وقایه در كه
مریضدن مرضك شدتنه باعث اولان ماده لری تبعید و جریان
مرضنه موافق اولان وسائط و معالجاتی استعمال ایتمك دیمك
اولور و بر اعانهٔ طبیعت اولمدقجه هیچ بر علتك برئی ممكن دكلدر
نته كه تأثیر و منفعتلری مثبت و مبرهن اولان قنه قنه وز یبقیات مثللو
ادویه نك اعانهٔ طبیعت اولمدقجه تأثیر ایلدكلری بو قدر و بو علمك
اصوللری بدن مریضی اداره ایدن قانونلری معرفت و استعمال
اولنان ادویه و علاجلرك تأثیرلرینی بیلمكدن عبارت اولوب برینجیسی
حس و مشاهده ایله و ایكنجیسی دخی تجربه و اختبار ایله حاصل
اولمشدر و بو حس و تجربه ایله مشغول اولان كیمسه نك حواس
ظاهره سی مستقیم و ذهنی صافی و بشقه اشتغالدن خالی و نظر
حدس صاحبی اولمق واجبدر و بو علم ایكی شعبه قلنمشدر كه
برینجیسی اشارات مرضیه و ایكنجیسی وسائط تدبیریه تعبیر اولنوب
هر بری مستقلاً بر تعلیمده بیان اولنمه كركدر (تعلیم اول اشارات
مرضیه بیاننده در) فن طبابتده بر علتی دقتلوجه تجسس
ایلیوب او علتك جنس و موقعنی و جریاننی و صورت ختامنی

اذعان ایلدكده نه صورتله تدبیر اولنمق اقتضا ایلدیكنی دخی
كرك مریضك و كرك مرضك احوالی اكا اشارت ایلدیكندن
اول احواله اشارات مرضیه تعبیر اولنمشدر كه فصلین سابقینده
بیان اولنان احوالدر یعنی مرضك جنسی و صورت خاصه سی و قالبی
و قوای بدنیه نك حالی و شدت مرض و ادوار و اعراض غالبه
و موضع مرض و اسباب و تركبات و احوال مذكره و آثار ادویه
و میل مرض و بونلره مشابه احوال مخصوصه در امدی بر جرحه نك
كنارلرینی بر برینه یاقلشدرمق و قرلمش كمك پارچه لرینك
اوچلرینی تماسده طوتمق و یرندن اوینامش بر حشوی وضع
طبیعیسنه كتورمك و بر عضو ملتهبی سكونده حفظ ایلمك و اندن
وجعی تحریك ایدن نسنه لری تبعید ایلمك و ذات الریه ده فصد
ایتمك و حمیات نائبه ده قنه قنه استعمال ایتك و مرض فرنجیده
زیبقیات استعمال ایلمك جنس مرضك اشارتیدر و علل حاده
سالمه صورتنده اولدقلرنده تدبیر قوی یه حاجت اولمدیغی
و ضعف و التهاب و صفرا علاماتیله ظاهر اولدقده تدبیر قوی
لازم اولدیغی صورت مرضك اشارتیدر نته كه حمره و جدری
و حصبه نك اكثریا صورتلری بویله در و قالب مرضك دخی
اشارات مخصوصه سی واردر مثلا دور و نوبتلری نظام اوزره
اولان علل ایله نوبت و دورلری غیر منتظم اولانلرك تدبیری
بر صورتده اولمیاجغی قالب مرضك اشارتیدر و مریضك
قوتلرندن دخی اشارات نافعه اخذ اولنور و طبیب مرضك مدت
و شدتنی و مریضك قوتنه قیاس ایلیوب دائما قوتی حفظ و ضبطه
چالیشه امدی قوتك تزایدنی بعض اطبا نبضك ممتلی و مقاوم

اولماسندن و بعضیسی تواتر وعظمندن و بعض اطبا دخی
حركاتك قوت و متانتندن و بعضیلر دخی بولك قویی رنكلو
اولماسندن و بعضیلر دخی حرارت غریزیه نك حالندن ووجهك
تلوننددن ونحاضت بدندن استدلال ایلرلر ولكن بونلرك همان
بریله قوتك تزاید وتناقصی اكلاشله مبوب بلكه جمله سیله استدلال
اولنمق كركدر زیرا بعض التهابانده نبض صغیر كوریلدیكی
و بعض امراض حاده ابتداسنده برد عمومی ظهور ایلدیكی
وچوقچه سیلان دم وقوعنده حركات تشنجیه حادث اولدیغی
واردر (پس قوای بدنیه نك تزایدی جلدك قرمزیلغندن
وحركاتك نظام ومتانتندن وتنفسك عظمندن و حرارت
غریزیه نك ارتفاع وتزایدندن و استفراغ اولنان ماده لرك
وخصوصا بول و برازك تناقصندن وطوعا ظهور ایدن سیلان
دمدنصكره اعراضك خفت بولوب طاتلولنماسندن استدلال
اولنور وتناقص ایلسی جلدك صولقلغندن واسرارك قرقلغندن
وصوغقدن زیاده متأثر اولمقدن واحوال مذكوره نك عكسی
ظهور ایلمكدن معلوم اولور وفسادی بوذكر اولنان احوالك
جمله سنده یاخود یالكز تعاقب وتوالیلرنده نظما مسزلقدن
مستبان اولور واحتیاسی كرچه صورتده ضعفه مشابه ایسه ده
لكن ینه مریضك سن و بنیه و سائر احوال حاضره سندن
اكلاشلور ومرضك ضعف وشدتندن واد وارندن و اعراض
موجوده دن وموضع مرضدن واسباب وتركیدن دخی اشارات
حاصل اولور نته كه عند رفع السبب یرتفع المسبب قاعده سی
مشهوردر واحوال مذكوره نك دخی اشارات مخصوصه سی

واردر قبل وقوع المرض كسب اولنان عادات واطوار بوقبیلدندر
نته كه حال صحتلرنده چوق طعام ییكه وشراب وارواحه
متعلق چوق شیء ایچمكه مبتلا اولمش كیمسه لرك حال مرضده
حمیه و پرهیزلری ساٸرلرك حمیه سنه قیاس اولنه مایوب بلكه
طرز آخر اوزره تدبیره محتاجلردر و بودعوایی اثبات ایچون مؤلف
بروقعه ذكر ایدوب دیر كه اتوزدرت یاشنده بر رجل وار ایدی
یومیه بروقیه دن متجاوز نان واو لقدر دخی سویش واون بش
بوقال شراب ودرت بوقال راقی یبوب ایچمكی طبیعت ایدنمش
ایدی شخص مزبور فرنكی یه اوغرادقده كولریه نام طبیب تدبیره
شروع ایلیوب مقتضای تدبیر كلی اوزره حمیهٔ سدیده ایله تدبیر
واجب ایكن دور التهاب اثناسنده بهر كون یارم وقیه دن متجاوز
نان واولقدر دخی سویش واوچ بوقال شراب و بر بوقال راقی
اكل وشربنه رخصت ویردی وتدبیرنده مصیب اولوب شخص
مرقوم دخی شفا بولدی ومریضدن مقدما شمدیكی علته مماثل
بر علته اوغرماسندن واو علتنده قنقی علاجدن منفعت
كوردیكندن سؤال كركدر وامراض وافده نك صورت
استیلاسندن واسبابندن ومصاب اولانلرده استعمال اولنان
علاجاتك منفعتندن دخی اشارات آلنوب اكا كوره حركت
لازمدر كذلك مرضك قنغی نوع ختامه مائل اولماسندن دخی
اشارات اخذ اولنوب سلامته مائل ایسه خفیفجه علاجلر ایله
وخطر وو خامته مائل ایسه ادویهٔ قویه ایله تدبیر اولنمق واجبدر
اشته تدبیر امراضده اشارات حاصل اولان احوال رئیسه بونلردر
و بونلردن ماعدا اشارات تحفظیه دخی واردر كه ظهورلری

برمرضك وقوعنه اشارت ايدر انلرك بريسى استعدادارثيدركه
بركيمسه نك كندى اصولنده وقوع بولان علته مستعد اولماسندن
عبارتدرو بونك تدبيرى طرز اخر اوزره كوريلمك كركدر بريسى
دخى علامات منذره نك اشاراتيدركه اكا قناعت ايتمك اهم
والزمدر دفعة ظهور ايدن سكته مثلوكه فلج ياخود فجأه نك
علامت منذره سيدر كذلك بركيمسه چوق دفعه صيقصق عودت
ايدر ريح طباره ونقرس مثلو علت ايله مصاب اولسه انك عودتنى
مانع اولان معالجاتى استعمال كركدر واستيلا صورتنده
ظهور ايدن علك دخى اشارات تحفظيه سى واردر و برمحلده
برعلت ساريه ظهور ايلدكده اولمكانده ساكن اولانلرى
او علتدن حمايه ايچون اشارات واردر كه خسته اولميانلرى
خسته لر ايله هردرلو اشتراك واختلاطدن حفظ ايلمكدر وسرايت
طاعوندن اكثر شهر ومحلاتك مصون اولملرى بوطريقله
حاصل اولمشدر وبوطريقه بناء اكثر محالده قرونتينه خانه لر
انشا اولنوب منافعى درجهٔ بداهته رسيده در وآندميقا صورتنده
اولان علك دخى بركونا اشارتى واردر مثلا فصل حريفده بتاق
وچوراق محللرده حميات نائبه ظهور ايلسه او محللرى قورتمق
ياخود ماءرا كدى آقتمق لازم كلديكى صورت مرضدن اكلاشيلور
و حال نقاهت واثار تاليه نك دخى بعض اشاراتى واردر ولكن
ذكر اولنانلر قدر قوتلو دكلدر (تعليم ثانى وسائط تدبيريه بيانده
اولوب برمقدمه وايكى فصلى حاويدر (مقدمه) وسائط تدبيريه
ديمك مرضانك صحتلرينى اعاده ايچون طبيبك استعمال ايلديكى
مواد اولديغندن هوا واسكان وحميه ورياضت مثلو شيلر دخى

وسائط

وسائط مذكوره دن اولمش اولور كذلك كرك ادويهٔ طبيعيه
وكرك معالجات صناعيه و بعض اعمال بدنيه نك دخى وسائط
تدبيريه دن اولدقلرى ظاهر و بديهى اوله رق عدد وسائط
بينهايه حكمنده ايسه ده ايكى قسمه تقسيم اولنه رق بيان ايلمشلردركه
قسم اول وسائط تدبيريه وثانى وسائل حفظ صحت ايله تسميه
قلنمشدر * فصل اول وسائط تدبيريه بيانده در) بو وسائط
برءامراضده قوى التأثير اولان وسائط ومعالجاتدر وايكى نوع
قلنمشدركه برينه جراحيه وديكرينه طبيه اطلاق اولنور (پس
نوع اولدن بعضيسى عصابات جامعه ومغرى ياقيلر وجبائر يعنى
كسر عظامده استعمال اولنان تخته لر وعلت فتقده وطئ باليد
مثلو محل وموضع طريقله تأثير ايدن وسائطدركه اجزاء
متفرقه يى جمع ايدن معالجاتدر و بعضيسى دخى بالعكس اعضاء
متصله يى كرك باليد وكرك بالآلة وكرك ادويهٔ محرقه ايله تفريق
ايدن وسائطدر و بعضيسى دخى اخراج خصوصيدركه
حصاة صفراويه مثلو اجسام مضره يى بدندن اخراج
خصوصنده استعمال اولنان وسائلدن عبارتدر ووسائط طبيه
يدى نوعه حصر اولنمش ادويه دن وسائر معالجاتدن عبارتدر
يعنى اطباء عصرك ادويه وعلاجاتى بدنه صورت تأثيرلرينه
كوره تقسيم ايلدكلرى انواع سبعه دن عبارتدر وانلر اطباء
عصر لسانجه مفرغه وعاصره ومضعفه ومقويه ومسكنه
ومنعسه ومخصوصه قسملريدر امدى برمرضك اثناء جريانده
اشارات مرضيه برحالده قالمديغندن معالجاتى دخى اشاراته
تطبيق ايلمك واجبدر نه كه ابتداسنده علاج مضعف مثلا فصد

ایله تدبیر اولنان علتك زمان انحطاطنده مقوی علاجلر ترتیب
اولنمق واجبدر واولعلاجلری مقتضای حاله کوره کاه تقلیل
وکاه تزید و بعضا دخی دواء واحدی صور مختلفه ده استعمال
ایلمك طبیبه واجبدر اما ادویه یی حفظ واعداد ایلمك وکوناکون
مزج وترکیب ایتمك فارماچیا یعنی علم الصیدله تعبیر اولنان
اسپچیارلق صناعتی مباحثندن اولدیغندن بو محلده اندن بحث
اولنمامشدر * فصل ثانی وسائط کلیه یعنی وسائل حفظ صحت
بیاننده در) حفظ صحت طبك اولشعبه سنه اطلاق اولنورکه
صحت موجوده یی حفظ وضبط ایلمك وامراض متوقعه نك
ورود ولحوقنی منع ودفع ایلمك اولعلم وساطتیله حاصل اولور
وبوکا سبب اولان شیلره وسائل حفظ صحت اطلاق اولنور
(چونکه بو وسائلك اکثریسی مرضا حقنده دخی جاری
اولدیغندن اشبو بابده انارك حقنده اجرا اولنمسی لازم اولان
وسائل ذکر اولنور امدی امراض حاده ایله مصاب اولنلر
کرکدر که واسعجه وهواسنك تجدیدی آسان براوطه یه قونیله
وحرارتی دخی موسم ومرضه مناسب اوله کذلك آیدنلغی دخی
علت مفروضه یه کوره اوله وهواسی تجدید ایلمز ایسه بخورات ایله
تبخیر اولنه وخصوصا قلور تسمیه اولنان رکن عنصری ایله
تبخیر ایتمك علل ساریه حقنده عظیم النفعدر وروبه لریدخی
صقجه صقجه دکشدریله حتی تردوکرلو ایکن دخی احتیاط
واهتمام اولنه رق دکشدرمك جائزدر ویتاقلری یوکدن
وحرارتلری زیاده ایسه قلدن اولمق لازمدر و بروجهله قوش
تویی ایله طولی یتاقده انلری یاتزمغه رخصت یوقدر ودوشکلرینك

وضعی علته موافق اوله مثلا امتلاء دماغی عارضه سی بولندقده
یاخود عروضی ملحوظ اولدقده دوشکك باش طرفی یوکسجك
اوله وبتون جسدی یاخود برعضوی تسخین مراد اولدقده
صیجاق بزلر قونیله وغلیظ طعاملر ویرلیوب خفیف وهضمی
اسان غدالر ویریله ات صویی وتازه یمشلر وفرنك اوزمی وتوت
مثللو میوه لرك هلاملری ومربالری کبی وبیوقت غدا ویرمکدن
غایت حذر اولنه که مریضی تغذیه بدلنده مرضی سمردوب
ازدرر واشربه یه دخی علاج صورتنده اذن ویریله ومعتادین
حقنده مرضه خفت کلمکه باشلدقده برمقدار شراب یاخود بیره
ایچمکه رخصت ویرورلر ومریضی اراالق دوشکندن
قالدریلوب برمقدار محل اخرده اوترتمق دخی سید نحام نام طبیب
قولنجه اختلاط العقل عارضه سنه پك نافعدر ومریض کندی
کندینه دوشکنده دونوب حرکت ایتمکه مجالی اولمدقده اخر
برکیمسه انك وضعنی صیق صیق دکشدره وبو مرضاده اویقو نافع
اولدیغندن بلا ایجاب اویاندرمقدن حذر اولنه واویقولری
اولمدیغی صورتده برمانع یوغیسه جالب النوم علاجلر ترتیب
اولنه وقوقولوجه اولان عطریات وسائر قوی الرایحه شیلر
یانلرنده بولنمیه وهرحالده مریضی تعجیزدن اجتناب اولنوب
یانلرنده خارلدی وکورلدی اولمیه ودائما کرك طبیب وکرك
حاضرین حزن وکدره متعلق اصلا برشی سویلیوب دائما
خاطرینی متسلی قلمق واجبدر وامراض مزمنه خصوصنده تدبیر
کلی بودرکه مرضانی تبدیل هوا وسیاحت ودلك وطلاء دهنیات
وصیجاق یاخود صوغق آبزنده اوترتمق ومناسب طعام وشراب
وریاضت خفیفه ایله تدبیره پاقلمق کرکدر * باب عشرین

امراضـك ماهيت وطبيعتلرى يعنى حقيقتـلرى بياننده‌در)
امراضك ماهيت وحقيقتلرنده مذاهب كثيره وارايسه‌ده لكن
اكثريسى غيرمقبول اولوب فقط ايكى مذهب عقله قريب والان
بين الاطبا معتبرومقبولدركه برينه مذهب اخلاطيون وديكرينه
صلبيون ديرلر واخلاطيون ديواول اطبايه ديرلركه جميع مرضك
منشأ ومبدئنى اخلاط بدنيه نك تغيراتنـه واعتدال شخصيدن
خروجلرينـه اسناد ايدرلر مثلا كبـده ياخود الات دوران دمه
ياخود اعضاء دوران لنفـايه برمرض عارض اولدى ديه‌جك
محلده دمه ياخود صفرايه ياخود لنفايه برتغير كلدى ديرلر واعراض
مرضيه‌يى دخى كذلك اخلاطك فساد وتغيرندن اقتضا ايدن
احوالدرديو بيان ايدرلر وه مرضك اوقات ثلثه‌سنى مادهٔ ممرضه‌نك
فج ونضج واستفراغ اولمالريله بيان ايدرلر شويله كه بوفرقه‌نك
زعملرنجه مادهٔ ممرضه‌نك زمان ابتداسنـده خام اولوب زمان
وقوفده نضج بولوروزمان انحطاطده اسهـال ياخود تعرق
ياخود ادرار وياغير طريقله خارجه مندفع اولور وبويله مندفع
اولمديغى صورتده اخلاطدن برينه استحاله ايلدى وبوتقريبله
مضرتى زائل اولدى ديرلر وبالجمـله كرك اسباب مرضيه‌يى
وكرك اعراضى اخلاطك تغيرنه ويروب عاقبت مرضى دخى انلرك
لون وقوامندن وسائرصفاتندن استدلال ايلرلر وتدبيرلرى دخى
اخلاطى اصلاح وتربيه ايله اولديغندن دم فاسدى اخراج زعميله
فصد ايدرلر كذلك تعريق واسهال وادراردن غرضلرى بنه بودر
(وصلبيون اول اطبايه اطلاق ايدرلركه جميع امراضى بدنك اجزاء
صلبيه سنك يعنى اعضانك تغيرنه اسناد ايدرلر واخلاطك فساد
وتغيرنه فساد بالعرض در ديرلر خلاصه بونلر انفـا بيان اولنان

مذهبه مخالف اوله‌رق جميع احوال مرضيه‌يى اعضانك فسادنه
ويررلر مؤلف ديركه كرك اخلاطيون وكرك صلبيون دعوالرينى
اثباتدن عاجز اولدقلرندن بريسنه انحصار دعواسى اولنميه‌رق
بعض امراضك محلى بالذات اخلاط وبعضيسنك محلى اعضا
اولمسى من كل الوجوه معقول وهرحالده مقبول برمذهب حق
اولديغنده قطعا شبهه يوقدر (بودخى معلوم اوله كه اطبانك ماهيت
امراضده اختلافلرى اولديغى مثللو امراضى تصنيف خصوصنده
دخى اختلافلرى اولوب انجق اطباء عصر عندنده مقبول اولان
پينل نام طبيبك تصنيفيدركه بش صنفه حصر ايلمشدروانلر حميات
والتهابات وسيلانات دمويه وامراض عصبيه وعلل عضويه‌در
وامراض جراحيه‌يى دخى ظهور ايلدكلرى عضوه نسبتله تصنيف
وتوزيع ايلمشدرمترجم ديركه اصل نسخه‌ده بوبابده نصكره ايكى اوچ
ورق مقدارى علم امور مرضيه حقنده زبان افرنجيده جمع وتأليف
اولنمش كتب ورسائلك وانلرك مؤلفلرينك اسملرينى حاوى برباب
دخى وارايدى لكن آنلرى بياننده برفائدهٔ علميه ملحوظ اولمديغندن
بومقامده ترجمه لرندن صرف نظر قلنمشدر فليكن هذا اخر
ماترجمناه من اصل الكتاب الموسوم باصول مباحث الامراض بعون
من افعاله ابست معللة بالاغراض وببركة اسم حبيبه عليه
ابهى الصلوت عددا لجواهر والاعراض
امين يارب
العباد

قدتم طبع هذه الرسالة المسماة باحكام الامراض * بدار الطباعة
العامره بمعرفة الفقير الى الاء ربه الصمد * صحافلر شيخى زاده السيد
محمد اسعد * الناظر لتقويم الوقايع اواخر شهر ربيع الاخر سنه ١٢٥٢

